

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Точка зору

Рада Європи вимагає прийняття закону «Про мови в Україні»

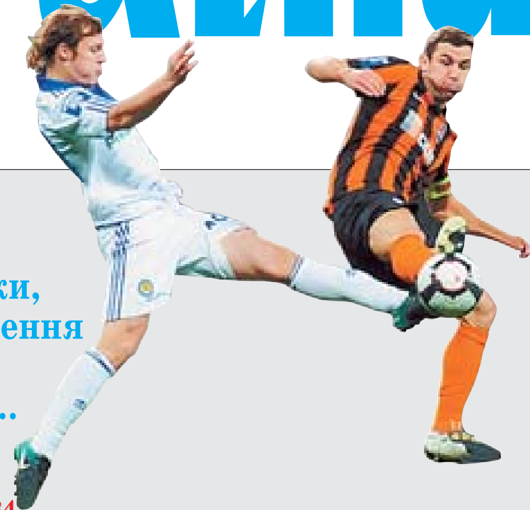
СТОР. 4

Дата

Зірка на ім'я Павло Попович

СТОР. 9

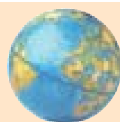

Спорт

Відставки, призначення і битва титанів...

СТОР. 24

№ 185 (4935) ВІВТОРОК, 5 ЖОВТНЯ 2010 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

ПОГОДЖУВАЛЬНА РАДА

Майже сорок законів треба переглянути

і привести їх у відповідність до Конституції редакції 1996 року. Ключові серед них — закони про Кабінет Міністрів та про Регламент Верховної Ради.

Рішення, ухвалене Конституційним Судом, може істотно позначитися на роботі парламенту. Принаймні вчора на погоджувальній раді Володимир Литвин повідомив, що за період з 2004 року в стінах законодавчого органу ухвалено близько шестисот документів. СТОР. 2

Товарообіг з Росією продовжує зростати. І не лише за рахунок енергоресурсів

Учора в місті Геленджику (Краснодарський край) відбувся Перший україно-російський міжрегіональний економічний форум, у якому взяли участь президенти: України — Віктор Янукович і РФ — Дмитро Медведєв. Вони провели зустріч сам-на-сам і переговори, на яких було обговорено проблеми економічного й політичного співробітництва двох країн. Якщо учасники форуму, глави багатьох міністерств і відомств, представники бізнес-структур обговорювали проблеми прикордонного й міжрегіонального співробітництва, то президенти — стратегічні питання у відносинах України й Росії. СТОР. 11

Революції не буде. Навіть кадрової. Буде стабільність заради реформ

Фото Андрія МОСІЄНКА (прес-служба Президента України).

Потрібні «єдині, зважені підходи до того, що відбулося». Таку думку висловив Голова Верховної Ради Володимир Литвин під час зустрічі з Президентом Віктором Януковичем, у якій також взяли участь Прем'єр-міністр Микола Азаров і міністр юстиції Олександр Лавринович. Головна тема зустрічі — гармонізація законодавства, прийнятого за останні п'ять років у зв'язку з рішенням Конституційного Суду щодо скасування політичної реформи 2004 року. СТОР. 3

Передплата-2011

Щоб одержувати з 1 січня парламентську газету українською чи російською мовами, бути в курсі подій політичного та соціально-культурного життя держави, слід оформити передплату на «Голос України». Ви можете це зробити в будь-якому відділенні поштового зв'язку.

Передплатна вартість:

5-разовий випуск газети на тиждень (крім неділі та понеділка) для індивідуальних передплатників — 10 гривень на місяць;
3-разовий випуск (вівторок, четвер і п'ятниця) для індивідуальних передплатників — 6 гривень на місяць;
5-разовий випуск газети (крім неділі та понеділка) для підприємств, установ та організацій — 30 гривень на місяць.
У ці суми входить вартість приймання передплати та доставки газети.
Індивідуальні передплатники 5-разового випуску газети на рік або півроку можуть отримати безплатну юридичну консультацію і взяти участь у розіграші автомобіля, грошового призу (3000, 2000 і 1000 гривень) та різноманітних подарунків.

«Голос України» — це твій вибір, читачу, твоя газета!

ПОДІЇ

Спецтехніка до зими готова

Якщо завтра випаде сніг, то на очищення вулиць зможе вирушити вся техніка міського комунального підприємства «Експлуатаційно-лінійне управління автошляхів». Огляд технічного стану снігоприбиральних та інших спецмашин, яких на підприємстві налічується 44 одиниці, засвідчив: практично вся техніка до роботи в осінньо-зимовий період готова. Залишилися, щоправда, деякі проблеми, пов'язані з комплектацією машин зимовою гумою й акумуляторами, але, як запевнив заступник луганського міського голови Манолiс Пилавов, у найближчі два тижні всі ці питання буде вирішено. За його словами, у місті вже почали заготівлю піскосуміші. Закуплено й завезено близько 21 тис. тонн піску, вирішують питання з поставкою солі, **повідомляє наш власкор Алла АНТІПОВА.**

У Львові вночі не п'ють — навіть пиво

Виконком Львівської міськради прийняв зміни до постанови про заборону продажу алкогольних напоїв у нічний час. Так, до списку забороненого алкоголю додали пиво та слабоалкогольні напої, **повідомляє Львівський портал.** Як запевнила директор департаменту економічної політики міськради Ірина Кулінич, виконком вирішив внести зміни через численні звернення львів'ян. Відтепер пиво й слабоалкогольні напої заборонено продавати з 22-ї до 10-ї години. Виконком Ужгородської міськради приєднався до заборони продажу алкоголю з 22-ї до 10-ї години. Як пояснив прес-секретар міськвиконкому Олег Подебрій, відповідно до рішення адмінкомісії, штрафи за порушення рішення становитимуть від 510 до 1700 гривень.

КОРОТКО

■ У Києві через зниження середньодобової температури до опалення підключають школи, садки та медзаклади.

■ СБУ передала Черкаському обласному краєзнавчому музею вилучені у громадянина Росії під час спроби вивезти з України 120 предметів старовини, частина з яких датована VII—IV ст. до н. е., **інформує наш власкор Лідія ТИТАРЕНКО.**

■ На регіональному ярмарку «Бахмутський шлях» в Артемівську промислові та продовольчі товари представили підприємства із 16 міст Донецької, Луганської та Харківської областей, **повідомляє наш власкор Ліна КУЩ.**

«Антонов» отримав допуск до тендера Пентагону

Майже сорок законів треба переглянути

і привести їх у відповідність до Конституції редакції 1996 року. Ключові серед них — закони про Кабінет Міністрів та про Регламент Верховної Ради

ПОГОДЖУВАЛЬНА РАДА

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Враховуючи, що Конституційний Суд постановив привести чинне законодавство у відповідність до Основного Закону редакції 1996 року, народним депутатам належить відкоригувати майже 40 законів. Ключовими серед них керівник парламенту назвав закони про Кабмін та про Регламент Верховної Ради. Водночас Володимир Литвин звернувся до своїх колег із проханням дотримуватися саме положення про те, що змінювати треба не лише ті моменти, які дисонують із текстом «нової» Конституції. Для того, щоб ця робота була системною, у Верховній Раді пропонується створити тимчасову спеціальну комісію під керівництвом Першого заступника Голови Верховної Ради Адама Мартинюка у складі дев'яти депутатів. Саме вони опрацьовуватимуть пропозиції, які протягом місяця надходитимуть від профільних комітетів.

Та чи нададуть у цю комісію своїх представників опозиційні фракції — запитання. Принаймні один із керівників БЮТ Андрій Кожем'якін наголосив, що його політична сила рішення Конституційного Суду вважає таким, що лежить поза законним полем. За словами народного депутата, згідно з цим рішенням слід викинути шість років із життя країни. А це — нереально. Щоб обговорити ситуацію, БЮТ пропонує провести спеціальне засідання Верховної Ради, на яке запросити Президента, керівництво уряду, Голову Конституційного Суду, а також представників Венеціанської комісії. Утім, за словами В. Литвина, таке засідання можна провести тільки після того, як парламентарії більшістю голосів внесуть це питання в порядок денний сесії. Зробити це парламентська меншість зможе у середу.

Можна припустити, що на парламентаріїв чекає непростий тиждень. Усього вони планують розглянути понад сімдесят документів. Із них шість визначено Президентом як невідкладні, а 23 законопроекти — урядові. На вівторок заплановано 23 законопроекти, серед яких п'ять — про ратифікацію міжнародних угод. У середу, за готовності, зможуть розглянути документи від опозиції, які стосуються проблем енергетичної безпеки, стабілізації цін на продукти та посилення гарантій свободи слова. Цього дня по обіді в сесійній залі відбудуться парламентські слухання «Стратегія гуманітарної політики сучасної України». На четвер у порядку денному, окрім розгляду у першому читанні проекту Податкового кодексу, є ще 29 питань. Зокрема: зміни до закону про цінні папери та фондовий ринок, які стосуються створення умов для уникнення технічних дефолтів, проект закону про ломбарди і ломбардну діяльність. Цього дня також обиратимуть та звільнятимуть суддів. У порядку денному п'ятниці — година запитань до уряду. Спочатку фракція БЮТ планувала запросити на трибуну віце-прем'єр-міністра Сергія Тігіпка. Однак, з огляду на рішення Конституційного Суду, наміри змінилися. Тепер мають заслухати звіт міністра юстиції Олександра Лавриновича.

Надія СМІЯН.

Володимир Литвин пропонує ухвалити документ про термін повноважень Верховної Ради

Інакше чергові вибори до парламенту відбудуться у березні 2012 року — на півроку раніше

На цьому Голова Верховної Ради України Володимир Литвин наголосив учора під час брифінгу. Він назвав ідею опозиції провести спеціальне засідання Верховної Ради для обговорення рішення, ухваленого Конституційним Судом, розумною. Однак поділився, що не побачив підтримки цієї пропозиції серед народних депутатів. Голова парламенту запропонував як альтернативу провести зібрання з керівниками депутатських фракцій, груп і комітетів, а також Президентом та представниками уряду. Однак важливо, щоб до того часу вляглися всі пристрасті й обговорення проходило в конструктивному руслі.

Коментуючи учорашній підпис угоди про створення парламентської більшості, В. Литвин зокрема сказав: «Це бажання депутатів і фракцій продовжити нести надзвичайно складну відповідальність за організацію роботи Верховної Ради і тих рішень, які прийматимуться спільно з Кабміном».

В. Литвин нагадав 2002 рік, коли створювати коаліцію також не було необхідності, але формальну більшість було створено й відповідну угоду підписано. Нині потребу підписати таку угоду В. Литвин аргументував так: «Це варто зробити, щоб не почався броунівський рух». Мовляв, відтепер парламентарії можуть створювати депутатські групи у складі 14 представників. Отож важливо, аби Верховна Рада не стала розмитою».

В. Литвин поінформував, що вже вчора в складі парламенту було 28 позафракційних депутатів, які вийшли з БЮТ, і додав: «Ще не вечір». Водночас керівник парламенту припустив, що певні депутатські групи можуть поповнити лави коаліції.

Глава парламенту також висловив своє бачення з приводу того, коли мають відбуватися наступні вибори до Верховної Ради, в місцеві органи влади та обрання глави держави. «Закон не може мати зворотної сили, — наголосив він. — Але водночас ми зіштовхуємося з чітким конституційним приписом». Тож, на думку Голови Верховної Ради, якщо зараз нічого не змінювати, то йтиметься про переобрання парламенту в березні 2012 року, а це на півроку зменшує його повноваження. Так само може бути скорочено і термін повноважень Президента, і вже зовсім незрозуміло, скільки обійматимуть посади керівники місцевих рад.

Тому Володимир Литвин пропонує прийняти проект закону про термін повноважень, приміром, Верховної Ради, і направити його в Конституційний Суд. У документі можна буде зафіксувати, що парламентські вибори відбуватимуться, скажімо, в останній тиждень вересня, п'ятого року повноважень Верховної Ради. Те ж саме, але з наступних виборів, зафіксувати і для Президента, а також наступних виборів — для представників місцевої влади. В. Литвин підкреслив, що це виключно його особисте бачення і за ним наступні вибори глави держави мають відбутися у лютому 2016 року. Якщо ж піти шляхом внесення системних змін до Конституції, то над врегулюванням цих питань доведеться працювати дуже довго, — наголосив В. Литвин.

Надія СМІЯН.

Місцевій владі більше прав. І коштів

При Раді регіонів пропонують створити експертну робочу групу з питань розвитку місцевого самоврядування

Голова підкомітету з питань державного будівництва Василь Демчишен, голова Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування Олександр Омельченко, заступник голови комітету Юрій Ключковський.

Керівник Програми Ради Європи «Посилення місцевої демократії та підтримка реформ місцевого самоврядування в Україні» В'ячеслав Толкованов, представник Генерального секретаря Ради Європи з координації програм співробітництва в Україні Аке Петерсен, голова Державного фонду сприяння місцевому самоврядуванню в Україні Сергій Маліков.

Відповідність українського законодавства Європейській хартії місцевого самоврядування обговорювали на вчорашніх комітетських слуханнях у Верховній Раді. Захід організували парламентський Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування, Програма Ради Європи «Посилення місцевої демократії та підтримка реформ місцевого самоврядування в Україні», а також Державний фонд сприяння місцевому самоврядуванню. Участь у ньому взяли народні депутати, представники адміністрації Президента, Кабінету Міністрів, міжнародних організацій, науковці тощо.

Відкриваючи засідання, голова Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування Олександр Омельченко з жалем констатував: протягом 20 років Україна не має моделі державного управління. Свого часу ми отримали одну з найкращих Конституцій, однак жили найгірше, зауважив він. «Так сталося, зокрема, тому що Основний Закон не виконувався у повному обсязі, а подекуди навіть порушувався. І, передусім, «верхами», а народ повторював», — зазначив народний обранець.

За словами О. Омельченка, нині органи місцевого самоврядування страждають разом із народом, бо їхні права обмежені. На думку голови комітету, щоб змінити життя самоврядних органів на краще, потрібно, зокрема, ліквідувати райдержадміністрації.

Крім того, переконаний голова комітету, потрібно вирішити земельне та фінансове питання. Адже нині місцева влада має як власні, так і делеговані повноваження, але гроші на їхню реалізацію відсутні. Загалом депутат переконаний, що нова економічно заможна і сильна Україна неможлива без демократичного суспільства. А централізована влада не може забезпечити свободу і сильну економіку.

Водночас міжнародні експерти вважають: не реалізуються вимоги Європейської хартії. На їхню думку, ситуація могла б бути іншою, якби українське законодавство передбачало право районних і обласних рад утворювати власні виконавчі органи. Крім того, міжнародні експерти переконані, що повноваження місцевої влади обмежуються нормативними документами Кабінету Міністрів та галузевих міністерств і відомств. Утім, позбавити уряд таких повноважень не можна, бо може виникнути суперечливе тлумачення законодавства.

За результатами комітетських слухань було ухвалено рекомендації. У них, зокрема, міститься пропозиція до Президента — при Раді регіонів створити експертну робочу групу з питань розвитку місцевого самоврядування. А при профільному парламентському комітеті — постійно діючу робочу групу з питань впровадження Європейської хартії місцевого самоврядування.

Олена ГОРБУНОВА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Текст має оприлюднити парламент

Голова Верховної Ради Володимир Литвин вважає, що текст Конституції має оприлюднити своїм рішенням парламент.

«З правової точки зору бездоганно чистим був би хід, якби Верховна Рада своїм рішенням оприлюднила текст Конституції, оскільки в архівах парламенту перебувають усі документи, які стосувалися і прийняття Конституції України 1996 року, і сам її текст», — сказав В. Литвин в інтерв'ю журналістам у Ялті.

«Головне — я вважаю за необхідне запропонувати прийняти рішення у вигляді закону про порядок, процедуру виконання рішення Конституційного Суду, оскільки йдеться не про рядовий закон, а про надзвичайно важливе рішення, яке за своїм значенням буде виходити за межі України», — наголосив він.

За словами керівника парламенту, таким законом необхідно запропонувати Верховній Раді «оприлюднити автентичний текст Конституції», що, на думку В. Литвина, «надало б найвищої легітимності в плані виконання рішення Конституційного Суду і зняло б будь-які підстави для будь-яких розмов».

Другим положенням цього закону, вважає В. Литвин, потрібно визначитися з порядком застосування рішення Суду в частині термінів функціонування органів влади, в тому числі Президента України, Верховної Ради, місцевих органів влади.

В. Литвин заявив, що не поділяє «спрощеного підходу, який сьогодні намагаються запропонувати ті, хто вважає, що можна обмежитися внесенням змін до закону про Кабінет Міністрів». Він, зокрема, зазначив, що «постає питання про призначення суддів на адміністративні посади», пояснивши, що відповідно до Конституції України, прийнятої у 1996 році, це прерогатива глави держави, а за Конституцією 2004 року — не належить до його повноважень. Окрім цього, сказав В. Литвин, необхідно визначити порядок застосовування процедури призначення міністрів, а також інших посадових осіб, які раніше призначалися парламентом за поданням Кабміну, а тепер призначатимуться Президентом України.

Маємо всі шанси увійти до європейського співтовариства

Під час сьомої ялтинської щорічної зустрічі «Україна та світ: переосмислення перспектив» Голова Верховної Ради Володимир Литвин провів низку зустрічей з європейськими політиками, **повідомляє прес-служба парламенту.** Під час зустрічі з Європейським комісаром з питань розширення та політики добросусідства Штефаном Фюле обговорювалися питання євроінтеграційних перспектив України та завдання, які має виконати наша країна на цьому шляху. За словами Ш. Фюле, «рішення почати запроваджувати пакет реформ, які наближують Євросоюз та Україну, є сміливими та правильними». Сторони також обговорили питання приведення українського законодавства до європейських стандартів, що, на їх спільну думку, є складовою частиною плану дій, спрямованих на просування України до ЄС.

Під час зустрічі з міністром закордонних справ Швеції Карлом Більдтом В. Литвин високо оцінив підтримку Швецією євроінтеграційних прагнень України, наголосивши на важливій ініціативі цієї держави — Східному партнерстві, яка доповнює рух України до Євросоюзу. При цьому В. Литвин і К. Більдт підкреслили важливість програми, спрямованої на підвищення енергоефективності та збереження довкілля в Україні, яка реалізується у рамках політики Східного партнерства.

Сторони проаналізували стан переговорів України та ЄС щодо підписання угод про асоціацію та створення зони вільної торгівлі, а також перебіг діалогу стосовно запровадження для українських громадян безвізового режиму з країнами—членами ЄС.

Головною темою розмови глави українського парламенту з Президентом Республіки Польща Броніславом Коморовським стала підготовка до проведення Третього засідання Міжпарламентської асамблеї Верховної Ради України, Сейму та Сенату Республіки Польща і Сейму Литовської Республіки, яке відбудеться 7—8 жовтня цього року у Вільнюсі. Сторони підкреслили важливість цього заходу, особливо з урахуванням того, що ключовим питанням, яке розглядатимуть учасники асамблеї, стане енергетична безпека.

Оцінюючи підсумки цих зустрічей, В. Литвин підкреслив їх надзвичайну важливість, оскільки, за його словами, «це був об'ємний підхід не лише з позиції дня сьогоднішнього, а виходячи з того, яким буде світ у майбутньому».

«Усі говорять про те, що Україна має всі підстави і всі шанси стати членом європейської спільноти за однієї умови: якщо вона буде працювати і виконувати величезну домашню роботу, — зазначив він. — На моє переконання, Європа — це не стільки географічний, скільки цивілізаційний вимір».

Відповідаючи на запитання журналістів про наявність у Європи єдиної стратегії щодо України, В. Литвин зауважив: «Спочатку у нас має бути єдина європейська стратегія, тоді, я думаю, нас краще зрозуміє європейське співтовариство». «А оскільки ми у процесі політичного внутрішнього протистояння діємо за принципом взаємознищення, то часто-густо від нас намагаються триматися подалі», — підкреслив він і додав, що на наші заклики активніше сприяти просуванню України до Європи європейці відповідають: українці «навчилися красиво формулювати свою позицію, але тепер під неї потрібно підвести практичний фундамент, тоді можна говорити про конкретні речі».

ФОТО З ЦИХ ПОДІЙ ДИВІТЬСЯ НА 12-Й СТОР.

Підписано угоду про більшість

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Ігор Шаров, Адам Мартинюк, Олександр Єфремов, Андрій Клюєв, Володимир Литвин, Петро Симоненко, Микола Азаров.

Учора в парламенті підписали угоду про створення більшості «Стабільність і реформи». Під документом поставили підписи керівник фракції Партія регіонів Олександр Єфремов, лідер КПУ Петро Симоненко та лідер «Блоку Литвина» Ігор Шаров. Свої підписи вони скріпили в присутності Голови Верховної Ради Володимира Литвина та Прем'єр-міністра Миколи Азарова. На церемонії також були присутні Перший заступник Голови Верховної Ради України Адам Мартинюк і Перший віце-прем'єр-міністр України Андрій Клюєв.

Революції не буде. Навіть кадрової. Буде стабільність заради реформ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

На думку глави парламенту, нагальним є внесення змін у щонайменше 40 законів, хоча за цей період на базі Конституції, яка набрала чинності 2006 року, було прийнято близько 700 законів. «Треба вирішити два ключові питання: зміни до закону про Кабінет Міністрів та те, що стосується змін до Регламенту Верховної Ради», — підкреслив Володимир Литвин. Він наголосив, що повністю підтримує позицію Президента. «Нам треба утримати той конструктив, який був між інститутами влади, з огляду на те, що мотивація у Верховної Ради зникає, і нам не можна допустити, щоб парламент зірвався на популізм. Особливо з тих міркувань, що лишився місяць до місцевих виборів», — зауважив Голова Верховної Ради.

У свою чергу Президент Віктор Янукович наголосив, що «нам треба узгодити наші подальші спільні дії для виконання рішення Конституційного Суду». Глава держави підкреслив, що потрібно «найближчим часом гармонізувати законодавство згідно з рішенням Конституційного Суду». Водночас він висловив упевненість, що головним принципом була і залишається конструктивна співпраця між Президентом, Верховною Радою і урядом. «Ми цей принцип порушувати не будемо, — зауважив Віктор Янукович і додав: — Усе, що вдалося побудувати, треба зберегти».

Президент висловив думку, що треба сформувати чіткий план роботи й уникнути будь-якого ажіотажу. «Хоча Конституція набрала чинності з першого жовтня, але я не збираюся робити ніякої революції. Навпаки, я хочу заспокоїти всіх і суспільство. Влада працюватиме у законодавчому полі», — така позиція Віктора Януковича. Водночас глава держави запевнив, що готовий працювати з парламентом і урядом стільки, скільки потрібно для виконання рішення Конституційного Суду.

Варто звернути увагу і на те, що після закінчення зустрічі під час відповідей на запитання Голова Верховної Ради зауважив, що закони зворотної сили не мають. А тому «Верховна Рада працює п'ять років, так як і обиралася на п'ять років. Президент також працює, виходячи із тих засад, що проголошувала попередня Конституція, — початок президентської каденції після складання присяги», — підкреслив Володимир Литвин.

У свою чергу міністр юстиції Олександр Лавринович додав, «що всі, хто обирався або призначався на момент дії тих норм, які були чинними до зміни, після рішення Конституційного Суду не змінюються».

Отож, попри наполягання опозиції про проведення дострокових парламентських і президентських виборів, найближчим часом не варто навіть очікувати кадрових змін у Кабінеті Міністрів. Понад те, не буде навіть оптимізації урядового складу відповідно до Основного Закону 1996 року. Тим більше що глава держави уже пообіцяв ініціювати низку конституційних змін, зокрема щодо розширення прав місцевого самоврядування, але не можна виключати й інших. Отож революції не буде, усе поки що залишається так, як є. Заради стабільності. І заради реформ, у тому числі непопулярних.

Володимир ВОЛИНСЬКИЙ.

Президент пообіцяв виконати рішення КС

У п'ятницю — того дня, коли Конституційний Суд України оприлюднив своє рішення щодо неконституційності реформи 2004 року, Президент Віктор Янукович звернувся до українського народу.

Гарант одразу зазначив: країна повернулася до Основного Закону, за яким жила з 96-го року. Цю Конституцію, нагадав глава держави, Європа та світ визнали як одну з найкращих.

«Рішення Конституційного Суду не є несподіваним для народу. Україна і суспільство стомилися від життя в тих умовах, які продиктували нам зміни до Конституції, здійснені 2004 року. Бо ці зміни, що вносилися поспіхом, на догоду політичному моменту, були причинами суцільних конфліктів у владі, — наголосив Президент. — І як результат — падіння економіки і бідність людей, значне послаблення позицій нашої країни на міжнародній арені».

Віктор Янукович, як гарант Конституції, пообіцяв виконати це рішення. Крім того, всі наступні дії влади з удосконалення Конституції, за його словами, будуть ефективними, системними та прозорими. Глава держави запевнив: альтернативи немає. «Нова реформа політичної системи є невід'ємною складовою курсу реформ і стане вагомим кроком до загальнонаціональної згоди. Я підтримую ідею референдуму, а також ідею Національної конституційної асамблеї як механізму для ефективної консолідації на шляху реформування політичної системи», — зазначив він у зверненні.

Воскресла одна із найдемократичніших конституцій у Європі. І це — не привід для правового безладу

В оприлюдненому Рішенні Конституційного Суду мало не головним для всіх юристів країни стало нагадування: закони, визнані неконституційними, не підлягають застосуванню як такі, що втратили чинність від дня ухвалення Рішення Конституційним Судом України.

Рішенням КС Закон №2222 визнано неконституційним у повному обсязі 30 вересня. Отже, відтоді жодне положення цього Закону, а, по суті, жодна із внесених ним до Конституції змін не може й не буде застосовуватися.

Чи означає це параліч у роботі Кабінету Міністрів, керівництва міністерств і Верховної Ради України, сформованих відповідно до норм більше не чинної редакції Конституції?

Ні, не означає.

Причина в тому, що Конституційний Суд не визнав неконституційними жодної норми чинних законів «Про Кабінет Міністрів», «Про Регламент Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України». В частині створення й попереднього формування цих органів, поки ці закони діють, вони обов'язкові до виконання. Оскільки дія відмінних за змістом норм Конституції «запускається» лише фактом нового формування (обрання, призначення, звільнення) відповідних органів і посадових осіб.

У частині функцій і продовження формування цих органів — усе навпаки.

Тут норми чинних законів входять у суперечність із нормами теперішньої редакції Конституції, які, будучи нормами прямої дії, застосовуються вже зараз внаслідок щоденної реалізації владних функцій і формування державних органів.

Передусім це стосується повноважень Президента, Кабінету Міністрів і Верховної Ради, які тепер перерозподілені й повинні здійснюватися відповідно до Конституції в редакції 1996 року, без яких-небудь відступів. Приміром, Президент справді може звільнити кожного із членів Кабінету Міністрів або їхніх заступників — і призначити нових. З другого боку, одночасно повноваження втрачає парламент — тепер він зможе тільки висловити недовіру одночасно всьому складу уряду.

Таким чином, вищі органи всіх гілок влади України, крім судової, увійшли в перехідний, або балансувальний режим. Коли органи й посадові особи продовжують працювати, але функції їх уточнено, а повноваження перерозподілено.

Головне — що у Верховної Ради з'явився обов'язок негайно підготувати і увести в дію комплексні зміни до чинних законів, насамперед «Про Кабінет Міністрів», «Про Регламент Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України», що передбачають як реорганізацію, так і перерозподіл владних функцій і повноважень. Такий самий обов'язок лежить і на Президентові, і на Кабінетові Міністрів.

Першому треба врегулювати порядок реалізації своїх новонабутих повноважень. Другому — анулювати акти, що стосуються втрачених повноважень.

Такий обов'язок прямо покладений на органи влади пунктом третім резолютивної частини Рішення Конституційного Суду.

Є всі підстави, щоб Міністерство юстиції і профільний комітет Верховної Ради вже зараз приступали до відповідної роботи. Може знадобитися й спеціальна комісія, про яку говорив Голова Верховної Ради.

Тільки коли зазначені зміни до законів та інші нормативно-правові акти набудуть чинності, «перехідний» період буде завершено.

Прогнозовано, «і старі, і молоді» українського політикуму занепокоєні терміном повноважень Верховної Ради.

Поспішаю заспокоїти! Хоча за тепер чинною редакцією ст. 76 Конституції термін повноважень Верховної Ради — не 5, а 4 роки, але це положення почало діяти з 30 вересня 2010 року.

Народ України обрав Верховну Раду VI скликання на підставі ст. 76 Конституції в редакції Закону №2222. Оскільки повноваження ВР VI скликання ґрунтуються не на ст. 76 Конституції, а на акті прямого волевиявлення народу, що є єдиним джерелом влади в державі, — ВР VI скликання продовжить свою роботу до першого засідання ВР чергового скликання — щонайменше, до кінця 2012 року. Точно так само не повинно бути й позачергових президентських виборів.

А своїх колег-правознавців вітаю з чудовим подарунком у переддень професійного свята! Адже, як справедливо зазначив Президент, Україна повернулася до Конституції, що її Європа і світ визнали однією з найдемократичніших. Поспішні зміни її не прикрасили: «поспіх гарний тільки під час ловіння бліх», а конституційній реформі — шкодить.

Сергій КІВАЛОВ,

народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань правосуддя.

Моральність людини і суспільства виявляється у ставленні до мов.

Рада Європи вимагає

Щодо проблеми мовного регулювання в Україні за останніх 20 років не висловився хіба що лінивий. Більше того, мало не весь політичний спектр країни часто позиціонується за двома критеріями: зовнішньополітичні пріоритети та ставлення до мовного питання. При цьому під «мовним питанням» мається на увазі передусім питання державності української мови та неврегульованості статусу російської мови.
До останнього часу за відсутності ефективної соціальної та економічної політики питання мови було одним із «найзручніших» маніпуляторів для багатьох учасників політичного процесу.

Проте очевидно, що проблема мовного регулювання існує та є одним із чинників, що перешкоджають стрімкому розвитку українського суспільства.

Яскравим підтвердженням цього є й українські вибори. Питання мови вже не раз ставало одним із наріжних каменів тієї чи іншої виборчої компанії, розділяло українське суспільство не за ідеологічним чинником, а саме за «мовним питанням». **Українські виборці досить чітко розділені на два табори за питанням мови і голосують значною мірою за цим критерієм.**

Ще з середини 90-х років вирують і українські регіони. Так у 2006—2007 роках понад 20 місцевих рад сходу й півдня України прийняли рішення про надання російській мові статусу офіційної або регіональної мови в межах своєї адміністративної одиниці. Проте більшість цих рішень було опротестовано прокуратурою і скасовано судами.

На новий рівень конфліктність питання мови піднялося 1 березня 2008 року на II Всеукраїнському з'їзді депутатів усіх рівнів в Сєвєродонецьку Луганської області. Декілька тисяч депутатів різних рівнів закликали не допустити перегляду Європейської хартії регіональних мов або мов меншин і схвалили «Декларацію прав російської культури та культур інших народів України».

Проблема з царини політики та права вже перейшла на рівень міжособистісних конфліктів та ідеологічного обґрунтування, що надзвичайно небезпечно для полікультурного українського суспільства. При цьому прихильники збереження статусу державної мови тільки для української вважають, що лише в такий спосіб відбувається компенсація за століття утисків української мови з боку урядів різних окупантів і це є єдино можливим способом побудувати монолітну українську державу, уникнути небезпеки сепаратизму, а їхні противники — російськомовні — «п'ята колона», манкурти, потенційно небезпечне явище для української державності. Натомість російськомовна частина українського суспільства офіційно декларує прагнення визнати російську мову державною або офіційною якщо не на загальнодержавному, то на регіональному рівні. А прихильників «українізації» вважає націоналістами й русофобами.

У суспільстві сформувався абсолютно сфальшований міф, у загальних рисах який можна описати так: російськомовний українець — не патріот — голосує за консервативні проросійські сили — сепаратист, потенційний зрадник або жертва русифікації; україномовний українець — патріот — голосує за демократичні, зорієнтовані на Європу сили — основа побудови незалежної демократичної унітарної України.

Але й одні, й другі забувають, що на референдумі про проголошення незалежності України 1 грудня 1991 року 90,32 відсотка громадян проголосували «ЗА». Із них у Дніпропетровській області майже 91, в Донецькій — 77, Запорізькій — 81, Луганській — 84, Миколаївській — 89, Одеській — 85, Харківській — 76, Херсонській — 90, АР Крим — 54, місті Севастополі — 57 відсотків. **Це чи не єдиний раз коли україномовна та російськомовна спільноти голосували разом і настільки одностайно.**

У зв'язку з цим постають запитання: що змінилося відтоді; чому відбувся суспільний розкол за мовною ознакою?

Безумовно, що свою роль зіграла та частина політиків, які намагалися маніпулювати «мовним питанням». Але це не було б можливо, якби проблеми справді не існувало. **На сьогодні залишається фактом, що як російськомовні, так і україномовні громадяни України незадоволені політикою держави в мовній царині.**

Чи не головну роль у цьому відіграла й нереформованість вітчизняного мовного законодавства, хаос та навіть антагоністичність його норм. Наразі воно складається із чотирьох чинних взаємно неінтегрованих пластів, що виникли на різних етапах розвитку української держави або сформовані в силу політичної кон'юнктури:

1. Закон Української РСР «Про мови в Українській РСР» 1989 року (встановлює фактичну двомовність, за якої **українська мова — державна, російська — офіційна** (мова міжнаціонального спілкування), а мови національних меншин можуть використовуватися як офіційні в регіонах компактного проживання); Декларація прав національностей (постанова №1771-XII) від 1 листопада 1991 року, в якій зазначається, що українська держава «забезпечує своїм громадянам право вільного використання російської мови, а в регіонах компактного проживання певної національності — функціонування цієї мови нарівні з державною» (стаття 3); ще декілька законів періоду до 1996 року прийняття.

2. Конституція України від 28.06.1996 р; Рішення Конституційного Суду України №10-рп/99 від 14.12.1999 р. щодо тлумачення статті 10 Конституції України; низка профільних законів України періоду 1996—2009 років (щонайменше понад 80), якими закріплявся **державний статус винятково за українською мовою**. При цьому **російській мові також надавався «особливий статус»** (але абсолютно не визначений, що створило широке поле для спекуляцій).

3. Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» №802-IV від 15.05.2003 р. (**російській мові, як і ще 12 традиційним мовам України, надано статусу регіональної**, гарантовано широкі можливості застосування в суспільстві); Закон України «Про судоустрій та статус суддів» від 7 липня 2010 року (регіональним мовам надано офіційного статусу в судочинстві).

4. Низка свавільних, переважно підзаконних актів періоду 2005—2009 років, що були **спрямовані на штучну дискримінацію і витіснення всіх мов, окрім української, із суспільного вжитку.** Це передусім наказ Міністерства освіти України №1171 від 25 грудня 2007 року «Про зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів» *(що вимагав проведення всіх випускних іспитів у середній школі та вступних іспитів до вищих навчальних закладів українською мовою, навіть для тих студентів, які закінчили школи з навчанням мовою меншини); ще один* наказ МОНУ від 26 травня 2008 року №461 «Про затвердження Галузевої програми поліпшення вивчення української мови в загальноосвітніх навчальних закладах із навчанням мовами національних меншин на 2008—2011 роки» (яким школи національних меншин — 1,5 тисячі шкіл, 500 тисяч учнів — фактично переводилися на двомовне або україномовне навчання); сумнозвісні рішення в галузі телебачення і радіомовлення, кінематографії і дубляжу фільмів, реклами і на транспорті тощо.

При цьому всі чотири названі пласти мовного законодавства України мають своїх прихильників та опонентів і, незважаючи на свою очевидну взаємосуперечливість, де-юре діють у правовому полі України. Така ситуація на практиці призводить до того, що законодавство у сфері мовного регулювання не діє, а конкретні владні рішення залежать від сваволі чиновника або політичної кон'юнктури.

Наразі мовне законодавство України несистемне, суперечливе і повністю дерегульоване.

І це все відбувалось на тлі відсутності фахової дискусії, «круглих столів», реальної комунікації та обміну думками між опонуючими сторонами; обвинувачень в політичному замовленні всіх, хто займається цим питанням. Проблема була загнана у глухий кут, а громадськість залишилася поза процесом прийняття ключових рішень.

Останніми роками питання мов набуло ще більшого резонансу й вийшло на міжнародний рівень. І якщо заяву МЗС Російської Федерації, в якій витіснення російської мови розглядається як порушення міждержавних угод, ще можна розглядати в політичному контексті, то висновок Європейської комісії проти расизму та нетерпимості, зроблений у третій доповіді по Україні від 29 червня 2007 року з рекомендацією *«українським органам влади прийняти нове законодавство про мову, яке враховувало б лінгвістичне різноманіття країни»*, наштовхує на думку, що проблема таки існує. А українська влада до останнього моменту нагадувала своїми діями страуса, який, щоб не бачити лева, засунув голову в пісок.

Крім того, 1 січня 2006 року для України набрала чинності «Європейська хартія про регіональні мови чи мови меншин», що була ратифікована нашою державою ще 1996 року. **У законі України про ратифікацію хартії наша держава визнала регіональними мовами або мовами меншин білоруську, болгарську, гагаузьку, грецьку, єврейську, кримськотатарську, молдавську, німецьку, польську, російську, словацьку та угорську мови.**

У 2010 році Комітет Міністрів Ради Європи нарешті ухвалив й оприлюднив доповідь та виніс рекомендації щодо мовної політики в Україні на прикладі імплементації положень Європейської хартії регіональних мов або мов меншин. У своїй понад 100-сторінковій Доповіді Комітет Міністрів зазначив, що ***«мовний ландшафт України унікальний, бо мовою, яка не є державною (російська), розмовляє більша частина населення, включаючи людей, які належать до інших національних меншин»***. Водночас ***«...російську мову віднесено на невідповідний їй рівень»*** (п. 61). «...Ураховуючи кількість російськомовних мешканців в Україні, очевидно, що ця мова має займати особливе становище» (п. 79). ***«...Узяті Україною зобов'язання не відповідають реальному стану мов, стосовно яких могли б застосувати більш серйозні заходи захисту та розвитку»*** (п. 155).

Нинішній перший Звіт та Рекомендації про виконання Україною Європейської хартії регіональних мов або мов меншин підготовлено внаслідок вивчення інформації уряду та Громадського звіту про виконання хартії в Україні, що був розроблений експертами Правозахисного громадського руху «Російськомовна Україна» та Всеукраїнської громадської організації «Правозахисна організація «Спільна Мета». Крім того, Комітет експертів провів спеціальні консультації з автором цієї статті з приводу підготовки Звіту.

Більше того, враховуючи обставини, наведені у Звіті, Рада Європи винесла Україні низку обов'язкових рекомендацій щодо захисту від дискримінації та розвитку регіональних мов або мов меншин України в головних суспільних сферах. З повним текстом Звіту Ради Європи і Рекомендацій можна ознайомитися на сайті www. r-u. org. ua.

Отже, у своїх офіційних документах Рада Європи фактично визнає процеси дискримінації та витіснення регіональних мов та мов меншин в Україні і вимагає від уряду України вжити негайних заходів щодо забезпечення широкого застосування таких мов у кінематографії, на телебаченні та радіомовленні, в державному та адміністративному діловодстві, в освітньому процесі на всіх рівнях. Демократична Європа в черговий раз чітко заявила про неприпустимість порушення прав людини і дискримінації за ознакою мови.

Крім того, необхідно також пригадати Резолюцію Європарламенту та звернення ОБСЄ стосовно необхідності врегулювання мовного питання в Україні та виконання Європейської хартії регіональних мов або мов меншин.

Наразі спекуляції навколо «мовного питання» загрожують і соціальному миру та благополуччю всередині країни, і її авторитету на міжнародній арені.

Отримавши у спадок таку ситуацію, новий Президент України Віктор Януковича та **владна коаліція депутатських фракцій у парламенті постали перед складним рішенням — продовжувати політику попередньої влади і йти шляхом політичної кон'юнктури й доцільності — приховувати проблему, «замилювати» очі європейцям, як було раніше, і не вживати жодних реальних заходів чи виконувати власні ж обіцянки і взяти на себе політичну сміливість щодо вирішення 20-літнього питання по суті?**

І вперше за роки незалежності влада взяла на себе політичні ризики і здійснила спробу вирішити питання по суті в розрізі норм європейського права.

На наш погляд, саме вирішити питання по суті й покликаний **проект закону України «Про мови в Україні» №1015-3 від 7 вересня 2010 року**, внесений від імені коаліції народними депутатами України О. Єфремовим, П. Симоненком, С. Гриневецьким та розроблений на основі пропозицій народного депутата України п'ятого скликання, на жаль, покійного, Євгена Кушнарьова.

Зазначений законопроект пройшов тривалу підготовку й обговорення в експертних колах, отримав фахову експертизу Комітету експертів Ради Європи і схвальну оцінку та постатейні рекомендації, практично всі з яких було враховано під час його підготовки. Проект закону адаптований до світових та європейських стандартів, про що свідчать висновки Генеральних директоратів: I — юридичні справи, II — права людини та IV — освіта, культура та культурна спадщина Ради Європи.

Свою оцінку проекту та рекомендації надали провідні європейські фахівці у сфері мовного регулювання: професор Білл Баурінг (коледж Беркбек, Університет Лондона), професор Райнер Хофманн (професор публічного права, міжнародного та європейського права, Університет Франкфурта) — з юридичної точки зору; професор Падрайг О'Ріагайн (доцент соціології мови, Університет Дубліна) — з точки зору мовної політики.

Тому, хоч як парадоксально, але **чи не головним натхненником і локомотивом прийняття нового закону «Про мови в Україні» виступає навіть не Президент Ук-**

прийняття закону «Про мови в Україні»

раїни чи Партія регіонів, не парламентська коаліція, а саме європейські інституції та організації.

Законопроект «Про мови в Україні» може виступати свого роду новим «суспільним договором» українців після Конституції, яким полікультурний та багатомовний народ України домовиться між собою про принципи взаємного співіснування та соціального прогресу на основі безумовного пріоритету прав людини і громадянина. Адже запропонований для розгляду в парламенті проект включає в себе кращу міжнародну практику та **гармонійне поєднання/компроміс усіх чотирьох пластів мовного законодавства України.**

Надзвичайно важливо що проект закону імплементує в українське правове поле ключові визначення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин та європейського права у сфері мовного регулювання. У статті 1 визначаються надзвичайно важливі для вітчизняного законодавства юридичні поняття — мовна група, мовна меншина, регіональна мовна група, регіональна мова, територія, на якій поширена регіональна мова.

Ураховуючи огульну критику проекту закону з боку його опонентів, потрібно підкреслити, **що законопроектом збережено конституційний державний статус української мови.** ***Пунктом 1 статті 6 проекту встановлено, що державною мовою України є українська мова.***

Водночас законопроектом визначається, що право на мовне самовизначення (стаття 3) та вільне користування мовами у приватному та державному житті є невід'ємним правом людини і громадянина.

Статтею 7 встановлюється, що *україно-російська двомовність, яка склалася історично, є важливим надбанням українського народу*, потужним чинником консолідації багатонаціонального українського суспільства. **А володіння російською мовою забезпечує громадянам України широкий доступ до здобутків світової науки і культури.**

На території України гарантується вільне використання регіональних мов, до яких законодавці ***зараховують російську, білоруську, болгарську, вірменську, гагаузьку, ідиш, кримськотатарську, молдавську, німецьку, новогрецьку, польську, ромську, румунську, словацьку та угорську***. Дія цього положення поширюється на ті мови, якими користуються ***не менш як 10 відсотків громадян***, що населяють певну територію за даними перепису. За рішенням місцевої ради, в окремих випадках, з урахуванням конкретної ситуації, такі заходи можуть застосовуватися до мови, регіональна мовна група якої становить **менш як 10 відсотків населення** відповідної території. Чисельність регіональної мовної групи на певній території визначається **на підставі даних Всеукраїнського перепису населення про мовний склад населення у розрізі адміністративно-територіальних одиниць (стаття 8).**

Отже, якщо провести паралелі з даними останнього Всеукраїнського перепису 2001 року, то, в разі прийняття законопроекту, російська мова автоматично стане регіональною в 13 адміністративно-територіальних одиницях України (із 27) — у Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Одеській, Сумській, Харківській, Херсонській, Чернігівській областях, АР Крим та містах Києві і Севастополі; кримськотатарська — в АР Крим, угорська — в Закарпатській області, румунська — в Чернівецькій. Російська мова буде близькою до отримання регіонального статусу також на Полтавщині (9,5 відсотка громадян визначили її як рідну). Але вирішення цього питання вже належить до компетенції місцевої ради.

У державному управлінні **акти вищих органів державної влади приймаються державною мовою й офіційно публікуються українською і російською мовами.** Тексти обома мовами мають рівну юридичну силу (стаття 11).

Акти місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування приймаються і публікуються державною мовою. У межах території, на якій поширена регіональна мова, **акти місцевих органів державної влади і місцевого самоврядування приймаються державною мовою або цією регіональною мовою та офіційно публікуються обома мовами.**

У сфері адміністративних послуг основною мовою роботи, діловодства і документації органів державної влади та органів місцевого самоврядування встановлюється державна мова. У межах території, на якій поширена регіональна мова **в роботі, діловодстві і документації місцевих органів державної влади і місцевого самоврядування, нарівні з державною мовою використовується ця регіональна мова. Держава гарантує відвідувачам органів державної влади і органів місцевого самоврядування надання послуг державною мовою, а в межах території, на якій поширена регіональна мова, — й цією регіональною мовою.** Необхідність забезпечення цієї гарантії має враховуватися під час добору службових кадрів (стаття 12).

Паспорт громадянина України і відомості про його власника, що вносяться до нього, виконуються державною мовою і російською мовою. Інші офіційні документи, що посвідчують особу громадянина України або відомості про неї (записи актів громадянського стану і документи, що видаються органами реєстрації актів громадянського стану, документ про освіту, трудова книжка, військовий квиток та інші офіційні документи), а також документи, що посвідчують особу іноземця або особу без громадянства, що тимчасово чи постійно проживає в Україні, виконуються державною мовою (стаття 14 законопроекту).

Документ про освіту, отриману в навчальному закладі з навчанням регіональною мовою, за заявою осіб виконується двома мовами — державною і регіональною (стаття 14).

У слідстві та судочинстві документи складаються державною мовою.

Слідчі і судові документи відповідно до встановленого процесуальним законодавством порядку вручаються особам, які беруть участь у справі (обвинуваченому у кримінальній справі), в перекладі їх рідною мовою або іншою мовою, якою вони володіють (стаття 15).

Судочинство в Україні у цивільних, господарських, адміністративних і кримінальних справах здійснюється державною мовою. У межах території, на якій поширена регіональна мова, **за клопотанням сторони процесу суди можуть здійснювати провадження цією регіональною мовою. Держава гарантує можливість здійснювати судове провадження регіональною мовою.** Необхідність забезпечення цієї гарантії має враховуватися при доборі суддівських кадрів. **Послуги перекладача з регіональної мови, в разі їх необхідності, надаються без додаткових для цих осіб витрат** (стаття 15).

В економічній і соціальній діяльності державних підприємств, установ та організацій основною мовою є державна мова, а також **вільно використовуються російська** та інші мови (стаття 19).

Стаття 21 законопроекту встановлює, що громадянам України гарантується ***право отримання освіти державною мовою*** **і російською мовою, а в межах території, на якій поширена регіональна мова, — цією** ***регіональною мовою.*** Це право забезпечується **через мережу дошкільних дитячих установ, загальних середніх, позашкільних, професійно-технічних і вищих державних і комунальних навчальних закладів** з українською або іншими мовами навчання, яка створюється відповідно до потреби громадян (стаття 21).

Потреба громадян у мові навчання визначається в обов'язковому порядку за заявами батьків про мову навчання або студентами власноруч під час вступу до державних і комунальних навчальних закладів, а також, у разі потреби, в будь-який час періоду навчання.

Державні і комунальні навчальні заклади у встановленому порядку **створюють окремі класи, групи, в яких навчання ведеться іншою мовою**, ніж у навчальному закладі загалом, за наявності достатньої кількості відповідних заяв про мову навчання від батьків учнів або студентів.

На практиці кількість заяв буде визначатися «достатньою» залежно від норм наповнюваності навчального закладу (залежить від типу населеного пункту), які встановлено профільними законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту» тощо та регуляторними актами Міністерства освіти і науки України.

В усіх загальних середніх навчальних закладах забезпечується вивчення державної мови і російської мови. Об'єм вивчення російської мови визначається місцевими радами відповідно до законодавства про освіту з урахуванням поширеності цієї мови на відповідній території.

Тести для зовнішнього оцінювання якості освіти **укладаються державною мовою. Для осіб, які здобували повну загальну середню освіту російською, іншою регіональною мовою, за їхнім бажанням тести перекладаються мовою навчання** (за винятком тесту з української мови і літератури).

Результати науково-дослідних робіт **оформляються українською, російською або іншою мовою — за вибором виконавців робіт** (стаття 22).

Телерадіоорганізації України можуть на власний розсуд вести мовлення державною мовою, російською, іншими регіональними мовами, мовами міжнародного спілкування та іншими мовами — як однією, так і кількома мовами. **Для державних загальнонаціональних телерадіоорганізацій частка мовлення державною мовою має становити не менш як 60 відсотків, російською мовою — не менш як 20 відсотків загального обсягу добового мовлення.** Обсяги регіонального і місцевого мовлення державною мовою, російською, іншими регіональними мовами мають відповідати чисельності регіональних мовних груп і визначаються самими мовниками. **Мова друкованих засобів масової інформації визначається їхніми засновниками відповідно до установчих документів** (стаття 25).

Розв'язується і ***проблема дубляжу фільмів.*** **Виготовлення копій фільмів іноземного виробництва, які розповсюджуються для показу в кінотеатрах, публічному комерційному відео і домашньому відео в Україні, здійснюється мовою оригіналу або із дублюванням або озвученням чи субтитруванням державною мовою або російською мовою, іншими регіональними мовами або мовами меншин на замовлення дистриб'юторів** і прокатників з урахуванням мовних потреб споживачів (стаття 24).

Згідно зі статтею 28 закону про мови, ***топоніми (географічні назви)*** — назви адміністративно-територіальних одиниць, залізничних станцій, вулиць, майданів і т. ін. — утворюються й **подаються державною мовою.** Поруч із топонімом державною мовою може **відтворюватися його відповідник регіональною мовою.**

Рекламні оголошення, повідомлення **та інші форми аудіо- і візуальної рекламної продукції виконуються державною мовою або іншою мовою на вибір рекламодавця** (стаття 27).

Кожний громадянин України має право використовувати своє ***прізвище та ім'я (по батькові) рідною мовою*** **згідно із традиціями цієї мови, а також право на їхнє офіційне визнання** (стаття 29). **Запис прізвища та імені (по батькові) в паспортах та інших офіційних документах здійснюється із попереднім схваленням власника.**

Проте незалежно від регіону ***українська мова залишиться виключною мовою Збройних Сил України та інших військових формувань (стаття 30); засідання Верховної Ради України,*** її комітетів і комісій ведуться державною мовою (хоча промовець може виступати іншою мовою); проекти законів, інших нормативних актів вносяться на розгляд Верховної Ради України державною мовою (стаття 10); ***мовою угод і картографічних видань*** є також українська мова (статті 20, 28).

Крім того, Кабінету Міністрів України доручено забезпечити комплекс заходів з реалізації положень закону «Про мови в Україні», а перехідними положеннями законопроекту вносяться зміни до низки інших законів України.

Безперечно, що дискусія навколо законопроекту може тривати й надалі. А запропонований законопроект потребує внесення багатьох коректив. Але ця **дискусія, звісно, має бути фаховою та конструктивною.** Адже, незважаючи на те, що всім зрозуміло — питання мовного регулювання потрібно вирішувати, опоненти законопроекту фактично відмовляються долучатися до аргументованої дискусії, натомість намагаються розпалити пристрасті та розколоти суспільство за «мовною проблематикою», про що свідчить нещодавно оприлюднений технологічний план протидії прийняттю законопроекту. Більше того, в нещодавньому номері газети «Голос України» окремі політики, наприклад Павло Мовчан, вдаються до неприхованого шантажу українського суспільства, заявляючи, що «дві мови — дві держави».

Такі аргументи наводять на думку, що більшість опонентів законопроекту елементарно не читали його тексту. А майже **всі їхні аргументи зводяться до принципу «політичної доцільності»**, який полягає в апеляції до тези про насильницьку русифікацію України та про історичне пригноблення української мови. Проте з точки зору прав людини такий підхід є дискримінаційним і неправовим. Адже держава Україна в 1991 році була створена всіма громадянами України незалежно від ознаки рідної мови. Усі вони є засновниками і «титульними етносами» цієї держави. І, приміром, **звинувачувати нинішніх російськомовних українців у «валуєвських указах» і відігравати на них за це шляхом дискримінації російської мови — щонайменше абсурдно. Як і безперспективно з точки зору майбутнього української держави.**

Очевидно, що **внесений на розгляд парламенту проект закону «Про мови в Україні» наближає країну до європейських стандартів прав людини** і спрямований на виконання висновків та рекомендацій Ради Європи, Європарламенту, ОБСЄ, Європейської комісії проти расизму та нетолерантності. **Невиконання цих рекомендацій, звісно, матиме тяжкі міжнародні наслідки для нашої країни**, особливо, з точки зору майбутнього головування в Комітеті Міністрів Ради Європи, яке пройде вперше за 15 років повноправного членства в цій організації з травня по листопад 2011 року. Більше того, до серпня 2011 року Україна зобов'язана надати в Раду Європи другий періодичний звіт щодо виконання положень Європейської хартії регіональних мов або мов меншин та першої уже згадуваної вище Доповіді і Рекомендацій Ради Європи від 7 липня 2010 року. **А неналежне виконання вимог РЄ може призвести навіть до санкцій з боку міжнародної спільноти.**

Глибоко переконаний, що прийняття нового проекту про мови об'єднає суспільство на ґрунті прав людини, взаємоповаги та толерантності — це єдиний природний шлях розвитку української держави. Виключіть «мовну карту» з політичної колоди. Адже ***Україну розколюють не мови, а політики, які спекулюють на мовному питанні.***

Упевнений, що прийняття ***проекту закону «Про мови України» стане величезною віхою не лише в боротьбі за права людини в Україні, а й у вітчизняному державному будівництві загалом, перетворюючи Україну на потужну стабільну процвітаючу державу, в центрі якої стоятиме людина, її права та свободи.***

Вадим КОЛЕСНІЧЕНКО,
народний депутат України,
заступник голови фракції
Партії регіонів
у Верховній Раді України.

Друкується в рахунок квоти фракції Партії регіонів.

У Сімферополі відбулася десята виставка «Голуби Криму: посланці любові та миру». За словами заступника голови Асоціації знавців голубів Криму Сергія Титаренка, на ній представили більш як 50 порід цих птахів, *інформує наш власкор Георгій ВЕРВЕС*

Уряд затвердив запропоновані Мін'юстом зміни до закону про Кабінет Міністрів та ще 32 нормативні акти, *повідомив учора на брифінгу міністр юстиції Олександр ЛАВРИНОВИЧ*

Консолідовувати активи легше, ніж людей

БАЛАНС МІСЯЦЯ

*** Світовий банк вважає, що якісних структурних реформ потребує щонайменше 50 галузей української економіки — про те, що на перше, друге і третє.**

*** НАК «Нафтогаз України» покриватиме збитки цінними паперами — що на десерт?**

*** Середня заробітна плата продовжує падіння — про стабільність, яка засмучує.**

Реформи для проформи

Експерти Світового банку представили Меморандум, який містить низку важливих рекомендацій нинішньому уряду. Схоже, що уряд того і не потребує у прокрустовому ложі емвеефівського Меморандуму. Поза тим пропозицію зосередитися на трьох напрямках реформ — фіскальному, банківському та підприємницькому — у Києві охоче «узяли до відома». У цьому клопоті урядовці вже, як риба у воді.

Як на мене, найвагоміша подія вересня для України відбулася в Македонії, де міністр палива та енергетики Юрій Бойко завершив оформлення країни в Європейському енергетичному співтоваристві. Це — потужний інтеграційний крок. І це обіцяє неабиякий інвестиційний капітал у модернізацію газотранспортної мережі. Дефакто відбулося наповнення реальним змістом попередніх декларацій, оприлюднених за участі Віктора Ющенка і Юлії Тимошенко. Але це не означає, що відтепер Україна реформує газовий ринок відповідно до рекомендацій Брюсселя. Хто б сумнівався у тому, що уряд Миколи Азарова має політичну волю ввійти в кластер потужних гравців на енергоринку ЄС, але не має ані бажання, ані здібностей реформувати НАК «Нафтогаз України». Компанія вже прогнозує скорочення обсягів видобутку газу на 5 відсотків проти минулого кризового року. Нагадаю, галузь скоротила обсяги видобутку і нафти, і газу у січні-серпні проти відповідного періоду минулого року на 11,3 та 6,1 відсотка і продовжує беззастережно позичати гроші. У вересні стало відомо про 400-мільйонну доларову позичку від російського банку. Свіжий дозвіл Верховної Ради випустити ОВДП на 7,4 мільярда гривень для збільшення статутного фонду — це гроші на покриття збитків. До слова, можна було очікувати, що уряд віднайде можливість вивести НАК зі збитків після того, як у квітні уряд домігся від росіян для нього 30-відсоткової знижки на газ, а тому й підняв доходи, завдяки підвищенню тарифів. Та ба! Черговий продаж ОВДП державним банкам посилить інфляційні тенденції. Це в уряді розуміють дуже добре. Але інфляційних подразників на сьогодні так багато, що одним більше, одним менше — неважливо. За іронією долі, так міркував і попередній уряд, розраховуючи, що Нацбанк ритмічно вилучатиме надмірну кількість готівки з обігу. Цієї осені Нацбанку замітати сліди дуже складно — загрозливо зросла і грошова маса в обігу, і попит на іноземну валюту під тиском різноманітних чинників. Погіршилося зовнішньоторговельне сальдо, за яким може стояти «рука» як імпортерів, так і конвертаторів. Як низка невдалих проектів Податкового кодексу, які надихнули бізнес ховати доходи у готівкові долари США, так і банківські рахунки вкладників, які знову вбачають у доларах захист від інфляції. Зрештою, зріс на 0,5 відсотка і курс американської валюти. Через це регулятор схильний продовжити заборону видавати кредити в іноземній валюті.

Монополізація на десерт

Найбільш яскрава тенденція місяця — консолідація активів потужними бізнесгрупами, спричинена різними міркуваннями власників і зручним моментом. Щодо останнього, то важко не помітити закулісну підтримку нинішньої влади — великому бізнесу взагалі і структурам, підконтрольним Дмитрові Фірташу, — зокрема. На це вказує купівля активів концерну «Стирол» OstChem Holding, яка є складовою частиною Group DF. Новий власник має доступ до більш дешевого російського газу. Зниження світових цін на хімічну продукцію і перманентне подорожчання блакитного палива не давало змоги концерну «Стирол» працювати з колишньою прибутковістю. Але це той випадок, коли причину, якщо її нема, варто вигадати. Консолідація активів під контролем Дмитра Фірташа опосередковано може свідчити про причетність до цієї приватизаційної угоди російського капіталу, а відтак і про намір позмагатися будь з ким під час гіпотетично можливих торгів за Одеський припортовий завод. Це вже не кажучи про монополізацію на десерт. Дешевший газ, який у собівартості азотних добрив перевищує 70 відсотків, залишатиме концерн «Стирол» на ринку поза конкуренцією, чого, власне, прагне будь-який учасник ринку. Це вже не гра м'язами, з огляду на рішення міжнародного Суду про вилучення 12 мільярдів кубометрів газу на користь «РосУкрЕнерго» — дуже вагома заявка на монополізацію ринку. А це, не сумнівайтесь, потягне за собою подальшу консервацію реформ у нафтогазовій сфері.

А от купівля 23 відсотків акцій київського ЦУМу структурами Ріната Ахметова мені, як споживачеві, імпонує. Як на мене, це найбільш елегантне придбання вересня у сфері нерухомості, від якого буде користь і олігарху, і столиці. Відверто кажучи, за вісім років свого господарювання ТОВ «ТД Київський ЦУМ» не спромігся гідно відповісти на запити ринку і споживачів. Ще невідомо куди і як усе поверне, чим закінчиться боротьба за держпакет акцій універмагу (39,647 відсотка), але імідж найвідомішого в країні торговельного закладу, я в це вірю, зміниться на краще. Принаймні про масштабну реконструкцію споруди вже заявлено.

Активи у вересні відлітали від власників до власників у прямому та переносному значенні. Стало відомо про зміну власника авіакомпанії «Роза вітрів». Про подробиці анічичирк, і це дає підгрунтя вважати, що додалося в структурах групи «Приват», з якими «Роза вітрів» тісно співпрацювала. А якщо це так, то під контролем «Привату» вже перебуватиме до 60 відсотків ринку авіаперевезень, адже за «Аеросвітом», «Донбасаеро» і «Дніпроавіа» не менш як 48 відсотків.

На короткому повідку невесело

Мені здається, що урядовці зробили максимум для того, щоб вересень залишився у пам'яті веселим. Хіба не смішили експертів театральні декорації всенародного обговорення проектів Податкового кодексу, які «влетіли» організаторам, а відтак і платникам податків, у копієчку, але не виправдали сподівань? Утім, виправдали, але тільки очікування великого бізнесу, який працює нині під урядовим патронатом. Або хіба не прикольний вигляд мали високопоставлені чиновники, які запевняли, що термінал «F» у Бориспільському аеропорту столиці запрацює вже з 1 жовтня, фактично ще до його завершення? Відкриття залізничного руху на Дарницькому мосту столиці говорило саме за себе, навіщо його супроводжували обіцянками зупиняти пасажирські потяги на Дарницькому вокзалі, який тільки чекає реконструкції? В одному випадку, звісно, хотілося сподобатися Президенту країни. В іншому — Прем'єр-міністрові. Що стосується Податкового кодексу, то хотілося догодити загалом усім громадянам. І саме це виявилося найскладнішим. Бо, повторюсь, консолідувати активи легше, ніж людей. Тим паче, що ти вимушений цієї осені тримати їхні доходи на короткому повідку. Зростання реальної заробітної плати розплавила літня спека. Бо вже до вересня середня заробітна плата становила на 87 гривень менше, ніж було у липні.

Сергій ВЛАД.

Туманні обрії інноваційної доби

Нещодавно вийшло друком монографічне дослідження[1], яке з вагомими на те підставами можна віднести до наукових розвідок, чия актуальність з часом лише зростає. У вступному слові автор зазначає, що в заплутаній графіці ретроспектив та перспектив важливо відшукати лінії розвитку, орієнтовані на повільне, але неухильне сходження власної країни до кола розвинених держав. У цьому сенсі важливо закладати законодавчим чином практично в кожен підприємницький проект, образно кажучи, бруньку, яка відтворювала б «інноваційний ген» нової економіки. Наукові експерти називають даний спосіб впровадження інновацій створенням точки росту. Коли така «ринкова генетика» спрацьовує, лавиноподібно охоплюючи людські інтереси, сфери та галузі національного господарства, — починають говорити про економічне диво.

Сьогодні превалювання інноваційних проектів, як визначальна передумова глобальної конкурентоспроможності, стало питанням життя і смерті для нашої країни, основою її економічної самодостатності та державного суверенітету. На цій основі й побудована змістовна структура монографії, що акцентує увагу читача на аналізі домінантних стратегій соціально-економічного розвитку України.

У першому розділі здійснено цивілізаційний вимір (до речі, вельми повчальний) країн — світових лідерів інноваційного розвитку. Другий розділ несе науковий попереджувальний акцент — «Айсберг, що тане (інноваційно-технологічний регрес України)». У третьому — чітко простежується думка про те, що Україні слід уважно придивлятися до досвіду країн, які нещодавно заявили про себе як інноваційний авангард планети, оскільки будь-які спроби жити за принципом «моя хата скраю» прирікають на геоекономічне відставання, що може набрати обвального характеру.

Досить спірним за своїми оцінками місця та ролі національних еліт в Україні і Росії виглядає четвертий розділ монографії. Те, чому автор розглядає дану проблему саме в споріднено-парному контексті, зрозуміло. Доля двох братніх країн і народів історично складалася в ареалі такого міжнародного поділу праці та науково-технологічних зв'язків, що національні економіки двох братніх союзних республік еволюційно набули ознак «сіамізації»[2]. Виникнення на теренах колишнього СРСР незалежних держав супроводжувалося спробами (особливо за часів президентства В. Ющенка) розірвати природну зрощеність народногосподарських комплексів України і Росії. Це дорого обійшлося, насамперед, нашій національній економіці.

Хотілося б, щоб подана у книзі скрупульозна оцінка стану та тенденцій розвитку технологічно базових галузей господарства України привернула увагу вищого керівництва держави. Бо поки що, на жаль, доводиться констатувати маловтішну очевидність: жоден Кабінет Міністрів України, як вищий орган виконавчої влади, відповідальний перед Президентом і парламентом, демонстрував неcприйняття висновків та рекомендацій академічної економічної науки. Усі попередні склади урядів традиційно абстрагувалися від інноваційних ідей фундаментального характеру, не знаходили способів, механізмів та, відверто кажучи, і бажання для конструктивного діалогу (а отже, і партнерства) з наукою. Не в останню чергу через це, як зазначається в монографії, багато проривних технологій відсунуто на невизначене майбутнє. І, очевидно, застерігає автор, саме в силу такої політики перед Україною знову і знову постає привид інноваційного дефолту.

Водночас, попри всі проблеми та складнощі, у нашій державі поки що зберігається (хай і в залишковому вимірі) та основа, на якій може триматися здоровий соціальний оптимізм. А значить, маємо можливості для визначення та реалізації завдань інноваційного реформування ключових, критично важливих сфер суспільного буття. Суспільство, як високоорганізована динамічна система, функціонує і розвивається лише за оптимального поєднання двох суперечливих, навіть, здавалося б, протилежно спрямованих засад: сталості і змінності. З урахуванням цього О. Шнипко зазначає, що перед Україною постала нагальна необхідність створення національної інноваційної системи як сукупності нормотворчих та структурно-функціональних компонентів. Інноваційне оновлення економіки формулюється ним у вигляді такої моделі: «інноваційність-конкурентоспроможність—експортний прорив».

Не можна не погодитись і з іншими концептуальними твердженнями, які переконано обстоює автор — зокрема стосовно того, що в кінцевому підсумку визначальною основою цивілізаційного прогресу нашої держави має стати національна модель інноваційного розвитку. Її можна сформувати через низку домінантних стратегій, спрямованих на здійснення політики «економічного розвитку на випередження».

Можна сприймати чи не сприймати підкреслену категоричність окремих думок доктора економічних наук О. Шнипка. Однак теоретичні узагальнення, висновки та рекомендації в його книзі є, з одного боку, адекватною відповіддю на цивілізаційні виклики новітньої доби, а з другого — незаперечно засвідчують наукову креативність та мають слугувати потужним сигналом для економічного блоку нинішнього уряду, всім, хто причетний до роботи на магістральному напрямі розвитку української держави в найближче десятиліття.

Трохим КОВАЛЬЧУК,
доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

[1] О. С. Шнипко. Інноваційний дефолт України: економіко-технологічний контекст. — К.: Генеза, 2009. 248 с.

[2] Довідка. Відомо, що таке «сіамські близнюки» — курйоз природи та метафоричне означення рідкісного метаболічного явища у формі зрощування однорідних істот. Однак те, що в природі є небажаною мутацією й потворністю, стало повсякденною реальністю в сучасній глобальній економіці. В наші дні такими «близнюками» можуть стати навіть економічні системи, які розділені значними відстанями та історично належать до різних світів.

Дегазація

Не такий газ незамінний, як це доводять

АЛЬТЕРНАТИВНІ ЕНЕРГОРЕСУРСИ

Перехід підприємств на альтернативні природному газу джерела енергії може виявитися справою далекого майбутнього. На думку вчених, «блакитне паливо» обходиться виробничникам ще досить дешево. Проекти використання інших видів палива на цьому тлі є витратні.

Криза змусила згадати про технологію, розроблену ще тридцять років тому

Рік тому економічна криза та підвищення ціни на природний газ змусили власників підприємств або зупинити виробництво, або перейти на інші джерела енергії. Наприклад, металурги практично повністю відмовилися від використання природного газу в доменному виробництві, віддавши перевагу технології пиловугільного вдування палива. На початку цього року, окрилені новиною про здешевлення газу, деякі металургійні заводи збільшили його споживання. Тоді як економісти вважають: криза могла би стати гарним поштовхом до радикальної модернізації підприємств та переорієнтації на альтернативні джерела енергії.

На металургійних підприємствах Донеччини витрати на природний газ становлять приблизно шосту частину в загальній структурі витрат. Найбільше «блакитне паливо» використовують у доменному та мартенівському виробництвах: 80—100 кубометрів на тонну чавуну. «Тим часом ще в 70-ті роки минулого століття радянські вчені розробили технологію пиловугільного вдування палива, яка дає колосальний ефект, передусім — зниження витрат на виробництво, — зазначив заступник начальника головного управління промисловості й розвитку інфраструктури Донецької облдержадміністрації Віктор Кисіль. — На Донецькому металургійному заводі така установка працює давно, і вони вийшли на показники кращих європейських країн. У світі із застосуванням пиловугільного вдування виплавляється кожна друга тонна чавуну. Лише технічне переоснащення галузі дає змогу істотно розв'язати проблему енергозбереження та скоротити використання газу. Практично всі підприємства сьогодні займаються переобладнанням доменних печей на установки пиловугільного вдування».

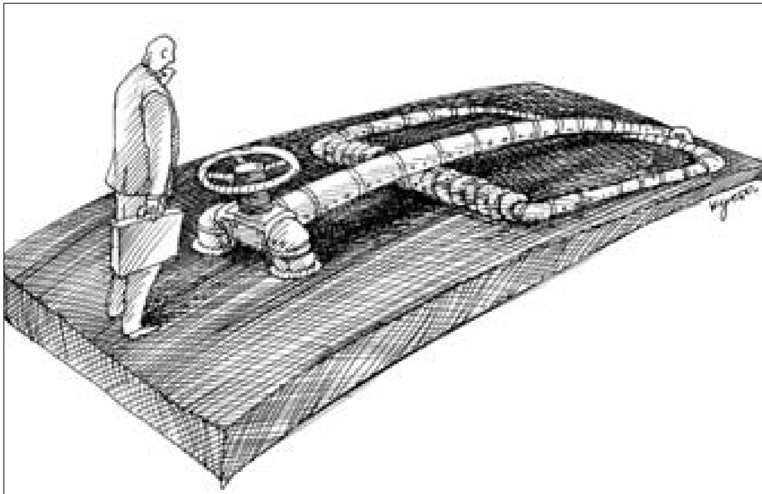
Співрозмовник додав, що здебільшого такі проекти виконуються за участю зарубіжних компаній: в Україні поки що не знайшлося організації, яка взялася б за розв'язання проблеми «під ключ». «Така реконструкція потребує тривалого часу і великих капіталовкладень. Але іншого шляху немає», — додав В. Кисіль. За його словами, впровадження установок пиловугільного вдування, перехід від мартенівського способу виробництва сталі та стовідсоткове розливання сталі на машинах безперервної розливки скоротить споживання енергоносіїв на 22 відсотки. Крім того, заслуговує на увагу досвід використання коксового газу для виробництва електроенергії — такі установки вже діють на Ясинівському та Авдіївському коксохімічних заводах.

НАША ДОВІДКА

У структурі енергоспоживання первинних енергоресурсів в Україні природний газ становить 41 відсоток, вугілля — 30 відсотків, нафта — 12 відсотків, атомна енергія — 15 відсотків. За часткою споживання природного газу наша країна входить до світової шістки найбільших споживачів, за абсолютним обсягом — до першої дюжини країн.

Ми — серед світових лідерів споживання

У структурі енергетичного балансу України частка імпорту енергоресурсів перевищує їхній власний видобуток і виробництво. На думку директора регіональної філії Національного інституту стратегічних досліджень Юрія Макогона, це ставить країну в повну залежність від імпорту. «Виникає загроза забезпечення енергетичної безпеки країни, — заявляє вчений. — Нарощувати імпорт енергетичних ресурсів змушує надмірна енерговитратність вітчизняної економіки у комплексі зі скороченням національного енерговиробництва. Залежна на дві третини від зовнішніх поставок енергоносіїв, Україна змушена орієнтуватися на сформовану кон'юнктуру світових енергетичних ринків».

Співрозмовник вважає, що нині, коли всі розвинені країни шукають шляхи зниження енергомісткості валового внутрішнього продукту, збільшення частки використання альтернативних та вторинних джерел енергії замість традиційних, державі неможливо стояти осторонь. Поки що енергомісткість валового внутрішнього продукту України в 2—2,5 разу вища, ніж у середньому по європейських країнах, а частка альтернативної енергетики в загальній структурі споживання енергоносіїв (без гідроенергетики) становить менше одного відсотка. Передбачається, що до 2015 року частка відновних джерел енергії збільшиться до 5 відсотків, а енергоефективність поліпшиться на 20 відсотків.

Регіональна філія Національного інституту стратегічних досліджень виступила ініціатором широкого обговорення альтернативи природному газу в Україні. Відомі вчені висловили чимало пропозицій, які стосуються використання, наприклад, альтернативного палива з вугілля чи метану із вугільних пластів. Водночас фахівці відзначають: держава поки що слабко сприяє таким проектам. Так само не регулює енергоспоживання ринок. Висока енергоефективність досягається високими цінами на паливно-енергетичні ресурси.

В епоху низьких цін на природний газ промисловці користуються кон'юнктурою та мало думають про заощадження. Економісти вважають, що в цій ситуації потрібні непримітні, але вольові політичні рішення, а не розмови «взагалі».

Підземна газифікація вугілля: добре забуте старе

Показовим є приклад горлівського концерну «Стирол», де витрати на «блакитне паливо» становлять значну частку в собівартості. У 2009-му підприємство опинилося у скруті. Цього року керівництво сподівалося отримати преференції у вигляді дешевого газу. Як відомо, під час економічної кризи в 2009 році уряд давав переваги певним підприємствам, які мають стратегічне значення для держави. Але в 2010-му пільг не отримав ніхто. А «Стирол», один із найбільших виробників мінеральних добрив, змінив власника: новим господарем підприємства називають бізнесмена Дмитра Фірташа, який має доступ до дешевого природного газу.

Показово, що років сорок тому горлівський концерн не використовував природного газу у виробництві взагалі. Згодом підприємство перейшло на іншу технологію, зав'язану на майже «дармовому» «блакитному паливі». Питання навіть не в тому, чи можна на сучасному етапі виробляти мінеральні добрива без використання імпортного газу, а в тому, чи зацікавлені в цьому підприємці. Продаж пакета акцій «Стирола» поки що свідчить про те, що власники таких заводів воліють шукати дешевший газ, аніж шляхи відмови від нього. Так складається кон'юнктура.

НАША ДОВІДКА

Енергетичний вуглеводневий потенціал України, без урахування нафти і газу, має такий вигляд: запаси вугілля — 35—40 мільярдів тонн (шосте місце в світі); запаси шахтного метану — від 12 до 22 трильйонів кубометрів (четверте місце в світі). За умов розробки 7—10 мільярдів кубометрів на рік ці запаси забезпечать потребу України в газі на 35 відсотків протягом ста років; одне із родовищ у Карпатах на кордоні із Польщею оцінюється як найпотужніше в Європі. Всього в Україні передбачається наявність 5—10 сланцевих масивів.

«Безплатний сир лише у мишоловці, — образно змалював проблему голова Донецької облдержадміністрації Анатолій Близнюк. — З огляду на те, що запаси і нафти, і газу не відновлюються, сировина однозначно дорожчатиме. Тоді як існує технологія газифікації вугілля. Отриманий газ можна використовувати замість природного на «Стиролі». Це відхід від традиційних схем, ця тема розглядається нами і «Стиролом» як імовірна стратегічна перспектива. Можливо, новий власник бачитиме свою економіку. Але з урахуванням того, що вуглеводневої сировини у нас немає, а імпортні енергоносії дорожчатимуть, ми повинні знаходити найефективніші методи спалювання вугілля. І підприємства в цій ідеології сьогодні працюють».

Тема підземної газифікації вугілля — не нова. Як розповів директор Інституту гірничої справи і геології Донецького національного технічного університету Юрій Булгаков, у 30-ті роки минулого століття навіть існувала окрема спеціальність — «підземна газифікація вугілля». Країна успішно продавала ліцензії Китаю та Америці. А от власними здобутками в цій галузі похвалитися не може. «Статистика свідчить: незважаючи на зниження видобутку вугілля, кількість екзогенних пожеж на шахтах не зменшується, — каже вчений. — Щороку в Україні трапляється від 50 до 80 пожеж екзогенного походження, які завдають економічної шкоди вугільним підприємствам у розмірі від 20 до 40 мільйонів гривень на рік. Наприклад, на донецькій шахті імені Скочинського підземна пожежа у виробленому просторі «гуляє» з 1992 року. Завдання — зробити процес горіння керованим. Потрібно узагальнити вітчизняний та закордонний досвід, що дасть можливість істотно підвищити гасіння підземних пожеж та промислового використання таких пожеж».

Перелік альтернатив імпортному «блакитному паливу» був би неповний без проектів використання шахтного метану. Про це йтиметься в окремій публікації, адже саме в Донецькій області накопичено чималий практичний досвід.

Збільшувати власний видобуток «блакитного палива» та виводити енергомісткі виробництва за межі країни

Директор Інституту економіки промисловості Національної академії наук України Олександр Амоша не поділяє сподівань на заміну імпортного природного газу вітчизняним вугіллям: «Побутує думка, що імпортний природний газ дуже дорогий і що його варто максимально витіснити зі споживання вітчизняним вугіллям. Але шахти самі по собі є великими споживачами енергоресурсів та матеріалів. Вироблений унаслідок переробки вугілля на коксохімзаводі чи електростанції продукт за своїми енергетичними якостями далеко не завжди здатний перекрити енергетичні витрати вітчизняної шахти. Імпортний природний газ, на відміну від вітчизняного вугілля, не створює додаткових енергетичних, матеріальних і трудових проблем в українській економіці. До того ж вугілля є енергоносієм із низькою екологічною прийнятністю. Якщо під час спалювання природного газу виділяється 1,3 тонни вуглецю на одну тонну умовного палива, то під час спалювання вугілля — 2,5—2,8 тонни, не кажучи вже про значні обсяги викидів діоксидів сірки та азоту».

Експерт вважає, що вихід — не в заміні газу вугіллям, а в широкому ресурсозбереженні та збільшенні видобутку вітчизняного природного газу. Наприклад, у Китаї уряд обмежує експорт та заохочує імпорт енергомісткої продукції, в Японії енергомісткі виробництва виносять за межі країни тощо. Для України були би прийнятні схеми роботи за так званою «давальницькою сировиною» для місцевих теплоелектростанцій, які завантажені лише на третину і практично всі можуть працювати на газі.

Ліна КУЩ.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

У НОМЕР

Таврія шукає інвесторів

У Новій Каховці на Херсонщині відбувся третій інвестиційний форум «Таврійські горизонти». Свого часу цей економічний захід був ініційований головою облдержадміністрації Борисом Сіленковим, котрий раніше очолював Новокаховську громаду. Результатом роботи став не один проект, започаткований у рамках співпраці між регіонами та країнами.

Форум має на меті привернути увагу можливих інвесторів та партнерів до співробітництва у різних галузях господарського комплексу Таврійського краю. Нині в ньому взяли участь близько чотирьохсот підприємств і компаній з Росії, Грузії, Китаю, Білорусі, Швеції, Литви, Великобританії, Німеччини. Увазі учасників представлено низку інвестиційних проектів у галузі АПК, побутової електроніки, логістики овочевого ринку, відновлювальної енергетики. Уперше було представлено проект нового генплану та перспективи забудови обласного центру.

Олена БРУСИЛОВА.

Херсон.

Стан тепломереж на Луганщині досяг критичної точки

Головний радник голови правління НАК «Нафтогаз України» Юрій Турянський приїхав до Луганська розібратися з боргами. Луганщина заборгувала «Нафтогазу» за природний газ більш як 400 мільйонів гривень.

Найбільшими неплатниками є сім підприємств, що забезпечують теплом Алчевськ, Луганськ, Антрацит, Брянку, Лисичанськ, Рубіжне та Стаханов. Керівники області називають кілька причин складної ситуації на підприємствах теплоенергетики свого регіону. Передусім це хаотична децентралізація системи теплозабезпечення у низці міст і районів в 2005—2009 роках. Майже 70 відсотків населення цих регіонів установили автономне опалення, у результаті чого система централізованого опалення виявилася розбалансованою.

За словами першого заступника голови Луганської облдержадміністрації Едуарда Лозовського, обласний бюджет в 2010 році виділив 18 мільйонів гривень на завершення децентралізації системи опалення в регіонах, ще 5 мільйонів гривень виділено на кредитування жителів, які можуть за свій рахунок перейти на автономне опалення. Водночас підприємства, що продовжують забезпечувати централізоване теплозабезпечення, зіштовхнулися із проблемою тарифів на тепло. Вони не покривають видатки на надання цієї послуги. Як запевнив Едуард Лозовський, на деяких підприємствах чинні тарифи навіть нижчі за ціну їх газової складової.

Крім того, стан тепломереж досяг критичної точки, у результаті чого втрати становлять 50—60 відсотків. Не прихове перший заступник керівника області й існування проблеми в управлінні підприємствами теплоенергетики, розподілі їхніх ресурсів.

Спеціальна робоча група, яка покликана виробити комплекс дійових заходів для зміни ситуації, розглянула різні варіанти розв'язання проблеми тарифної різниці, а також роботи у разі передачі системи теплозабезпечення з комунальної власності в державну. Зійшлися на думці, що справи можна поліпшити за рахунок залучення інвесторів на економічно активні підприємства.

Алла АНТІПОВА.

На Донеччині в результаті ДТП загинуло шестеро та госпіталізовано 13 уболівальників, які вночі 4 жовтня мікроавтобусом поверталися з матчу «Шахтар» — «Динамо»

Згідно з підписаним з МВФ меморандумом, українська влада зобов'язалася ухвалити всі необхідні для пенсійної реформи законопроекти до кінця грудня. Проте «на тлі загального прогресу МВФ може погодитися на невелику відстрочку», — вважає директор економічних програм Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

Революціонери хочуть скоріше на пенсію. А президент просить зачекати ще два роки

АНАЛОГІЇ

Сенат Французької Республіки має законодавчо закріпити здійснення реформи пенсійної системи. Проте і прихильники, і супротивники законодавчої зміни одноголосні: назвати її реформою буде перебільшенням. Для одних це рятівне коло, яке дасть змогу ще деякий час протримати на плаву нині існуючу пенсійну систему. Для інших — фіговий листочок, який насправді ненадовго прикриє дірку в бюджеті, але дратує необхідністю ним скористатися. Врешті, головний елемент реформи — це лише збільшення пенсійного віку на два роки...

Чиїм коштом бенкет?

«Мені іноді здається, що французи досі не зрозуміли, що Франція — вже не колонія. Вони живуть, як рантьє, і впевнені, що завжди буде звідки брати ренту. Але скоро їм доведеться спізнати велике розчарування». Колись ця думка видалася мені крамольною. Хоч її було не дивно почути від одного з найвідоміших українських дисидентів Леоніда Плюща. 1976 року його позбавили радянського громадянства, тож пан Леонід став французьким підданим. На момент нашої зустрічі він уже майже двадцять років мешкав у Парижі і намагався збагнути, що таке французький стиль життя.

Пізніше думку, що французи живуть «не за можливостями» і що чим довше так триватиме, тим більшою буде розплата, доводилося чути не раз. І передусім — від самих французів, які, проте, визнавали: більшість їхніх співвітчизників вважають, що робота — це важливо, але не найголовніше. Говорячи про майбутню реформу, пан Саркозі, хоч і завуальовано, заявив: французи мало працюють, рано йдуть на пенсію і хочуть мати соціальні гарантії. (До речі, на соціальні потреби щорічно країна витрачає близько 30 відсотків ВВП.) Се ля ві: у ставленні до реформ більшість французів — консерватори. І якби була статистика, яка підрахувала б кількість страйків і маніфестацій, проведених на душу населення, то французи впевнено посіли б перше місце.

Цього вересня зміни в пенсійній реформі об'єднали більш як два мільйони громадян. Причому навіть тих, кого ці зміни не стосуються взагалі. Наприклад, представників так званих спеціальних режимів (що воно таке — трохи згодом). Для них підняття пенсійного віку плановано розпочати з 1 січня 2017 року.

Як засвідчили результати соцопитування, 65% респондентів переконані, що страйки не перешкодять ухваленню нового закону про пенсії. Водночас 73% опитаних французів впевнені, що такі акції необхідні.

Експерт паризького Національного центру наукових досліджень Люк Рубан пояснює цей феномен так: «Французи виходять на вулиці з двох причин. По-перше, вони невдоволені пенсійною системою, яка навряд чи зможе забезпечити високий рівень пенсійних виплат для покоління демографічного вибуху 50-х років. По-друге, вони прагнуть висловити протест проти політики чинного уряду і проти президента Саркозі особисто».

Проте цього разу президент Саркозі висловився однозначно: реформі бути! Згідно з інформацією Ради з орієнтації пенсійної реформи Франції нині дефіцит пенсійної системи — 25 млрд. євро! За прогнозом ради, через 10 років він сягне 40-50 млрд. євро. Це — оборонний бюджет Франції нинішнього року. А 2050 року дефіцит може становити 115 млрд. євро. Нині одного пенсіонера годує два працюючих співвітчизники. За 40 років співвідношення стане один до одного.

У міністерстві праці впевнені, що завдяки реформі вже 2020 року дефіцитний пенсійний бюджет стане профіцитним. Окрім того, це допоможе здолати і дефіцит держбюджету. Щоправда, представники лівих партій та профспілок ставляться до таких прогнозів скептично. «Ніхто не може передбачити ситуацію 2050 року, — заявив глава профспілки «Форс Уврієр» Жан-Клод Маї. — Це вже Нострадамус, а не економіка». «Ми можемо припускати, яким буде суспільство 2050 року, так само успішно, як 1970 року передбачали рік 2010-й», — підтримує його засновник «Лівого фронту» Жан-Люк Меланош. І якщо дірки в бюджеті латати за рахунок збільшення пенсійного віку, то щоб залатати всі дірки, не вистачить людського життя.

Соціал-демократичний шедевр

Саме так донедавна називали пенсійну систему Франції. Вона — одна з найстаріших у Європі і водночас одна з найскладніших. Приміром, нині в країні налічується 100 головних і більш як 300 додаткових видів пенсійного забезпечення. Одні називають такий стан різноманіттям, яке дає свободу вибору свого пенсійного майбутнього. Інші — бардаком у пенсійній системі. Проте лише 9,4 відсотка людей віком за 65 років живуть за межею бідності. Для порівняння: в сусідній Великобританії цей показник — 25 відсотків...

Скажімо, що таке спеціальні, або особливі, режими? Це те, що об'єднує і водночас виокремлює певні категорії громадян за професійною ознакою. Вперше спецрежим (не як пенсії, а як набір певних привілеїв) було даровано королем Людовіком-сонцем акторам Опери і Комеді франсез. Коли на початку 19 століття почала активно розвиватися банківська система, привілеї отримали службовці Банку Франції. На транспортників режим поширився 1855 року, коли в Європі почала розвиватися залізниця. Пізніше, коли в країні почала формуватися пенсійна система, на неї вплинули в тому числі і спеціальні режими. Щоб було зрозуміліше — це категорії так званих пільговиків: менші податки або, приміром, право виходити на пенсію на 15 років раніше тощо. Сьогодні до таких категорій належать журналісти, залізничники, актори, співробітники газової галузі, аграрники тощо. Є дані, що на особливі режими припадає близько 6 відсотків від пенсійних виплат. Це створює щорічний дефіцит пенсійного бюджету (близько 5 млрд. євро), який покривають з бюджету державного.

Проте нинішня реформа торкнеться майбутніх пенсіонерів двох найпоширеніших у країні схем: загальної, яка охоплює найманих працівників приватного сектору, і спеціальної — працівників державного сектору.

Одразу слід зауважити, що пенсійна система Франції базується на принципі солідарності поколінь. Нинішнє працездатне населення (коштом обов'язкових відрахувань до держскарбниці) «годує» пенсіонерів та малозабезпечених. Таку практику було запроваджено ще за часів Бісмарка, і вона лягла в основу багатьох пенсійних систем світу. Окрім того, у Франції діє і принцип професійної солідарності, яка передбачає існування спеціальних страхових фондів, якими керують на паритетних засадах роботодавці і працівники.

Першою спробою створити пенсійну схему, основану на принципі відрахувань, стало прийняття 1910 року закону про робітничо-селянські пенсії. Тоді було встановлено єдину ставку відрахувань до фондів, організованих роботодавцями, профспілками і товариством взаємодопомоги, або в галузеві, регіональні, національні аналогічні фонди. 1930 року в країні запровадили систему соціального страхування, що базується на подохідному принципі. У тридцяті роки робота щодо створення єдиної пенсійної системи продовжилася, проте війна і повоєнна інфляція унеможливили виплати пенсій із фондів. Тож по війні Франція запровадила мінімальну пенсію, гарантовану державою. У цей період пенсії почали виплачувати з поточних прибутків. Відтоді пенсійна система країни змінювалася, вдосконалювалася, а подекуди й ускладнювалася.

Нинішню пенсійну систему Франції називають трирівневою.

Перший рівень — це схема, основана на розподільчому принципі і фінансована за рахунок внесків працівника (7,6% від зарплати) і роботодавця (8,2 % від фонду зарплати). Для пенсіонерів 65 років і старших з низьким рівнем доходів передбачено мінімальну пенсію. Нині таку отримує близько 8 відсотків колишніх найманих працівників у приватному секторі. Держава гарантує 6 тисяч євро на рік. Але є таке поняття, як максимальна державна пенсія. Вона удвічі більша за мінімальну. Така пенсія складається з двох частин: перша нараховується залежно від розміру заробітної плати. Наймані працівники можуть обрати будь-які «найгрошовитіші» роки своєї трудової діяльності. Основу пенсії становитиме середня зарплата за цей період. Друга частина — дотації зі спеціального фонду солідарності, а в разі необхідності і бюджетні асигнування.

Для працівників державного сектору призначається тільки базова пенсія. Зазвичай береться 50 відсотків від середньої заробітної плати за останні 11 років. При цьому враховується кількість років виплати внесків. Щоб отримати повну пенсію, треба підтвердити виплату страхових відрахувань протягом 40 років. Нові правила, встановлені 2003 року, збільшили цей період до 41 року, починаючи від 2008-го, і до 41,9, починаючи з 2020-го. Завдяки страховим виплатам розмір пенсії збільшується до 75 % від заробітної плати.

Французька журналістка українського походження Зірка Вітошинська нині мешкає в Україні. Пенсійною реформою у Франції вона не надто переймається. «Останні 13 років я не робила страхових пенсійних виплат. Тож зможу розраховувати у Франції лише на мінімальну пенсію». До речі, 2000 року гарантований мінімум доходу для самотніх 65-річних пенсіонерів становив 3 600 франків на місяць. А для самотнього подружжя — 4 945 франків.

Зірка Вітошинська зауважила, що чимало пенсіонерів Франції отримують одночасно кілька пенсій. Таку змогу дає **другий рівень** формування пенсійної системи. Це — професійні добровільні схеми, розгалужена система галузевих форм соціального страхування.

Велика частина обов'язкових додаткових систем страхування зосереджена в двох фондах. Перший охоплює всіх найманих працівників і фінансується за рахунок підприємців і найманих працівників. Другий фонд здійснює обов'язкове пенсійне страхування керівних службовців і управлінців.

І, нарешті, **третій рівень** — індивідуальні пенсійні плани. 2000 року майже 46 % домогосподарок Франції брали участь хоча б в одній приватній пенсійній програмі.

Окрім того, існує можливість успадкувати пенсію чоловіка або дружини, отримувати надбавку до пенсії, якщо подружжя виховало троє і більше дітей. Врешті, один із подружжя може отримати надбавку до пенсії, якщо друга половина перебуває на його утриманні. Всіляких надбавок так багато, що можна з упевненістю сказати: французькі пенсії чи не найбільші в об'єднаній Європі. І щороку стає очевидніше, що країна вже не може дозволити собі розкіш мати заможних пенсіонерів.

Президент — за

Президент п'ятої республіки Ніколя Саркозі вирішив, що збільшення пенсійного віку аж на два роки може істотно вплинути на ситуацію. Власне, офіційна влада вже пішла на поступки. Адже напочатку планувалося підняти планку одразу до 65 років. Але що таке страйк майбутніх пенсіонерів, Ніколя Саркозі вже знає. 2003 року, коли відбулася остання пенсійна реформа, яка завершилася кількатижневим страйком держслужбовців усієї країни, нинішній президент очолював МВС Франції.

Тож нині в країні розгорнуто кампанію, яка переконує опонентів у необхідності збільшення пенсійного віку. На спеціальному урядовому сайті можна прочитати, в чому суть реформи і які переваги вона має. А також роз'яснюється, як саме реформу втілюватимуть у життя. Так, збільшувати пенсійний вік планують поступово. Розпочнеться це з 1 липня 2011 року і триватиме до 2018-го. Щороку вік виходу на пенсію збільшуватиметься на чотири місяці. Ті, хто народився після 1 липня 1951 року, працюватимуть на 4 місяці довше, а 1952-го — на 8 місяців.

Наприклад, роз'яснюється на сайті,

Пан Мерті працює в приватній фірмі. Він народився 3 травня 1958 року. Працювати почав у 21-річному віці, у вересні 1979 року. На пенсію пан Мерті вийде 1 червня 2020 року у 62 роки.

Інший приклад. Пан Дюран працює в державному секторі. Він народився 1 січня 1952 року. Роботу розпочав 15 квітня 1975 року (23-річним). На пенсію пан Дюран вийде в 60 років і 8 місяців. І станеться це 1 вересня 2012 року.

Крім того, збільшення пенсійного віку не позначиться на людях, що працюють на шкідливому виробництві, які розпочали роботу у 18-річному віці, які мають так звану «carrieres longeis» — довгу кар'єру, а відповідно і великий «стаж» страхових відрахувань. На пенсію в 60 років можуть розраховувати і працівники, які мають професійні хвороби.

Додаткові роз'яснення стосуються жінок. У середньому їхні пенсії на 40 відсотків нижчі, ніж у чоловіків. Якщо середня пенсія чоловіка 1636 євро на місяць, то в жінки — 1020 євро. Це пояснюється тим, що середня зарплата жінок у середньому на 12 відсотків нижча, ніж у чоловіків на таких само посадах. Цікаво, що одружений чоловік має зарплату на 10 відсотків вищу, ніж холостяк. А ось для жінок такий привілей не передбачено. До того ж жінки переривають свою кар'єру задля народження і виховання дітей. Переходять на неповний робочий день або взагалі стають домогосподарками. Пан президент обіцяє, що в найближчі роки ситуація зміниться. Що вже розпочато переговори з роботодавцями щодо збільшення зарплат працюючим жінкам. Також держава планує й надалі гідно цінувати працю жінки-матері, що позначиться і на розмірі пенсії.

А опозиція проти

Натомість опозиція вважає, що офіційна влада продовжує практику фрагментарних реформ, не розуміючи, що реформування потребує вся пенсійна система. Іншими словами, ліва опозиція, зокрема Національний фронт Жака-Марі Ле Пена, не заперечує: потреба в реформуванні назріла. Інше питання, якою саме має бути реформа. Так, триває дискусія щодо доцільності збереження спеціальних режимів, повернення приватної системи страхування пенсій у контексті глобалізації ринків. Також великим навантаженням для країни стає збільшення іммігрантів та осіб без громадянства.

Якщо 1990 року нараховувалося 11 млн. пенсіонерів, то нині їх 15 млн. А 2030 року буде 20 млн. Це — населення кількох невеликих європейських країн. Щоб «прогодувати» його, знадобиться приплив нової робочої сили. А що демографічна ситуація у Франції не найкраща, то доведеться розраховувати на трудових іммігрантів. За підрахунками експертів, протягом наступних 10 років країні знадобиться 2 млн. нових робочих рук. Тож косметичні зміни в пенсійній системі Францію не врятують.

А стосовно виходу на пенсію в 62 роки... Нині 38 відсотків людей, старших за 55 років, не забезпечені роботою. І це — реалії, а не перспективи. Втратити робоче місце за кілька років до виходу на пенсію означає втратити повноцінну пенсію і перекреслити 40 років страхових відрахувань. Кожен додатковий рік, що віддаляє від пенсії, може перевести майбутнього пенсіонера з категорії добре забезпеченого в іншу, мало приємну, категорію. Мабуть, саме це і змушує страйкувати. Бо йдеться не про два зайві роки роботи. А про фінансову стабільність після завершення кар'єри.

Замість епілогу

Навіть після реформи французи все одно будуть одними з наймолодших пенсіонерів у ЄС. Приміром, у Німеччині пенсійний вік планують підняти до 67 років, у Великобританії — до 68, у Греції — до 65. Водночас середня тривалість життя в цій країні — одна з найвищих у Європі (у жінок — 84 роки, у чоловіків — 77 років). Нині у Франції запроваджено систему, яка дозволяє громадянину працювати до 70 років, при цьому отримуючи пенсію.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Зірка на ім'я Павло Попович

5 жовтня першому українському космонавтові Павлу Поповичу виповнилося б 80 років

Полтавському журналісту пощастило поспілкуватися з Павлом Романовичем Поповичем — незадовго до його смерті. Адже він — автор фільму «Павло Попович: земне і зоряне життя», знятого телерадіокомпанією «Лтава». Творча група виїздила тоді до Криму, де відпочивав космонавт, який радо зустрів полтавчан, багато й відверто розповідав їм про себе. На жаль, ті зйомки стали для нього останніми, а самого фільму його герой так і не встиг переглянути... 29 вересня 2009 року світ облетіла сумна звістка — космонавт №4 завершив свій земний «політ». У Володимира Дряпака залишилися напрочуд приємні спогади про Павла Романовича, про незабутні зустрічі з ним, а його біографію він знає, як власну, й може розповідати про нього годинами. Саме з неї кореспондент «Голосу України» розпочав розмову з Володимиром Дряпаком.

Попович Павло Романович народився 5 жовтня 1930 року в Узині Київської області. Льотчик-космонавт СРСР, двічі Герой Радянського Союзу, генерал-майор авіації. 1951 року закінчив Магнітогорський індустріальний технікум, 1954 — військове авіаційне училище і 1968 — військово-повітряну інженерну академію імені Жуковського. Перший політ у космос здійснив 12—15 серпня 1962 на кораблі «Восток-2», другий — 3—19 липня 1974 року разом із Юрієм Артюхіним на кораблі «Союз-14» та орбітальній станції «Салют-3».

— Павло Попович — людина, яка «зробила» себе сама...

— Так. Усупереч труднощам того часу він марив небом і довів собі та кожному, що мрії можна досягнути. Попович відмінно навчався у школі. а ще, маючи дивовижно красивий голос, співав у хорі. Удома допомагав батькам по господарству. Але майже щодня, коли випадала вільна хвилинка, бігав із друзяками на місцевий аеродром, де базувалися радянські винищувачі. Там захоплено спостерігали, як між хмарами льотчики «вимальовували» фігури вищого пілотажу. А вже книги про «сталінських соколів» Чкалова, Байдукова, Бєлякова, які були його кумирами, Павло знав напам'ять. От тоді він вперше і усвідомив, ким хоче бути — неодмінно льотчиком. Літати!

— Та почалася Велика Вітчизняна війна...

— Так. Сестру Павла Марію і сотні місцевих дівчат гітлерівці погнали у Німеччину. Дісталося і Павлові: щоб добре вчив і запам'ятовував німецьку один з офіцерів щоразу «клепав» хлопця важкою лінійкою по руках. Тож мову великого Гете він знав досконало. Але Павло мстив окупантам за таке виховання, як міг. Спочатку пробивав шини на колесах авто, а потім з хлопцями крали та передавали партизанам патрони. Аби не забрали у Німеччину, Павло з батьком ховалися у сараї, де під яслами для худоби викопали яму...

— Правда, що Попович починав працювати кочегаром?

— Після визволення Узина хлопець пішов працювати на завод, де й справді працював кочегаром, адже треба було заробляти для сім'ї. Із дванадцятої ночі до восьмої ранку тривала зміна. А вже на дев'яту, сонний і виснажений «кочегар» прямував до школи... Згодом Павло з відзнакою закінчив Білоцерківське ремісниче училище, Магнітогорський індустріальний технікум. До речі, у Магнітогорську ще й керував... дівочим ансамблем.

— Я чув, що його навіть запрошували у консерваторію...

— ...І я певен, що якби так сталося, і життя склалося саме так, то ми, гадаю, нині говорили б про знаменитого співака Павла Поповича. Небо і пісня — як два крила його таланту. Але тоді на четвертому курсі він ліпше волів піти до місцевого аероклубу, де й почалася його «небесна» кар'єра. На «відмінно» склав аеронавігацію, теорію польоту і вступив у Сталінградське військове авіаційне училище, де на іспитах здивував педагогів досконалою німецькою.

— А як потрапив до «золотої шістки»?

— Служив на Далекому Сході, в Сибіру, Підмосков'ї. А 1959 потрапив, як сказали б нині, на «космічний кастинг». Спочатку кандидатів було майже п'ять тисяч, але після співбесід і медичних обстежень більшість «відсіяли». У перший космічний загін дібрали двадцять сміливців. Кращих із кращих, серед них і Павла. На нове місце призначення він прибув першим. Друзі обрали енергійного, веселого, щирого українця парторгом загону. Поселили майбутніх першопрохідців космосу у закинутих казармах. «Ми жили дуже скромно: не було ні меблів, ні навіть посуду. Але всі почувалися однією сім'єю. Завжди допомагали один одному, підтримували», — згадував Павло Романович. З кожним днем працювали дедалі більше. Вивчали механіку польотів, конструкцію корабля, астрономію, геофізику, вищу математику, космічну медицину, аерофотозйомку.

Комплекс фізичних вправ та експериментів розробили кращі медичні світила країни. Лікарі вивчали психіку, пам'ять, координацію рухів, уміння кандидатів орієнтуватися у позаштатних ситуаціях. На центрифузі моделювали перевантаження, коли вага людини зростала в десятки разів. Іноді металеві конструкції «бісового млина» не витримували. Люди були міцнішими. Чи не найважчим іспитом була сурдокамера. У звуконепроникний ізолятор поміщали на 10 діб. Перевіряли витримку, самоконтроль, нервово — психічну стійкість.

А згодом генеральний конструктор Сергій Корольов зустрічався з першою, «золотою шісткою» — Юрієм Гагаріним, Германом Титовим, Григорієм Нелюбовим (його пізніше відрахували із загону), Андріяном Ніколаєвим, Павлом Поповичем, Валерієм Биковським. «Перший набір космонавтів відрізнявся величезною професійністю. І, хоч як це банально, такою й відданістю Батьківщині. Вони добре розуміли, що невдача — означає смерть. Але кожен виявив дивовижну сміливість і відвагу», — розповідав згодом наш земляк, заслужений творець космічної техніки Анатолій Руденко.

— Кажуть, це саме Попович першим назвав прізвище Гагаріна?

— Ну, звісно, з ним як з парторгом загону радилися напередодні. Звичайно, згадував Павло Романович, «усі ми хотіли бути першими, однак я чудово розумів, що українця першим у космос не пошлють ніколи — обов'язково втрутиться ідеологія, але ім'я Гагаріна назвав цілком щиро, оскільки він і справді був кращим серед нас».

— Зазвичай космонавти, навіть попри певні заборони, намагаються щось узяти з собою у космос... Чи був якийсь талісман у Поповича?

— Він узяв з собою стеблинку полину, яка пахла землею... А головне — рідні пісні, які завжди жили в його серці. Ожили вони і в космосі, де вперше тоді пролунала українська пісня: «Дивлюсь я на небо та й думку гадаю...» Правда, згадував Попович, сам він її далі дещо перефразував: «... ось я і сокіл, і ось я літаю!». А Ніколаєв затягнув російську пісню про Волгу. Хоча «Соколом» був саме Ніколаєв, а Попович мав кодове ім'я «Беркут». За три космічні дні він 112 разів облетів навкруг Землі і став героєм першого, як тепер сказали б, телемосту з орбіти... Тож дуже пишався посвідченням космічного телеоператора №1.

— На фотознімках доводилося бачити, як урочисто зустрічали Поповича і Ніколаєва у Москві. Там і Хрущов: тоді прийнято було зустрічати космонавтів першим особам країни. А як все відбувалося у самому Узині?

— У нашому фільмі використано документальні кадри тієї зустрічі. Звісно, там відчувається, що деякі сцени знімалися спеціально, але загальна атмосфера передана досить зворушливо. Особливо постать батька — такого добродушного вусаня у вишиванці, багаточисельна рідня... У будинку Поповичів у ті дні побували тодішній голова Ради Міністрів УРСР Володимир Щербицький, народний артист Радянського Союзу Іван Козловський.

— Після першого польоту, 15 серпня 1962 року, Попович приземлився, він став улюбленцем Землі...

— Слава «Беркута» була більшою, ніж популярність тодішніх кінозірок. Та молодий, вродливий, мов би заведений підполковник із Зіркою Героя залишався своїм, простим хлопцем.

Головні випробування першопрохідців Всесвіту чекали не в космосі, а на землі. І витримати перевантаження мідними трубами, славою, інтригами, горілкою було набагато важче. Космонавта №4 всенародна любов не зіпсувала. Бо пам'ятав напутні слова свого батька — трударя і нащадка справжніх козарлюг: «Не забувай, сину, якого ти роду і звідки».

Павло жив напористо і стрімко, за принципом: «Якщо не я, то хто»? Був завжди, всюди, і з усіма. Ніколи й ні в чому себе не жалів. «Це була людина, яка буквально притягувала до себе. Завжди веселий, у гарному настрої, дотепний, дивовижний, обізнаний співрозмовник. З ним можна було розмовляти на будь-яку тему. І завжди він був у курсі справи. До того ж ніколи не намагався показати, мовляв, ось я, герой» — згадував полтавець, ветеран військово-повітряних сил дальньої авіації Віталій Булигін.

«Він мав дивовижний голос. Одного разу їхали разом у потязі, і Павло Романович все розмовляв та співав для Олександри Пахмутової. А ще запитував, коли ж вона для нього напише пісню», — розповіла кандидат технічних наук, член-кореспондент Російської академії космонавтики імені К. Ціолковського Ольга Окара.

— Другий політ Поповича теж був унікальним?

— З бортінженером Юрієм Артюхіним вони започаткували еру «мілітаризації космосу» землянами. Випробовували озброєння орбітальної станції «Алмаз», — бойового космічного корабля, створеного науково-виробничим об'єднанням машинобудування під керівництвом полтавця Володимира Челомея.

Шаленого наземного стилю життя «Колумб космічної ери» не змінював, будучи вже навіть двічі Героєм Радянського Союзу. Він був інтегрований у десятки проектів і організацій. Маючи в Москві посади, статус, визнання, не перетворився на «земного небожителя». Космонавт радянський залишався справжнім патріотом землі української. Запах стиглих яблук у прохолодному порідfestому саду на рідному подвір'ї в Узині, житньої соломи, здавалося, переслідував його та знову й знов кликав додому. Він дихав батьківщиною на повні груди.

— А як вам з ним працювалося?

— Чудово! Я пригадую, як Павло Романович часто говорив нашому оператору Максиму Кривошеєву: «Ну, тепер командуй!» Ми інколи навіть забували, що перед нами — генерал, людина-легенда... Настільки він був простим у спілкуванні! Якось, пригадую, прогулювалися парком, було спекотно, і Павло Романович запропонував: «Хлопці, а чи не випити нам пивка?!» При цьому він зняв із себе піджак і склав його на руку так, аби не видно було на лацкані двох Зірок Героя...

— Павло Романович завжди наголошував, що Полтава стала першим містом, почесним громадянином якого він став...

— Так, почесний громадянин Полтави Павло Попович любив це місто. До того ж космонавт добре знав історію і про кожного із зоряної плеяди наших краян, які прокладали людству дорогу в космос — Олександра Засядька, Миколу Кибальчича, Олександра Кондратюка (Шаргея), Володимира Челомея.

— Упродовж багатьох років Павло Попович очолював у Росії Товариство української культури «Славутич».

— «Збиралися на вареники та поспівати» — міг закинути хтось. Зрештою, і співали, і вареники їли. Ще й під чарку. Та утверджувалася й гуртувалася громада добрими справами. Культурний центр у Москві — головне її дітище. Ще льотчик-космонавт був почесним президентом полтавського земляцтва у російській столиці. «В українській діаспорі в Росії не було постаті масштабнішої, значимішої, впливовішої і, зрештою, світлішої та людянішої», — переконує Анатолій Руденко.

Колись наші батьки мріяли про світле майбутнє, технічний прогрес, наукові відкриття, все несподіване, незвичайне і цікаве. Та люди до всього звикають. Ейфорія від підкорення космосу, відчуття дива, величі, захоплення неймовірним і дивовижним з роками потьмяніли. Нині ми живемо в іншій країні. Подвиги у космонавтиці стали «плановими», ніби у Мюнхгаузена, на кожен день. На Міжнародну космічну станцію, заплативши за квиток, літають туристи. Пілот лише отримує зарплату. У світі є країни, що мають ракети і доправляють екіпажі у космос, є держави, що не мають ракет і не підкоряють космос. І є лише одна унікальна та дивна, що має ракети і не літає у космос. Це — Україна.

— І, на жаль, тих, перших космонавтів, дедалі менше...

— Так, космічний меморіал збирає першопрохідців. Точніше — перший загін знову йде у небо. І як тоді, під порядковими номерами — Гагарін, Титов, Ніколаєв, Попович... Із зоряної двадцятки залишилося лише четверо. Чи ж знайдеться у наших державних мужів час і бажання подбати, аби його ім'я було не тільки на карті зоряного неба, а й на карті космічної держави Україна, в назвах вулиць, проспектів, парків, академій?

...Люди завжди прагнули підкорити небо. А згадуючи еру радянського космічного прориву, серця у багатьох так защемлять від гордості за самих себе й від шани до людини, яка проклала українцям дорогу в космос. Колись кануть у Лету та забудуться роздуті слава і велич, імена королів і штучних зірок. Та вічно сіятиме на небі зірка на ім'я Павло Попович.

Віталій СКОБЕЛЬСЬКИЙ.

Полтава.

На знімках: Павло Попович у космосі; обкладинка американського журналу «ТАЙМ» за серпень 1962 року; поштова марка, присвячена польоту Павла Поповича.

ГОЛОС УКРАЇНИ № 185 (4935)
ВІВТОРОК, 5 ЖОВТНЯ 2010

Пацієнт, швидше, живий, ніж мертвий

Чотири роки шахта «Горська» ДП «Первомайськвугілля» ледь виживає, тоді як вважається одним із найперспективніших вугільних підприємств регіону.

Поки що не до стахановських рекордів

Як тут не згадати її історію. Років їй уже чимало — через двійко літ відсвяткує століття, але сили є, можливості великі, тож іти з життя ще рано. Шахту «Горську» побудували 1912 року, поступово навколо неї розрослося селище з такою само назвою. Революція та Велика Вітчизняна зупинили розвиток цього вугільного регіону. Після останньої війни знадобилося двадцять років, щоб «Горська» стала однією із кращих шахт Луганщини. У 1967-му, наприклад, вуглевидобуток тут становив понад 1 млн. 700 тис. тонн на рік, а за добу шахтарі видавали на-гора до 5 тис. тонн чорного золота. Це був один із кращих показників видобутку вугілля у всьому Радянському Союзі, за що «Горській» і вручили орден Леніна. Власне, горські шахтарі могли б дати вугіллячка і більше, але умови роботи в лавах, стан механізованих комплексів стримували цей запал. В останні два десятиліття шахті вже не до стахановських рекордів. Тут вижити б... Особливо складними для підприємства були останні чотири роки.

Після того, як у 2006-му шахта відпрацювала запас 6-ї південної лави, видобуток вугілля змушена була зупинити. Державне фінансування припинилося, а підготовка фронту очисних робіт своїми ресурсами колективу виявилася не під силу. Підприємство ледь виживало, незважаючи на те, що вважалося і вважається одним із перспективних у вугільній галузі регіону. Перспектива, зрозуміло, припускає вкладення капітальних коштів, а їх як раз весь цей час і не було, хоча керівництво «Горської» било в усі дзвони. У галузевому міністерстві ситуацію розуміли й обіцяли допомогу, але грошей не давали. Надія з'явилася тільки нинішнього року, й остаточну крапку у визначенні долі «Горської» поставив Віктор Янукович, котрий пообіцяв підтримку з боку уряду. Свого слова він дотримав.

Директор шахти Віктор Ткаченко вважає, що в дуже складний для підприємства період удалося зробити головне — не дати йому померти, підтримуючи життєдіяльність всіма можливими способами, і зберегти колектив. Долаючи дефіцит коштів держпідтримки, два роки поспіль колективу вдавалося вести роботи з підготовки нової лави й паралельно здійснювати ремонт шахтного устаткування, транспорту тощо. У серпні, наприклад, розібрали завал в 34 метри на шляху до однієї з виробок, провели випробування нового каната на людському ухилі й багато чого іншого. Одне слово, все робиться в комплексі для того, щоб, тільки-но на шахту прибуде нове обладнання, його встановлення не вимагало б багато часу й додаткових робіт. Устаткування на суму більш як 190 млн. гривень повинно ось-ось надійти. Його шахта одержить за лізинговим договором з Донецьким підприємством «Гірничі машини», що виступає в ролі інвестора. Частина цих коштів — 11 млн. гривень — можна сказати, уже в лаві. Її введення в роботу та вихід на нормативне навантаження дасть змогу погасити лізинг і за рахунок отриманого прибутку вести підготовку нових лав, проводити модернізацію шахтних фондів, одне слово, відновитися. Нова лава запрацює вже в жовтні, а слідом за нею на шахті пустять і другу, яку нині посилено готують.

Запасів вугілля шахті вистачить на найближчі 60 років

«Горська» вважається надкатегорійною за викидами газу метану й небезпечна за іншими шкідливими параметрами. У 1980 році від вибуху метану на шахті разом загинули 67 людей, ураховуючи гірничих рятувальників. Варто зауважити, що ця особливість виробництва вугілля в цій місцевості стримує можливості його видобутку. Профільними інститутами розраховано мінімальне навантаження на лаву за газовим чинником і за стійкістю покрівлі — 1 тис. 300 тонн за добу. Однак за нових технологій дегазації на глибині тисяча метрів і більше, вважає Віктор Ткаченко, можна розраховувати на видобуток 2 тис. тонн вугілля за добу. Під новими технологіями Ткаченко має на увазі насамперед систему УТАС, що контролює температурний режим внутрішахтного устаткування, починаючи від підшипників і до газової установки. За найменшого підвищення концентрації газу, зміни робочих параметрів вона просто забороняє працювати. Така установка з управління температурної системи в шахті на Луганщині поки що рідкість, тож у плані технічного прогресу «Горська» просунулася далі від інших. Крім того, у підготовленій лаві встановлюється потужний сучасний комплекс, про який також деяким керівникам доводиться тільки мріяти.

— Проект дегазації першої лави вже впроваджується, — розповідає Віктор Ткаченко. — Показово, що для цієї системи ми використовуємо нові склопластикові труби, які виробляють у нас, у Луганську. Вони втричі легші за металеві і їх легко монтувати. Установку з дегазації ми вже отримали, поки що будемо встановлювати її під землею, а в перспективі маємо намір переходити на поверхневу дегазацію, використовуючи метан для потреб шахти.

Кажучи про перспективність «Горської», варто сказати, що вона має досить великий запас енергетичного вугілля. Дві підготовлені лави впродовж 15 років добуватимуть запаси, розміри яких визначено в 13 млн. тонн. Третій пласт вугілля ще більший — до 40 млн. тонн. На видобуток усього запасу палива за нормальної роботи шахті знадобиться приблизно 60 років. Така перспектива приваблива для інвесторів, що, власне, і відіграло позитивну роль у відродженні «Горської». Інвестиційний проект «Горської» в Луганській області вважається одним із кращих.

* * *

За підсумками реформування галузі ставиться завдання створення підприємств, які будуть привабливі для приватного інвестора. Для цього і впроваджуються механізми державно-приватного партнерства, після чого, мабуть, варто чекати приватизації. Однак деякі керівники ДП вугільної галузі вважають: поки що не варто робити висновки про користь ініціатив міністерства і давати оцінку його першим крокам. Мовляв, поживемо-побачимо.

Алла АНТІПОВА.

Луганськ.

На знімку: директор шахти Віктор Ткаченко *(перший праворуч)*.

Фото автора.

КОМЕНТАР

Заступник голови Луганської облдержадміністрації Юрій ЧЕРНУХА:

— Відродження вугільної галузі сьогодні має інший підхід, ніж минулими роками. Потрібно погодитися з тим, що єдиний шлях її реформування — це роздержавлення. Іншими словами, перспективні вугільні підприємства повинні бути приватизовані, інші — ліквідовані. Але поки юридичними особами шахт є державні підприємства, до складу яких входять не тільки перспективні вугільні виробництва, а й маса різних допоміжних, інвестор не прийде. Він не ризикуватиме своїми грошима за такого розкладу. Що стосується «Горської», то слід визнати, що сюди прийшли не інвестиції, а кредит. Якби ця шахта була юридичною особою, інвестора ми знайшли б ще чотири роки тому. Але «Горська» — не самостійна шахта. Вона входить до структури державного підприємства «Первомайськвугілля», що є юридичною особою. Отож «Горській» дано кредити під гарантію держави, які треба буде повертати.

Чому облдержадміністрація відстоює інтереси саме цієї шахти? До того ж, маю зауважити, це не найкращий варіант для вкладення інвестицій. На шахті досить складні умови з газорясності, транспортування. Крім того, на підготовку лав потрібно в кілька разів більше коштів, ніж на інших підприємствах вугільної галузі, оскільки слід відновити весь виробничий ланцюжок вуглевидобутку, що ослаб за чотири роки простою. Є ще низка проблем, які можуть насторожити інвестора. Скажімо, те, що шахта входить до складу ДП, котре загалом переживає досить складну фінансово-економічну ситуацію. Але для облдержадміністрації і галузевого міністерства основну роль зіграла та обставина, що, по-перше, ця шахта — містоутворююче підприємство міста Горське, по-друге, у своїх надрах вона має достатній запас палива. Одне слово, це некомерційний проект. Швидше за все, він має вигляд соціального, оскільки йдеться про відродження великого населеного пункту, розв'язання проблем безробіття й загалом підвищення рівня життя людей.

В області є ще один інвестиційний проект у вугільній галузі, котрий заслуговує на увагу. У липні поточного року ВАТ «ДТЕК» перше уклало інвестиційний договір про партнерство із ДП «Свердловантрацит і «Ровенькиантрацит». Основна частина фінансових коштів спрямована на капітальне будівництво, очисне й прохідницьке устаткування, що дасть змогу підготувати до кінця поточного року понад 30 нових лав. Одне слово, ми використовуємо різні проекти. В одному разі ситуацію у вугільному виробництві може змінити приватний капітал, в іншому — кредити під гарантії держави. Ще один варіант — іноземні інвестиції. Наприклад, китайські партнери мають намір вкласти кошти у відродження шахт імені Мельникова «Лисичанськвугілля» і «Новопавлівську», що входить до складу ДП «Донбасантрацит».

Хоча міський голова досі під вартою, його кандидатуру висунуто

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

Громада Кам'янця-Подільського продовжує протестувати з приводу арешту її міського голови Анатолія Нестерука.

Минулої суботи головною вулицею міста — проспектом Грушевського — пройшла демонстрація, яка ще раз підтвердила: місто, всупереч інформаційній блокаді, не збирається змиритися з тим, що комусь захотілося усунути від виборчих перегонів найпотужнішого кандидата, до того ж знаного та шанованого господарника. Люди несли транспаранти «Анатолій Нестерук, ми впевнені в Вас!!!», «Ми віримо, що живемо в правовій державі!» та прапор, на якому написали: «Свободу Нестеруку!». Під осіннім холодним дощем у колоні йшли навіть люди на милицях. Демонстранти повернули по вулиці князів Коріатовичів до міської ради, де, як і щодня, відбувся мітинг.

До людей звернувся Михайло Стаднік, голова обласної організації Партії промисловців та підприємців України. Ця політична сила ще на початку вересня заявляла про те, що висуватиме Нестерука, який залишив «Батьківщину» і вирішив надалі принципово залишатися безпартійним, на посаду міського голови Кам'янця-Подільського. М. Стаднік підтвердив, що конференція місцевої організації висунула А. Нестерука. Гаряче вітали кам'янчани адвоката, який захищає їхнього голову, В'ячеслава Заречнюка, котрий прибув із Хмельницького. Він передав громаді велику вдячність Анатолія Макаровича. «На жаль, апеляційний суд є останньою інстанцією, яка вирішує питання, утримувати чи ні його під вартою. Але група народних депутатів України звернулася до Генерального прокурора України та обласного прокурора, котрі мають право змінити запобіжний захід. Нині Анатолій Макарович дав згоду балотуватися на посаду міського голови». Тим часом виборчі перегони в місті в розпалі.

Міська організація «Сильної України» висунула податківця Михайла Сімашкевича, однак він заявив, що готовий розглянути питання щодо своєї подальшої участі у виборчому процесі, оскільки вважає Нестерука достойним міським головою. Інтрига залишається з колишніми колегами по партії Анатолія Нестерука — членами «Батьківщини». Ще з літа вони піарили та рекламували свого лідера Валентину Волошину. Її ж і висунули, тільки-но Нестерук вийшов із партії. Пані Волошина на одному з мітингів наважилася виступити й повідомила, що це не давала згоди балотуватися.

Також кілька політичних сил уже оголосили про свою підтримку Нестерука. Серед них «Батьківщини» немає.

Віра ШПИЛЬОВА.

На знімку: демонстранти скандували «Свободу Нестеруку!».

Фото автора.

Єдиний шлях реформування галузі — її роздержавлення

Товарообіг з Росією продовжує зростати. І не лише за рахунок енергоресурсів

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Це спільні проекти в атомній енергетиці й транспорті, авіації й освоєнні космосу. Глави держав вважають, що до засідання двосторонньої міждержавної комісії, яке відбудеться в листопаді, необхідно підготувати міжурядові документи, котрі враховували б інтереси обох країн і послужили потужним імпульсом для економічного співробітництва в галузі машинобудування, металургії, модернізації економіки.

Віктор Янукович докладно розповів своєму російському колезі про внутрішньополітичні процеси, що відбуваються в Україні, конституційну реформу й роботу уряду стосовно рішення проблем в економічній і соціальній сферах. Президенти із задоволенням наголосили, що товарообіг між двома країнами продовжує зростати, причому не тільки за рахунок енергоресурсів.

Глави держав були присутні на підписанні низки угод про прикордонне співробітництво між Краснодарським краєм і Запорізькою областю, між українською і російською Спілками промисловців і підприємців, програми міжрегіонального й прикордонного співробітництва України і РФ.

Україна та Росія готуються прийняти дві грандіозні спортивні події: Євро-2012 і Олімпійські ігри, які відбудуться у Сочі в 2014 році. Природно, що величезна кількість любителів спорту відвідають ці змагання. Тому найближчим часом буде підписано угоду про спрощене пересування громадян через українсько-російський державний кордон, а також про облаштування прикордонних пропускних пунктів.

Можливо, що найближчими роками буде побудовано транспортний мостовий перехід через Керченську протоку, який з'єднає Крим і Кубань. У Геленджику вперше говорили про перспективи будівництва швидкісної автомобільної траси Москва—Харків—Сімферополь.

Віктор ТИМОШЕНКО.

Москва.

Фото Андрія МОСІЄНКА (прес-служба Президента України).

Президент України Віктор Янукович та Президент РФ Дмитро Медведєв на засіданні Першого українсько-російського міжрегіонального форуму (Геленджик, Краснодарський край РФ).

Ярослав Качинський проти нових зон впливу

Проти нормалізації відносин між Варшавою та Москвою виступає польська опозиція — партія «Право і справедливість» (ПіС). Її лідер Ярослав Качинський, який під час цьогорічних президентських перегонів відстав від переможця на 6%, запропонував своє бачення стратегії зовнішньої політики.

Документ у формі листа було надіслано польським послам та депутатам Європейського парламенту, а його англомовна версія розповсюджується серед європарламентаріїв інших країн—членів ЄС. Не тримають його в таємниці і від польської громадськості, яка може ознайомитися з текстом статті Ярослава Качинського на сайті ПіС.

«Нині ми є свідками спроб зменшити роль у Європі нашого регіону (Центрально-Східної Європи. — **Авт.**), — застерігає Я. Качинський, — що є «подарунком» для тих країн, які, маючи вигляд привабливих партнерів з бізнесової точки зору, не дотримуються цінностей і стандартів, що домінують на євроатлантичному політичному просторі». Лідер ПіС із вболіванням пише про відхід від висвітлення «правдивої історії Центрально-Східної Європи, яку впродовж багатьох десятиліть фальшувала радянська пропаганда». На його думку, продиктоване економічними інтересами поглиблення найбільшими країнами Євросоюзу двостороннього співробітництва з Росією на тлі зменшення зацікавлення США європейськими справами матиме серйозні політичні наслідки, зокрема, зменшуватиме значення ЄС. У цьому контексті для «забезпечення захисту і безпеки» регіону країнам Центрально-Східної Європи не слід відмовлятися від свого права вето під час прийняття європейськими (ЄС) та євроатлантичними (НАТО) структурами рішень, які суперечитимуть їхнім пріоритетам.

Рецептом правильної політики, що, на думку Я. Качинського, зможе протистояти неоімперській політиці Москви, могло б стати повернення до пропагованої та здійснюваної його покійним братом Лехом Качинським послідовної розбудови союзу великих і малих держав Центрально-Східної Європи. До того ж — з урахуванням національних та регіональних інтересів цих країн, що, як показав досвід, не збігаються з інтересами Росії, яка «систематично відбудовує свою зону впливів».

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.

Варшава.

Стартував Нобелівський тиждень. Уже відоме ім'я першого лауреата

Учора у Швеції розпочався 109-й Нобелівський тиждень. Першим традиційно назвали ім'я володаря премії з фізіології та медицини. Нагороду отримав учений з Великобританії Роберт Едвардс за розробку методу інвітрофертилізації — штучного запліднення. В 1968 році він зумів запліднити яйцеклітину людини в лабораторних умовах. Перше успішне екстракорпоральне запліднення було проведено Патриком Крістофером Стептоу та Робертом Едвардсом у Великобританії. Перша дівчинка «з пробірки», що з'явилася з їхньою допомогою, Луїз Джой Браун народилася 25 липня 1978 року.

Нагадаємо, Альфред Нобель у своєму заповіті доручив місію вибору лауреата премії з фізіології й медицини Каролінському інституту в Стокгольмі, що нині є одним із провідних наукових медичних центрів світу. Нобелівську премію вручають з 1901 року. Традиційно церемонія нагородження лауреатів проходить у день смерті Альфреда Нобеля — 10 грудня. Розмір грошової винагороди становить 10 мільйонів шведських крон (близько 1,4 мільйона доларів). Усі премії вручають у Стокгольмі, за винятком Премії миру, церемонія вручення якої проходить в Осло, **повідомляє РІА «Новости».**

Лондон і Вашингтон побоюються терактів у Старому Світі

***Міністерство закордонних справ Великобританії випустило попередження для громадян своєї країни про підвищену загрозу терористичних акцій у деяких країнах Європи,* передає Бі-Бі-Сі.**

Як повідомляє британське МЗС, у деяких країнах, включаючи Німеччину і Францію, загроза терактів дуже зросла. Цей ступінь загрози є передостаннім і передує офіційній рекомендації повністю відмовитися від подорожей. Новий рівень загрози базується на інформації, отриманій британським зовнішньополітичним відомством з різних джерел, зокрема, від Об'єднаного аналітичного центру з тероризму, служб безпеки й розвідки, дипломатичних кіл і повідомлень у пресі, а також на зібраних даних з місць і посольських звітах.

Нагадаємо, напередодні Держдепартамент США рекомендував громадянам країни бути особливо обережними під час перебування в Європі у зв'язку з ризиком проведення екстремістами терактів у країнах Старого Світу. В рекомендації сказано про необхідність проявляти підвищену обачність при користуванні громадським транспортом, а також при огляді визначних місць та пам'яток.

ФОТОФАКТ

Святкування обєднання Німеччини у Берліні біля Бранденбурзьких воріт.

Фото Сіньхуа (Укрінформ).

Президент Німеччини застерігає від чергових розколів

У неділю у ФРН відзначали День німецької єдності. Нагадаємо, 3 жовтня 1989 року був зруйнований Берлінський мур, що роз'єднував Західну і Східну Німеччини.

Цього року центральні заходи відбувалися в Бремені, куди прибули президент країни Кристіан Вульф, канцлер ФРН Ангела Меркель та інші високоповажні гості, всього більше тисячі осіб. У своєму виступі Кристіан Вульф високо оцінив мужність східних німців у боротьбі, що привела до падіння Берлінського муру. Він застеріг від нового розшарування суспільства на багатих і бідних, а також від конфлікту поколінь. К. Вульф висловив співчуття з приводу того, що готовність східних німців до змін досі не одержала необхідного визнання. «Саме східні німці винесли на своїх плечах найбільшу частину випробувань для того, щоб наша країна знову стала єдиною», — наголосив він, **передає «Німецька хвиля».**

ПЛАНЕТА

БРАЗИЛІЯ

Перемогти в першому турі провладному кандидатові не вдалося

Новий президент Бразилії визначиться за підсумками другого туру голосування 31 жовтня. У ньому візьмуть участь кандидат від правлячої Партії трудящих — колишня глава президентського апарату Ділма Роуссефф та екс-губернатор штату Сан-Паулу, висуванець опозиційної Партії бразильської соціал-демократії Жозе Серра, **повідомляє Укрінформ.**

Про необхідність другого туру свідчать дані бразильського верховного виборчого трибуналу після підрахунку 99,8% голосів, поданих у ході загальних виборів, які відбулися в неділю. Згідно з цією інформацією, Роуссефф і Серра набрали, відповідно, 46,8 і 32,6% голосів.

Лідерство Ділми Роуссефф, яку підтримує нинішній президент Бразилії Лула да Сілва, що має велику популярність, прогнозувалося спочатку. Проте її відрив від суперника виявився меншим, ніж передбачали опитування громадської думки напередодні виборів. Після підбиття підсумків голосування Роуссефф висловила впевненість у перемозі в другому турі і пообіцяла «діяти рішуче, докласти всіх зусиль», щоб роз'яснити бразильцям переваги своєї програми, зокрема, пропонованих планів боротьби з бідністю.

ЛАТВІЯ

Уряд у кризу не міняють

Переможець парламентських виборів у Латвії, блок «Єдність» прем'єр-міністра країни Валдіса Домбровскіса, сформує коаліцію з «Союзом зелених і фермерів» та націоналістами — своїми колишніми партнерами по сейму минулого скликання. Таким чином, разом у них 63 місця в 100-місному латвійському парламенті.

Валдіс Домбровскіс запропонував створити коаліцію також і своїм давнім опонентам — партії «Центр злагоди». За підсумками виборів вона одержала 29 місць у новому парламенті. Але поки що «Центр злагоди» не відповів прем'єрові та «Єдності».

В експертів, однак, були серйозні сумніви в тому, що правляча коаліція переможе і збереже лідерство: 39-літній Домбровскіс очолив латвійський кабінет міністрів у березні минулого року, коли економіка країни переживала гостру кризу. Він почав проводити політику жорсткої економії та скорочення державних витрат. Торік ВВП Латвії знизився на 18 відсотків. Країна лідирує в ЄС за рівнем безробіття, **передає «Євроньюс».**

ІРЛАНДІЯ

Дефіцит бюджету в десять разів перевищить стандарти єврозони

Уряд Ірландії оголосив, що витратив на врятування банків 50 мільярдів євро, або 20% валового продукту. Більша частина дісталася ключовим банкам країни — Anglo Irish і Allied Irish. У результаті дефіцит бюджету цього року зросте до 32% ВВП — тобто в десять разів перевищить дозволений країнам єврозони обсяг.

Міністр фінансів Браян Леніхан захищає дії уряду: «В нас є чітка схема розв'язання ірландської банківської кризи. Розмір двох фінансових установ згодом буде зменшено, ми вже це обговорювали. Нині капіталізація цих двох найбільших банків на добробму рівні, вони очищені від «поганих» активів і можуть рухатися вперед».

Підсумковий рахунок за врятування банків перевершив найсміливіші прогнози. Раніше міжнародні агентства S&P і Fitch пригрозили Ірландії знову знизити її кредитний рейтинг, **повідомляє «Євроньюс».**

ГОЛОС УКРАЇНИ № 185 (4935)
ВІВТОРОК, 5 ЖОВТНЯ 2010

Директор-розпорядник МВФ Домінік Стросс-Кан.

Міністр закордонних справ Швеції Карл Більдт.

Президент Республіки Польща Броніслав Коморовський.

Скелетом держави стане демократія

Україна поставлена перед необхідністю переламати інерцію цивілізаційного відставання. Про це заявив Голова Верховної Ради Володимир Литвин, виступаючи в рамках дискусії на тему «Шляхи у майбутнє України: які зміни нам потрібні?» під час сьомої ялтинської щорічної зустрічі «Україна та світ: переосмислення перспектив».

На думку керівника парламенту, цього можна досягти за умови виконання низки засадничих завдань. «Насамперед», — зазначив він. По-друге, сказав В. Литвин, необхідно вибудовувати правову державу, додавши, що «ми реально зобов'язані нею стати». При цьому Голова Верховної Ради підкреслив, що Україна «не є країною недорозвиненої демократії, вона є країною невикористаної демократії, і з цього необхідно зробити відповідний висновок». По-третє, наголосив В. Литвин, в Україні має бути сформовано громадянське суспільство. «Думаю, тоді ми будемо мати виразну перспективу», — сказав він.

На думку В. Литвина, зараз в Україні склалися такі умови, що «за рахунок науки, технологій та інновацій можливо забезпечити прорив у майбутнє», тим паче, що в державі є відповідна база. Також, сказав він, потрібна розумна бюджетна політика у сфері освіти.

За словами В. Литвина, необхідно «конструювати майбутнє із заданими параметрами», і це є особливо важливим для України. «У нас є підстави, а головне — гостра потреба говорити про Україну у перспективі на тридцять років, а не так, як у нас зазвичай буває, коли прогнози і плани моделюються на період політичної каденції», — зазначив він, пояснивши, що окреслює такий строк з огляду на те, що «ця історична епоха, очевидно, становитиме третину століття».

Голова Верховної Ради також вважає, що для отримання відповіді на запитання, як житиме Україна у цей період, необхідно «визначитися щодо економічної основи життя світу» та «виробити нові правила співжиття» у світовому вимірі.

Окрім цього, зазначив В. Литвин, необхідний новий підхід до визначення суверенітету держави, оскільки нині йдеться про «взаємозалежність світу, але на основі міжнародного права і економічних законів», а також нових реалій, на яких будуються взаємини між країнами. «Вкрай важливо сьогодні проводити таку політику, у тому числі в рамках Європейського Союзу, яка б забезпечила цілісність Європи як у цивілізаційному, так і в гео-графічному вимірі», — сказав він.

На думку керівника парламенту, Україні належить осмислити своє минуле, подолати «інерцію інституціональної і суспільної пам'яті», уникаючи при цьому «політичних кутів зору» на історію, і зробити все, щоб отримати відповідальну націю, відповідального громадянина, а також вибудувати власні засади організації життя. «Ми повинні відверто сказати про наші недоліки і винести з них уроки», — наголосив він.

«Ми маємо, проаналізувавши наше минуле, зробити відповідні висновки, виходячи з того, що ми хочемо у майбутньому, — сказав В. Литвин. — Я вірю в майбутнє України, але свідомий, як і всі присутні тут, того, що ми будуємо його сьогодні».

Прес-секретар Голови Верховної Ради.

Інші фото з цієї події шукайте в фотомагазині на сайті www.golos.com.ua.

Зліва направо: Перший віце-прем'єр-міністр Андрій Клюєв, український бізнесмен, меценат Віктор Пінчук і екс-президент України Леонід Кучма.

Колишній Верховний представник ЄС з питань зовнішньої політики і політики безпеки Хав'єр Солана.

 1–2 жовтня. Сьома щорічна зустріч «Україна та світ; переосмислення перспектив» очима фотокореспондента Анастасії СИРОТКІНОЇ

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

27 вересня. Зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з делегацією групи міжпарламентської дружби Франція—Україна Сенату Французької Республіки на чолі з Головою групи дружби сенатором Жан-П'єром Планкадом.

Ми знову президентсько-парламентські

ПОЛІТИЧНИЙ ТИЖДЕНЬ

Минулого тижня Україна знову стала президентсько–парламентською республікою — відповідно до рішення Конституційного Суду, з п'ятниці ми маємо жити за Конституцією зразка 1996 року. А зміни до Основного Закону, ухвалені у грудні 2004–го, в розпал політичної кризи, які розширювали повноваження парламенту, канули в небуття. Ця подія затьмарила всі інші віхи тижня — засідання Комітету з економічних реформ, міжнародні візити, підготовку до Євро–2012.

Віднині повноваження Президента суттєво розширюються, а у Верховній Раді вже не потрібно офіційно оформленої коаліції — достатньо звичайної більшості у 226 і більше депутатських голосів. Президент уже не зможе розпустити Верховну Раду, якщо в ній не буде сформовано коаліцію. Парламент позбувся і поняття «імперативний мандат» та одного року повноважень, щоправда, після наступних виборів. Глава держави повернув собі право пропонувати кандидатуру прем'єр-міністра на розгляд парламенту, призначати і звільняти міністрів за поданням глави уряду, одноосібно відправляти у відставку прем'єра та весь Кабмін — навіть без згоди Верховної Ради.

Звісно, що рішення КС не залишило байдужим жодного з політиків. Президент у зверненні до народу заявив, що виконає рішення суду (як виконав би будь-яке інше), та пообіцяв започаткувати нову політичну реформу, яка «стане вагомим кроком до загальнонаціональної згоди». В. Янукович підтримав ідею проведення референдуму, а також ідею Національної конституційної асамблеї, яка виробить нові зміни в політичній системі.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

28 вересня. Розширене засідання Комітету з економічних реформ.

Провладна більшість у парламенті — коаліція депутатських фракцій «Стабільність і реформи» — у своїй заяві одразу відрапортувала про готовність «докласти зусиль для відновлення законності й порядку в країні» і «швидко та рішуче вжити законних заходів для ліквідації наслідків політичного та правового хаосу, спричиненого кон'юнктурним, волюнтаристським рішенням про внесення руйнівних змін до Конституції, прийнятим у 2004 році».

Опозиція ж оголосила «похорон української демократії» — лідерка «Батьківщини» Юлія Тимошенко назвала 1 жовтня «днем вбивства демократії і встановлення диктатури», а рішення КС — «узурпацією державної влади». Після оприлюднення рішення Конституційного Суду лідери 14 опозиційних партій увечері зібралися на нараду за зачиненими дверима. Лідер партії «Громадянська позиція» Анатолій Гриценко оприлюднив рішення опозиції: більшість партій вимагають відставки КС у його нинішньому складі й розділяють думку про необхідність проведення дострокових президентських і парламентських виборів.

Спроби змінити Основний Закон 1996 року народження вже відбувалися не раз. Ще у 2000-му Леонід Кучма пропонував перехід до парламентсько-президентської моделі держави, але ця ідея зависла в повітрі. 8 грудня 2004-го зміни до Конституції ухвалювалися задля можливості провести третій тур президентських виборів — в обмін на урізання повноважень глави держави. Часу для ретельного дотримання процедури в розпал політичної кризи не було — творці конституційних змін керувалися передусім політичною доцільністю та політичними домовленостями. Але саме процедурні огріхи через шість років призвели до чергового перегляду Основного Закону держави. До речі, у 2004-му за зміни до Конституції та політичну реформу проголосували 402 депутати з усіх фракцій, окрім БЮТ. Хоча нині ця політична сила активно захищає парламентсько-президентську модель, яка вже стала історією. За часів президентства Ющенка також у всьому звинувачували «погану Конституцію» — знову заговорили про двопалатний парламент, у якому стане на третину менше депутатів, зміни у виборчій системі до рад усіх рівнів. Проте і ці пропозиції залишилися тільки на папері.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

29 вересня. Засідання Комітету ПАЧЕС з економічних, торговельних, технологічних та екологічних питань.

Влада діє рішучіше, однак, звісно, не має намірів скасовувати результати виборів у зв'язку з переглядом Конституції. Проте законодавство доведеться терміново підлаштувати під нову-стару Конституцію. Передусім переписати закони про Кабінет Міністрів, Регламент Верховної Ради, врегулювати строки повноважень депутатів усіх рівнів. Загалом, за оцінкою Голови Верховної Ради Володимира Литвина, треба оновити близько сорока законів. Не виключено, що за повернення до Конституції 1996 року доведеться розплатитися своїми кріслами декільком міністрам та віце-прем'єрам. Адже, скажімо, віце-прем'єрів відтепер знову має бути лише три.

На закиди опозиції про «узурпацію влади» Віктор Янукович у інтерв'ю одному з телеканалів відповів коротко: «Ми всі повинні звикнути жити за законом, все. Ми всі зобов'язані і ми всі рівні перед законом». Яким же буде наше життя за новим старим Основним Законом — ми всі не тільки невдовзі побачимо, а й зможемо оцінити. На наступних виборах.

Юліана ШЕВЧУК.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

30 вересня. Друга нарада керівників апаратів парламентів держав-учасниць СНД, країн Балтії та Кавказу.

1 жовтня. КС визнав неконституційним Закон «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року N2222-IV.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Сьогодні в господарському суді Києва почнуться слухання справи щодо збитого дев'ять років тому над Чорним морем російського пасажирського лайнера Ту–154. Позивач — авіакомпанія S7 Airlines (колишня «Сибирь») — вимагає стягнути з Міноборони і Держказначейства України $16 млн. за завдану їй шкоду

У Львівському цирку під час вистави африканський лев напав на дресирувальника. З травмами середньої тяжкості чоловіка госпіталізовано до Львівської міської лікарні №8, *повідомляє наш власкор Богдан КУШНІР*

У НОМЕР

ЗАПОРІЖЖЯ

Немовлят-«відмовників» не меншає

Тільки до Запорізької дитячої клінічної лікарні №1 щомісяця поступає до 15 немовлят, від яких відмовилися матері. Поліпшенню сумної статистики вже не допомагає і щотижнева служба біля мироточивої ікони Божої матері, встановленої у відділенні патології новонароджених. Під час служби до ікони зазвичай підносять «відмовних» немовлят. Однак, нові і нові немовлята-«відмовники» незмінно поступають і в згадану лікарню, і в міський Центр екстремальної медицини та швидкої допомоги.

Витік газу зірвав заняття майже 600 бердянських студентів

Під час ремонту в Бердянському медичному коледжі робітники розігрівали м'яку покрівлю за допомогою газових горілок, аж раптом один із балонів з пропаном почав протікати. Сильний запах газу швидко розповсюдився приміщеннями чотириповерхового учбового закладу. Щоб не сталося біди, було терміново евакуйовано понад 600 студентів і персонал. На щастя, погодні умови дозволили швидко і ефективно провітрити приміщення, а місце витоку фахівці МНС обробили спеціальною піною. Тому, на щастя, обійшлося без жертв і постраждалих.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

КРИМ

Відремонтували 153 кілометри автодоріг

Цього року у рамках заходів щодо підготовки кримського дорожньо-транспортного комплексу до роботи в осінньо-зимовий період були виконані роботи з поточного ремонту 153 км автомобільних доріг державного та місцевого значення з установленням 3523 дорожніх знаків і плануванням 54 км узбіч.

За словами міністра транспорту та зв'язку АРК Миколи Черевкова, на півострові необхідно активізувати роботи з установлення леєрних захисних засобів і монтажу систем вуличного освітлення на ділянках доріг державного значення в Армянську, Красноперекопську, Білогірську та Старому Криму. «Якщо в Армянську та Красноперекопську вже проведено певну роботу з установлення пішохідних захисних засобів на прохання громадян, то в Білогірську та у Старому Криму є вузькі й слабоосвітлені ділянки, на яких часто стаються дорожні аварії. Місцева влада разом з «Кримавтодором» і Службою автомобільних робіт мають зайнятися цим питанням», — заявив міністр.

Георгій ВЕРВЕС.

ХЕРСОН

Рибні запаси відновлюються

Мільйон особин товстолобів, білого амура, коропів, виростили і випустили в акваторію пониззя Дніпра працівники Херсонського виробничо-експериментального заводу з розведення молоді частикових риб. Ще стільки ж — на черзі.

«Стан зариблення, його кількість і наважки, попри важкий фінансовий рік, нас радують, — каже директор підприємства Сергій Незнамов. — Є всі надії на те, що виробничу програму року виконаємо і зарибнимо Дніпро повноцінною молоддю травоїдних риб та коропа».

Йдеться тут не так про примноження, як про відновлення рибних запасів на півдні України, де у результаті аномальної літньої спеки у Дніпрі і внутрішніх водоймах області загинули сотні тонн «живого срібла».

Василь ПІДДУБНЯК.

Шахтам не вистачає порожняку. Корпоративний конфлікт виплеснувся на рейки

Акцію протесту у вигляді блокування залізничних перегонів оголосили гірники державного підприємства «Макіїввугілля». Близько трьох тисяч працівників перекрили рух на станціях ТОВ «Макіївпромтранс» і не пропускали вантажні потяги, крім тих, які забезпечують роботу Макіївського коксохімічного заводу. Причиною акції стала відмова транспортного підприємства постачати залізничні вагони для відвантаження вугілля з шахт, оскільки «Макіїввугілля» не розрахувалося за надані послуги. Борг гірників становить 380 тисяч гривень.

У Макіївській територіальній організації профспілки працівників вугільної промисловості України пояснюють: минулого місяця гроші, які надходили на рахунки, в першу чергу переказувалися на виплату заробітної плати. Тому й утворився борг перед транспортниками. Голова територіальної організації Костянтин Соколов заявив, що дії «Макіївпромтранса» поставили на межу зупинки всі вуглевидобувні підприємства міста: шахти продовжують видобувати паливо, а от відвантажувати його немає куди. У найгіршому становищі — шахтоуправління імені Леніна та шахта імені Кірова: у цих підприємств немає своїх складів для зберігання видобутого палива взагалі. «Шахтарі готові іти на переговори та шукати спільні шляхи виходу із ситуації, що склалася, — запевнив К. Соколов. — Але потрібно враховувати те, що кожен день непоставки залізничних вагонів для відвантаження вугілля завдає великої шкоди шахтам. Тим паче що це призведе до пізніших розрахунків за паливо. Під загрозою може опинитися навіть виплата заробітної плати трудящим державного підприємства».

Ліна КУЦ.

Донецька область.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Тролейбус підкаже зупинку

Перші шістнадцять тролейбусів Хмельницького міського комунального підприємства «Електротранс» обладнали автоматичною системою «Орієнт-транс». Вона через гучномовці в салоні оповіщатиме пасажирів про назву зупинки, а через зовнішній гучномовець — про номер маршруту. Таку аудіосистему розроблено і виготовлено відповідно до комплексної міської програми «Піклування». Її головне завдання — допомагати людям із слабким зором та незрячим. Але стане вона в нагоді і гостям міста. За кошти підприємства «Електротранс» до кінця року планують щомісяця встановлювати у тролейбусах по одній системі. З її допомогою комунальники також стежитимуть за рухом транспорту на маршруті.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Одеському трамваю — 100 років

Потрійний ювілей відзначають у ці дні працівники одеського міськелектротранспорту. 65 років тому на вулиці міста вийшли тролейбуси, 130 років відсвяткувала знаменита «конка». Але головний ювілей — 100-річчя одеського трамвая!

Сьогодні на вулицях міста працюють 130 трамваїв і 110 тролейбусів, які за рік перевозять більш як 10 млн. пасажирів. Щорічно на маршрути виходять кілька нових машин, придбаних за кошти міськбюджету.

Місцева влада планує побудувати лінію швидкісного трамвая з житлового масиву Котовського до центральної частини міста. На це, як очікується, після рішення Верховної Ради про державні гарантії ЄБРР надасть Одесі кредит — 72 мільйони євро. А згадати, яким був перший трамвай, допоможе «Укрпошта» — до ювілею випущено конверт із його зображенням.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Одеса.

Зустрілися на партизанській стоянці

Біля села Березове Рокитнівського району, в урочищі «Ковалі», відновили партизанську стоянку. Тут у 1943 році півроку базувалось партизанське з'єднання імені Боженка (командир Рудич, комісар Майстренко), в ряди якого влилося чимало місцевих жителів.

— Час зробив свою руйнівну справу — землянки погнили, — розповідає колишній партизан, а нині заступник голови Рокитнівської районної ради ветеранів війни і праці Андрій Григорович Гречко. — Тож їх відновлювали двічі: до 60-річчя Перемоги і цього року, напередодні святкування Дня партизанської слави. Взагалі Рокитнівський район можна без перебільшення назвати краєм партизанської слави. Адже в роки Великої Вітчизняної тут діяло чимало партизанських загонів, у тому числі й наш, імені Дзержинського — з'єднання Василя Бегми, де я був командиром диверсійної групи. Наш загін у 1943-ому базувався неподалік від «боженківців» — у селі Купеля. Тож мені було приємно знову побачити в урочищі «Ковалі» своїх бойових побратимів, яких з кожним роком, на жаль, стає дедалі менше...

Влада, обласна і районна, належним чином вшанувала колишніх партизанів — виділила матеріальну допомогу, і, звичайно ж, дала можливість знову поринути в молодість — поспілкуватися, відвідати колишні землянки та скуштувати партизанського кулешу. Партизанську стоянку в урочищі «Ковалі» Рокитнівського району буде включено до туристичного маршруту Рівненщини.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Доступне житло коштуватиме на 30 відсотків менше

На Сумщині почала працювати програма «Доступне житло». Вона розрахована на сім років, упродовж яких планують звести 1,2 мільйона квадратних метрів житлової площі.

Виконувати програму доручено Сумському регіональному управлінню «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву». Урядом вже перераховано перші три мільйони гривень, які будуть спрямовані на спорудження житла «під ключ». Уже розпочалося будівництво в Сумах, Ромнах, Конотопі, Охтирці та селі Сад Сумського району. Загальна середня вартість одного квадратного метра в нових оселях — 4290 гривень.

Перші новосілля обіцяють справити вже цього року. Якщо ви стоїте в черзі на квартиру і спроможні відразу погасити 70 відсотків її вартості, решту за вас доплатить держава. Повненню ці кошти не підлягають.

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

На об'їзну навколо Дніпропетровська знадобиться чотири мільярди гривень

Голова Дніпропетровської ОДА Олександр Вілкул у неділю провів виїзну нараду на місці майбутнього будівництва Правобережного підходу до Кайдацького мосту, який є частиною проекту об'їзних шляхів навколо Дніпропетровська. За словами Олександра Вілкула, будівництво цього підходу в сполученні із будівництвом Південного обходу обласного центру вирішить проблему транспортного й екологічного навантаження на місто. Загальна вартість проекту кільцевої дороги — близько 4 мільярдів гривень. Після наради його учасники та журналісти на вертольоті оглянули місце майбутнього будівництва дороги.

Фото Миколи МЯКШИКОВА (Укрінформ).

Відкрили нову районну лікарню

На Волині на один довгобуд стало менше. У прикордонному райцентрі Любомль днями здали в експлуатацію комплекс центральної районної лікарні, спорудження якої розпочалося ще 1988 року. Установа має все необхідне обладнання для надання сучасної медичної допомоги. Тут діятимуть хірургічне, реанімаційне, травматологічне та інші відділення. За потреби нова лікарня обслуговуватиме й транзитних пасажирів, що перетинають розташований поруч із Любомлем найпотужніший у західному регіоні міжнародний автоперехід Ягодин—Дорогуськ. Щороку через район проїжджають кілька мільйонів громадян як України, так і держав Євросоюзу.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Уряд дотуватиме вирощування цукрових буряків і льону-довгунця

Учора відбулося позачергове засідання Кабінету Міністрів. На початку зібрання Прем'єр–міністр Микола Азаров висловив сподівання, що підписання нової угоди представниками парламентської коаліції «створить надійну основу для реалізації в парламенті програми Президента». «Ми розраховуємо на відповідальну і оперативну роботу Верховної Ради, яка розглядатиме законопроекти, необхідні для конституційної організації державної влади, як невідкладні», — сказав М. Азаров.

Уряд, як повідомив прем'єр, підготував зміни до держбюджету на 2010 рік, які дозволять розпочати перший етап реалізації національних проектів — розробку техніко-економічних обгрунтувань. За словами М. Азарова, ці зміни, зокрема, передбачають спрямування коштів на забезпечення діяльності Державного агентства з управління національними проектами. «Національні проекти мають стати точками росту економіки та покращення стандартів якості життя громадян», — зазначив Прем'єр-міністр. Окрім того, уряд має намір внести зміни до Закону «Про здійснення державних закупівель». Урядовці зазначали, що, на жаль, практика застосування цього закону виявила низку проблем у сфері державних закупівель. Тож запропоновані положення спрямовані на «розблокування» цих проблем та забезпечення належних умов для здійснення державних закупівель, наголосив М. Азаров.

Ще однією темою засідання уряду була підтримка вітчизняного сільгоспвиробника. Кабмін запропонував запровадити стимули для збільшення валового виробництва сільгосппродукції і вирішив надати сільгоспвиробникам 60 мільйонів гривень дотацій на вирощування цукрових буряків та льону-довгунця. Уряд також розглянув питання відшкодування сільгоспвиробникам частини вартості будівель та реконструкції ферм і тваринницьких комплексів, заслухав проект програми розвитку аграрного сектору на 2011 рік.

Кабмін уже працює над реалізацією рішення Конституційного Суду про повернення до Конституції зразка 1996 року. Міністр юстиції Олександр Лавринович на прес-конференції повідомив, що уряд вже схвалив нову редакцію Закону «Про Кабінет Міністрів України», який одразу буде спрямовано на розгляд парламенту. За словами міністра, уряд також підтримав пропозиції Мін'юсту щодо змін до 32 законів, які передбачають перерозподіл повноважень між Кабміном, парламентом і Президентом. «Таким чином, зроблено перший крок на виконання рішення Конституційного Суду, — сказав О. Лавринович. — Президент визначає кандидатуру Прем'єр-міністра, яку подає на погодження парламенту, і в разі, якщо парламент більшістю від конституційного складу підтримає цю кандидатуру, то Президент призначає прем'єра», — сказав О. Лавринович. Згідно з новою редакцією закону, за поданням Прем'єр-міністра призначатимуться склад уряду і керівники центральних органів виконавчої влади.

Фото Олега МАРКЕВИЧА (Укрінформ).

Віце-прем'єр-міністри Віктор Слаута і Володимир Сівкович (зліва направо на передньому плані) на засіданні уряду.

Олександра КУЧЕРЯВА.

Тепло у столичних квартирах обіцяють упродовж 10 днів

За цей час у помешканнях киян мають увімкнути опалення. Про це на прес-конференції сказав заступник начальника Головного управління житлового господарства КМДА Олександр Голеня. Він також нагадав, що відучора тепло почали подавати у навчальні та медичні заклади. Адже протягом трьох днів температура повітря не піднімалася вище 8 градусів.

— Одразу запустити все місто неможливо, тому опалювальний сезон почнеться у два етапи. Перший — це подача тепла у школи, дитсадки, лікарні тощо. Другий етап — у житлові будинки, — підкреслив О. Голеня.

За його словами, всі системи вже готові до подачі тепла, і хоча необхідні перевірки проведено ще до 25 вересня, технічний стан магістральних мереж теплопостачання міг би бути кращим.

— Підготовка в цьому сезоні порівняно з минулим відбувалася більш спокійно, жодних збоїв не було, тому на сьогодні всі будинки отримали паспорти готовності, — зазначив чиновник.

Наразі, додав він, завершується ремонт покрівель, дверей та вікон, утеплення фасадів та під'їздів. На ці роботи вже витратили близько 77 мільйонів гривень.

Олександр Голеня також сказав, що є певні проблеми з розрахунками споживачів за тепло, але та заборгованість, яка є, не становить загрози опалювальному сезону. За підрахунками заступника начальника Головного управління житлового господарства КМДА, житлові організації заборгували «Київенерго» 563,7 млн. гривень.

Наталія ОВДІЄНКО.

ФОТОФАКТ

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

З нагоди Міжнародного дня людей похилого віку й Дня ветерана голова Миколаївської ОДА Микола Круглов вручив інвалідам сім автомобілів «Славута» з ручним керуванням.
На знімку: ключі від автомобіля отримує Геннадій Алексєєв.

На Волині знову горів храм

У Ковелі у Свято-Миколаївському храмі сталося пожежа. За кілька хвилин вогонь устиг розповсюдитися дерев'яними конструкціями вгору з побутового приміщення і перекинутися на іконостас. На щастя, на місце події швидко прибули чотири пожежні машини. Зусиллями рятувальників вогонь було погашено за десять хвилин. Однак до того він устиг пошкодити одну з найбільших святинь храму — старовинну запрестольну ікону Цар Слави та кілька хоругв іконостасу. Вже наступного дня в церкві відбулося чергове богослужіння.

Храм, якому лише два роки, вдалося зберегти. Однак насторожує те, що надто часто на Волині палають церкви. Так, у селі Волошки 7 січня 2007 року невдовзі після завершення богослужіння згорів дерев'яний Свято-Миколаївський храм, який місцеві жителі називали церквою Косачів. Батьки Лесі Українки, які мешкали в сусідньому селі Колодяжному, хрестили в ній своїх молодших дітей Оксану, Миколу, Ізидору, та й сама поетеса збиралася брати шлюб із Климентом Квіткою саме в цьому оштатному храмі. Зауважимо: церква в Ковелі загорілася, як і у Волошках, одразу після богослужіння.

Микола ЯКИМЕНКО.

ВІДСВЯТКУВАЛИ

Відзначили сотню кращих

Двох кращих педагогів Миколаївщини відзначив Президент України Віктор Янукович: почесне звання «Заслужений учитель України» одержала вчителька Миколаївського юридичного ліцею Ирина Гращенкова, удостоєно звання «Заслужений працівник освіти України» директора Вищого професійного училища № 21 Івана Сироватського.

У переддень професійного свята сотні кращих педагогів місцева влада вручила грошові премії. На ці цілі в рамках обласної програми «Учитель» депутати передбачили 150 тисяч гривень. Ще 30 тисяч виділили на щорічне нагородження переможців обласного конкурсу «Учитель року».

Галина ПОРФИР'ЄВА.

Директору-новатору — ключі від авто

Кращим директором школи на Тернопільщині визнано Світлану Ковальчук — керівника Шумбарського навчально-виховного комплексу Шумського району, який є школою передового досвіду. Їй вручено ключі від службового автомобіля ВАЗ-2107. У номінації «Заступник директора з навчально-виховної роботи» перемогла Любов Шендеровська зі спеціалізованої школи №3 Тернополя, яка отримала у подарунок комп'ютер і ноутбук. У номінації «Заступник директора з виховної роботи» кращою визнано Зоряну Чорняк з Копичинської гімназії: їй подарували телевізор.

Підсумки конкурсу, ініціатором якого був голова ОДА Михайло Цимбалюк, підбили напередодні освітянського свята. На думку керівника області, треба піднімати престиж керівника школи, від якого залежить організація навчально-виховного процесу. Тому такі конкурси проводитимуть і надалі.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

ФОТОФАКТ

У неділю в Києві представники єврейського народу, громадських організацій, культурні діячі та жителі столиці пройшли жалобною ходою під назвою «Дорога смерті». Акцію було приурочено до Днів пам'яті жертв Бабиного яру.

Фото Надії ПАСТУШОК (Укрінформ).

У НОМЕР

ЛУГАНСЬК

Контейнером для наркотику служив пакет для сміття

У Луганську ліквідували наркопритон. Квартира на третьому поверсі однієї з багатоповерхівок мала неабияку популярність. Особливо серед студентів. До того ж першу дозу новачкові вводили внутрішньовенно безплатно як «щасливий бонус»... А потім, якщо екстракційний опій сподобається, за кайф, звичайно, треба було платити.

Інформацію про роботу цього наркопритону міліціонери збирали з квітня, після затримання одного з продавців опію, який змушений був зізнатися, де його бере. З показань затриманого стало відомо, що 29-річний Руслан і 28-літній Олег збувають важкий наркотик у квартирі. Щоправда, клієнтів сюди не пускали. За попередньою домовленістю в певний час постійні покупці підходили під вікно. З квартири на третьому поверсі на мотузку спускали «контейнер», яким служив звичайний пакет для сміття. У нього спочатку треба було покласти гроші, після чого в такий само спосіб спускався вниз товар — заряджені опієм шприци. Деякі наркомани кололися тут же, під вікном.

До вересня в міліції вже було достатньо інформації про притон, і було призначено час штурму. Однак доки міліціонери вовтузились із замком на дверях під'їзду, власники притону встигнули вилити частину наркотиків у каналізацію. Проте доказів залишилося достатньо. Під час обшуку були виявлені й вилучені заряджені опієм шприци, а також поліетиленовий пакет, який використовували як «контейнер» для грошей і готової продукції.

Алла АНТІПОВА.

ТЕРНОПІЛЬ

Країна Вранішнього Сонця стане ближчою

На базі національного технічного університету імені Івана Пулюя відкрито перший у західному регіоні центр українсько-японської дружби «Дарума». Тут можна буде вивчати японську мову, каліграфію, різновиди автентичного японського мистецтва, в тому числі бойового. Голова Тернопільської обласної ради Олексій Кайда, який взяв участь у відкритті центру, сподівається, що це дасть змогу перекинути місток і до ділового партнерства. Вже під час першої зустрічі з директором українсько-японського центру Осаму Мідзутані співробітники центру Накамура Хітоші, Міцуморі Ю, Олена Бджола обговорили питання антикризового менеджменту, розвитку малого і середнього бізнесу тощо. Найбільше Країною Вранішнього Сонця зацікавилася молодь, а університет, що має широкі міжнародні зв'язки, відкрив для себе ще одну сторінку для співробітництва.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

ОДЕСА

На Дерибасівській вино лилося рікою

Традиційне свято вина відбулося на головній вулиці Одеси — Дерибасівській. Для одеситів і гостей міста наливали його безплатно — проходила «народна дегустація». Практично всі найбільші виробники вина півдня України, а також винороби з Молдови й Росії надали свою продукцію. Сухі, солодкі й напівсолодкі вина, молоді вина зі урожаю нинішнього року лилися, як то кажуть, рікою. Супроводжували це концерти творчих колективів Одеси й Одеської області.

Переможці «народної дегустації» були нагороджені почесними дипломами спеціалізованої виставки-ярмарку «Вино-2010»

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Чому палають храми?

Розпочав виробничий сезон найпотужніший в області Пальмірський цукровий завод, який за добу переробляє шість тисяч тонн солодких коренів, *повідомляє наш черкаський власкор Лідія Титаренко*

МінАП України планує відкрити в жовтні—листопаді 2011 року п'ять–шість оптових ринків сільгосппродукції. *Про це повідомив міністр аграрної політики Микола ПРИСЯЖНЮК*

Фестиваль «Захарецький Гарчик» вже десять років поспіль підтримує народне мистецтво

Днями у селі Підзахаричі гірського Путильського району Чернівецької області відбувся 10-й ювілейний фольклорно-етнографічний гуцульський фестиваль «Захарецький Гарчик». Вже традиційними елементами свята стали ярмарок екологічно чистої продукції місцевих виробників, огляд туристичних пропозицій краю, конкурси, забави, дегустація традиційних гуцульських страв та напоїв. На імпровізований сцені просто неба виступили професійні та аматорські колективи.

Розпочалося свято із символічного танцю опришків — аркана — та параду вишиванок. Цікавинкою зібрання стали майстер-класи декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва. Тут зібралися художники, різьбярі, вишивальниці мало не зі всієї Чернівецької області.

— Зважаючи на те, що сусіднє село Хорови загинуло від зсувів, ми запитали в людей, чи не образить їх влаштоване нами свято. Та вони з розумінням поставилися до нашого починання, ще й допомогли нам з організацією фестивалю, — розповіла господар свята Фрозина Томюк.

Головною метою заходу організатори називають відродження і розвиток гуцульської культури, зеленого туризму та можливість для обдарованої молоді виявити свої здібності. Фінансову підтримку на себе взяла Чернівецька облдержадміністрація та Німецьке технічне бюро. Напередодні у Підзахаричах пройшла конференція за участі іноземних гостей з Румунії, Молдови, Німеччини, на якій обговорили питання розвитку села. На жаль, поки що є небагато інвесторів, готових вкласти кошти у розвиток туризму. Іноземців цікавить насамперед народне мистецтво та екологічно чиста їжа.

Так, майстриня з села Чорногузи Галина Сухарева виготовляє ляльок-політиків:

— Спочатку робила тільки обереги. Потім виникла ідея створити ляльок-політиків. У моїй колекції є всі провідні політики. В середньому одна робота коштує дві тисячі гривень. Здебільшого їх купують у Києві.

Гарчик — дерев'яний бондарський кухоль, в якому гуцули носили через гори зброджене молоко — гуслянку.

Ганна Вережак з села Яблуниця займається вишивкою вже багато років. Жінка навіть видала посібник з цього мистецтва. Її роботи представляють Буковину на виставках у Канаді та Італії. Ці та інші роботи можна було побачити і придбати на фестивалі. А головне — познайомитися з тими, хто їх створює і береже тим самим традиції народного мистецтва.

Сергій СУЛИМА.

На знімку: той самий захарецький гарчик.

Фото автора.

Альтернатива, що викликає подив

Фермер просить холодильник для ягід, а йому пропонують... автомобіль КрАЗ

СИТУАЦІЯ

Молодий фермер з Вінниччини Юрій Кордонець розробив бізнес–план із створення кооперативу з вирощування малини. Документ схвалили в районі, області. Але поки що фермер марно оббиває пороги кабінетів чиновників. Наприклад, просить допомогти придбати бодай холодильник для зберігання ягід, а йому пропонують... КрАЗ. Незважаючи на це, фермер вирощує малину, до того ж екологічно чисту...

Малину, як малу дитину, на руках слід носити

— Мене запевняли, що бізнес-план, якщо пройшов експертизу, — це документ, на підставі якого можна отримати допомогу для розвитку фермерства, — каже пан Юрій Кордонець. — Але поки що ніякої допомоги я не отримав. Хоч у Києві був з цього приводу не один раз. Мені радять брати в кредит автомобіль КрАЗ. Малина — така ягода, що її треба на руках носити, як малу дитину, а тут... Знаю, що є холодильники на базі легкових автомобілів. Ось що нам треба...

У його селі Чернятин, що у Жмеринському районі, чимало тих, хто хотів би займатися вирощуванням малини. Для себе люди її давно мають. Починалося ще з тих часів, коли плантації малини закладали у місцевому аграрному коледжі. Наприкінці 70-х — початку 80-х у тодішньому радгоспі-технікумі випробовували нові сорти плодових і ягідних культур. Ті, хто працював у радгоспі, те саме робили на своїх присадибних ділянках. Дотепер тут гарні сади та ягідники.

Батько Юрія Кордонця — Михайло Каленикович у той час приїхав на роботу в технікум після закінчення Української сільськогосподарської академії. Молодому викладачеві дали ділянку землі. «На ній я тоді посадив молодий сад, — згадує Михайло Каленикович. — Приблизно через

років десять поновив сорти на більш сучасні, перспективніші. А тепер маємо ще й ягідники — малину, ожину, полуницю».

Малину батько й син Кордонці вирощують на 60 сотках. Нею більше займається Юрій. Він, як і батько, дипломований спеціаліст. Спочатку закінчив місцевий агроколедж з відзнакою, після того — Вінницький аграрний університет. Отримав спеціальність вченого агронома. Був на практиці у Голландії, Англії. Там захопився вирощуванням не тільки малини, а й троянд. Троянди Юрій вважає ще перспективнішим заняттям. Вирощує не квіти, а саджанці. Але поки що йому важливо налагодити справу з малиною. Бізнес-план пропадає.

— Якби вдалося створити кооператив з вирощування малини, — каже Юрій, — простіше було б реалізувати ягоди. Оптові партії споживачі забирають швидше. Бажаючих стати членом такого кооперативу в селі чимало. Люди вже знають, що воно таке і з чим його їдять. Але без підтримки нічого не буде. Поки що реалізуємо малину кожен по-своєму. Дехто відправляє поїздом із Жмеринки на Москву. Є покупці з Одеси. Ми теж трохи здаємо, а трохи веземо в Київ. Малина — ягода прибуткова. Той прибуток не такий вже великий, але все одно є. Принаймні Кордонцям вдалося зібрати грошей на легкову автівку. Нехай економ-класу — купили «Славуту», все одно машина виручає у багатьох випадках.

— З десяти соток малини можна жити, — каже Михайло Кордонець. — Виручених від продажу ягід коштів вистачить, щоб утримувати сім'ю. За умови, що ягоди будуть перспективних сортів, отримуватимуть належний догляд, полив, захист від шкідників. Люди самі могли б на себе заробляти, якби ж то їх хоч трохи підтримали.

Поливаємо кожну рослину

Юрій Кордонець чи не єдиний з фермерів не тільки в селі, а й в районі, хто запровадив на малиновій плантації крапельне зрошення. Поливає кожну рослину. Воду бере з річки. Для цього придбав мотопомпу. Прикріпив її до цистерни. Так механізованим способом закачує воду. До плантації цистерну доправляє тракторцем. Його купив завдяки кредиту, отриманому в асоціації фермерів області, два роки тому вдалося випросити 30 тисяч гривень. Ще один насос, менш потужний, через систему шлангів-рукавів подає воду в систему крапельного зрошення.

— В ефективності поливу переконалися на практиці, — каже Михайло Кордонець. — Торік у нас півтора місяці була посуха. Цього літа припікало ще дужче. У сусідів малина, вважай, пропала. Принаймні урожаю не було. Ягоди засохли, виростали невеликих розмірів. А в нас обійшлося.

Кордонці переважно вирощують осінні сорти малини. Кажуть, ними займатися вигідніше. По-перше, вони не потребують хімічного обробітку. Літні сорти поїдає малиновий жук, ягоди знищують грибкові хвороби. Осінні сорти стійкі, тому не бояться пошкоджень. Економляться кошти на обробітку. Ягода екологічно чиста. По-друге, осіння малина майже удвічі дорожча від літньої. Фермер постійно випробовує нові сорти. Наприклад, саджанці сорту «Полка» закупив у Польщі. Найбільші ягоди у сорту «Геракл». А сорт «Ранкова роса» має світлі ягоди із дещо специфічним смаком.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

На знімку: збирати малину Михайлу Кордонцю допомагає навіть внучка Влада.

Фото автора.

У похід за золотим руном

ПЕРСПЕКТИВА

Важко уявити традиційний український пейзаж без бодай невеличкої, але отари овечок, що пасеться на лузі. Старожили пригадують, що і на Поділлі вівчарство не було дивиною. Не тільки в домашньому господарстві, а й у великих хазяйствах частенько можна було зустріти цих тварин. Але протягом кількох останніх десятиліть про цю галузь практично забули. Вівця стала такою само дивиною, як екзотичний страус. Чому?

Бідний господар з цих тварин і починав

Розмову про це ми завели з Оксаною Литвинюк, яка господарює у невеликому ТОВ «Екологія Поділля», що у Вовковинцях Деражнянського району Хмельниччини. У середині дев'яностих років товариство заснував її батько Петро Пилипович. Відпрацювавши все життя на виробництві, чоловік, вийшовши на пенсію, вирішив повернутись до села. Тоді бажаючих заснувати своє господарство було не так вже й багато, тому й вдалось прикупити старенький трактор, комбайн, кілька машин, взяти в оренду землю.

Зрозуміло, що одразу треба було подумати над спеціалізацією, адже займатись всім потроху — непросто. Вівці стали невеликою сімейною справою.

— Чому саме вони? — перепитує Оксана. — Колись була така приказка, що бідний господар, який не спромігся стягнутися на коня чи волів, змушений розпочинати своє хазяйство з овець. Щось подібне було і у нас. Замахнутись на велику ферму родині було просто не під силу. А вівця — саме така тварина, що не потребує великих матеріальних чи трудових затрат. Правда, і прибутки від неї не мільйонні. Але це тільки через те, що ця галузь у нас практично занедбана, тому й її продукти просто нікуди подіти.

Свого часу і у Вовковинцях був племрепродуктор. До речі, тамтешні традиції також під-

штовхнули до спеціалізації згаданого товариства. Але велике хазяйство давно розпалось, обори стоять порожні, а невеличка ферма ТОВ потроху розширюється. Сьогодні там відгодовують близько трьохсот овець. Овес, буряк, котрі використовують як корми, самі вирощують на трьохстах гектарах орендованої землі. Вже за рік свою отару господарі планують збільшити майже на дві сотні голів. Технологічно це можливо. Проблема в іншому — куди збувати готову продукцію? На базарі багато не продаси. А отримати замовлення у великих торговельних мережах — майже нереально. Тож вся надія — на дрібних роздрібних покупців. Добре, якщо хтось зателефонує і замовить кілька кілограмів м'яса. А якщо ні? З такою реалізацією важко будувати перспективні плани.

Щоб кавалер одружився, треба нагодувати його бараниною

З таким секретом познайомив мене професор Поділь-

Ті самі граблі

І маленьке господарство буде рентабельним, якщо вирощувати одночасно десятки культур

ПРИСАДИБА

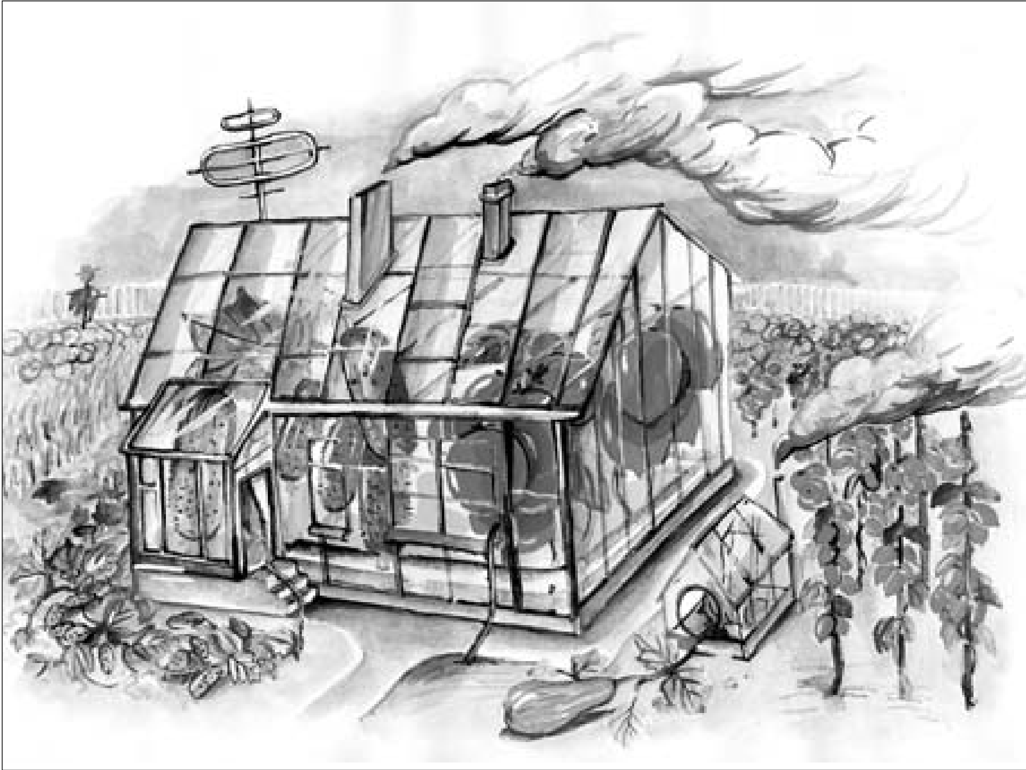
Ось і осінь. Час збирання врожаю та підбиття підсумків сезону. Підрахунку здобутків і втрат, щоб, ураховуючи помилки, взяти уроки на наступний сільськогосподарський рік і, як то кажуть, не наступати знов на ті самі граблі. Побідкаєшся отак сусідці чи подумки на важку щоденну працю (руки ось які — не до манікюру, вільного часу практично не залишається), полічиш кошти на обробіток землі, придбання насіння, засоби захисту рослин... І вкотре нарікаєш на важку селянську долю.

Проте чимало важить те, що домашня господарка дає солідний прибуток родині, адже багато чого для приготування їжі — під руками, до того ж є впевненість у якості вирощеного. Нема потреби ходити на ринок і за продукцією для домашніх консервацій. А поряд із цим плодоовочевим добром мирно співіснує суниця, кілька кущиків якої пересадили з лісу. Вони розрослися, вкривши за три роки практично всю площу нашого невеликого садочка. Щоправда, навесні треба добряче потрудитися: витягувати всюдисущий пирій і просапати. Зате праця того варта: донедавна можна було ласувати ароматними ягідками. Окрім того, є й чимало такого, від чого просто співає душа. Виходиш зранку на подвір'я, а в квітнику — різнобарв'я: від ранньої весни й до глухої осені радують зір, змінюючи одні одних, багаторічники, від підсніжників, нарцисів та тюльпанів — аж до «пізнього івана». Є й такі, що прикрашають клумби впродовж усього літа, — настурція чи декоративні високорослі й низькорослі кущі та трави.

— А найбільше тішать, — підтримує мене вправна городенківська господиня Ольга Паращук, — не придбані кущі, а вирощені власноруч. За натурою я — експериментатор: торік висаджувала, приміром, зрізані гілочки троянд. Звільнені від листків і квітколожа, садила їх у підготовлений грунт і закривала зверху пластиковими пляшками зі зрізаним дном. Час від часу саджанці треба було поливати, а на зиму — вкрити землею, щоб не обмерзли. Так у мене перезимувала більшість, а відкрила я ковпачки аж у травні, й десь через місяць зняла зовсім пляшки. На жаль, кілька кущиків згодом засохли, зате решта сформувалися і навіть зацвіли.

— На початку сільськогосподарського сезону, — роздумує пані Ольга, — руки розкладаєш, образно кажучи, на 180 градусів: хочеться мати й ранню картоплю, редиску, часник, цибулю на перо, моркву, бурячок. Вирощуємо кілька видів листкового салату, горошок, солодку й кормову кукурудзу, кабачки й гарбузи, квасолю, огірки, помідори, солодкий перець, навіть кавуни та дині плодоносять. Іще — полуницю, малину. Не встигаєш посадити одну культуру, як треба прополювати іншу. Можна було би скористатися засобами для боротьби з бур'янами, та біля хати якось хочеться мати не насичений «хімією» овоч чи фрукт. Крім того, чимало клопотів додало спекотне літо: грядки, хоч і затінені деревами, доводилося поливати. Звичайно, всю цю роботу можна подужати, якщо трудитися гуртом. А є ще й сад, де першими запл\-одоносили ранні черешні. Та «допомогли» їх тоді з'їсти... шпаки. Зате вже не напали на пізні. Урожай цьогоріч був чималий, тож вистачило з лишком і на компоти, й роздати друзям. Про продаж не йшлося, бо ринок був перенасичений: через цукрову дороженечу мало охочих робити закрутки. Зрештою, треба ще й час, щоби продати. А весняний чи літній день, як у приказці, рік годує.

Богдан Паращук, який разом із сином Андрієм щодня порається біля немалого господарства, підсумовує, що варто мати присадибну ділянку. Але для добрих урожаїв є кілька умов. По-перше, дотримуватися оптимальних термінів посіву, садіння, догляду всіх культур, вчасно знищувати бур'яни. Бути готовими до того, що трудитися треба щодня, бо проморгаєш, приміром, розвиток фітофторозу на помідорах чи картоплі — й утратиш частину врожаю, вчасно не піділлєш помідори — сонце спалить рослини. Не підв'яжеш їх — плоди торкаються землі. То квасоля потребує підпори, то цибуля в бур'янах пропадає, а там, дивись, і виноград час обрізати. По-друге, підживлювати рослини. Газди до компостної ями скидають гній зі стайні, кухонні рештки та городні бур'яни без насіння. Наступного року цим перегноєм збагачують грунт. Це також суттєво впливає на врожайність, а працювати біля здобреної чи пісної землі доводиться однаково, та результати — різні. Бо й справді, милуючись, приміром, розкішним виноградом Паращуків, недозрілі грона якого навіть після недавнього градобою аж обтягують гілки, даючи надію на щедрий урожай, чи кущами малини, яка плодоноситиме аж до пізньої осені, подумуєш, що можна мати й насолоду від праці на присадибній ділянці, й чималий зиск.

Людмила СТРАЖНИК.

Івано-Франківська область.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

...А в нас — цар-гарбуз!

Три гарбузи, вирощені севастопольцями на своїх присадибних ділянках і дачах, претендували на звання рекордсменів у масштабах країни. Однак високої честі потрапити на сторінки Книги рекордів України удостоївся лише один. Міколас Малакаускас виростив гарбуз вагою 119 кілограмів 350 грамів. До слова, хазяїн рекордсмена на церемонії зважування був відсутній, але його друзі розповіли журналістам, що офіцер-підводник, нині військовий пенсіонер, уже п'ять років вирощує гарбузи. До рекорду він ішов упевнено: раніше йому вдавалися екземпляри вагою до півцентнера. Але наполегливе вивчення особливостей вирощування гарбузів, творчий підхід до теорії та практики «гарбузознавства» дозволили М. Малакаускасу в нинішньому році взяти два рекорди: на грядці навколо стодвадцятикілограмового рекордсменки виросло ще більш як два десятки гарбузів.

Церемонія реєстрації рекорду проходила на території дитячого розважального комплексу «Лукомор'я», тому серед глядачів було багато дітей із матусями й татусями. Одна п'ятирічна дівчинка дійшла авторитетного висновку: «З цього гарбуза добра фея робила карету для Попелюшки!»

Микола МАГДИЧ.

Севастополь.

Фото Василя БАТАНОВА.

Змушені вирушати всі, хто прагне відродити вівчарство

ської аграрної академії Іван Тимофійшин. Вівці — його давня любов та пристрасть. Досліджуючи їх, захистив і кандидатську, і докторську дисертації. Шкодує тільки, що тварину тепер частіше зустрінеш на сторінках підручників, ніж в оборах.

Був час, коли в Україні поголів'я овець сягало майже десяти мільйонів. На початку 90-х років і на Хмельниччині їх утримувалось близько 280 тисяч. Тепер картина зовсім інша. В статистичній звітності навіть немає окремого рядка для овець — вони об'єднані з козами. Тож разом нараховується до тридцяти тисяч голів, але, як вважає вчений, вівці становлять не більше шостої частини.

Чому ж в таку немилість у господарів потрапили кругорогі та тонкорунні тварини? З одного боку, чималу роль відіграє традиція. Там, де з діда-прадіда родина не уявляла своє хазяйство хоча б без кількох овечок, і тепер намагаються підтримувати стадо. Але не варто забувати, що будь-яка традиція має ще й економічне підгрунтя. А останнє якраз і зруйноване вщент.

Дотаційні програми минулих років передбачали хоч якусь фінансову підтримку вівчарям: до двохсот гривень дотації на вирощену тварину та п'ять гривень — на кілограм зібраної вовни. Навіть цих заходів було замало, щоб втримати галузь на межі рентабельності. Але тепер і того дочекатись неможливо.

Втім, для успішного розвитку вівчарства потрібна навіть не фінансова підтримка, а цілі програми, котрі б зачепили різні переробні галузі — від молочної до ткацької. Але сподіватись на впровадження таких на державному рівні — поки що із сфери фантастики.

Нехай живе отара до кращих часів

СВК «Лабунський» із Полонського району — чи не єдине господарство області, котре ще може похвалитись овечою отарою. Професор з вівчарства Іван Тимофійшин не приховує, що це й він доклав чимало зусиль, аби вмовити керівника господарства Миколу Олицького не зректися цих тварин.

Тамтешнє господарство, завдяки чималим старанням його очільника, міцно стоїть на ногах. Власники землі із навколишніх сіл поспішають до нього, аби здати землю в оренду. Тож господар дає раду і полям, і фермам. Дотепер там вдалось зберегти пекарний, макаронний, олійний цехи.

— При цьому всьому і наше вівчарство ще тримається, — розповів завідувач ферми Володимир Ковтунець. — На ферму вже й кілька корів поставили, аби люди могли хоч щось заробити. Бо на вівцях не розбагатієш.

Коли десять років тому він прийшов туди, то було ще 2,4 тисячі голів. Тепер цифра ця скоротилась ледь не вчетверо. Але зізнається: вівці в господарстві не такі для прибутку, як для надії на те, що справи у вівчарстві обов'язково повинні змінитись.

Адже вівця — це не тільки специфічне м'ясо. До речі, оповідки про те, що ним треба годувати наречених, аби скоріше запропонували руку і серце, мають наукове підгрунтя. Виявляється, баранина містить такі елементи, що додають чоловікам сили та сміливості в сімейних справах.

А вже про молочну складову вівчарства у нас майже забули. Хіба що у гірських районах та південних степах ще можуть подивувати смачною бринзою. А між тим цей делікатес — один із найдорожчих молочних продуктів у світі, ним смакують справжні гурмани. Серед українців дозволити собі дорогий імпортний продукт можуть люди з чималим достатком. А домашню овечу бринзу можна відшукати хіба що на базарах в небагатьох регіонах. До магазинної мережі вона не потрапляє.

Про породи овець, які славилися б своєю вовною, довгим шовковистим руном чи ніжним каракулем, господарники також призабули. Бо куди поткнешся з цією вовною? Сировина, котра для закордонних експортерів перетворилась на справді золоте руно, для наших господарників стала обтяжливо збитковою. Ну що можна заробити, коли кілограм вовни коштує 3,5 гривні? Та ще й спробуй знайти переробника для неї. Адже українські ткацькі виробництва давно перейшли на закупівлю імпортної сировини. Винуватити їх нічого, бо ж мусять підтримувати обсяги свого виробництва, а чекати, поки наше село виробить достатню кількість вовни — не одне десятиліття мине.

Одне слово, треба бути не меншим героєм, ніж міфічні аргонавти, які вирушили на пошуки легендарного золотого руна, аби виростити українське руно. Шкода, бо це ще одна галузь, котра могла б приносити гарантовані прибутки, як це відбувається у багатьох країнах на різних континентах. Тим паче, що всі природні умови для цього є. От тільки це б трохи людських старань. Причому не на рівні аматорів та ентузіастів справи, котрі просто не дають їй загинути. Можливо, і справді варто згадати про те, що бідний господар повинен розпочинати з вівці.

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.

Фото автора.

Бальзами із баштану

Уперше у вітчизняній практиці лабораторні зразки олії із насіння кавунів і динь одержано в Інституті південного овочівництва і баштанництва Української академії аграрних наук (Гола Пристань). Олія із насіння баштанних культур має гепатопротекторний, протизапальний, антисклеротичний, противиразковий ефекти, нормалізує діяльність передміхурової залози, зупиняє розвиток жовчної хвороби, стимулює функцію печінки тощо.

— Після остаточних клінічних висновків наш науково-виробничий заклад готовий перейти до промислового виготовлення цілющої олії, — зауважує директор інституту кандидат сільськогосподарських наук Володимир Лимар. — Щороку із наявної у районі сировини ми можемо виготовляти її майже 640 тонн. Витрати на придбання і введення в експлуатацію олійниці, а також лінії розливу і пакування продукції окупляться за рік.

Маркетингові дослідження, проведені в інституті, підтверджують, що світовий попит на олію із кавуна, дині та гарбуза зростає, а перспективними цільовими ринками продукції є Німеччина, США і Японія.

Василь ПІДДУБНЯК.

Херсонська область.

ВІСТІ З КАМ'ЯНЦЯ-ПОДІЛЬСЬКОГО

Слово байкаря долає хвороби

У Кам'янці-Подільському вшановують патріарха української байки Микиту Годованця. В минулі роки день його народження наприкінці вересня завжди перетворювався на свято гумору та сатири, до міста приїздили українські письменники, відбувалися численні зустрічі з шанувальниками таланту земляка-байкаря та національних літературних цінностей. Торік у приміщенні картинної галереї відкрили меморіальну кімнату-музей Годованця. А цьогоріч відбулися літературні читання — у бібліотеках, школах та дитсадках. Вихованці останніх дуже люблять представляти сценки з байок дідуся Микити, одягнувшись у костюми персонажів його творів. Свято байки, на якому вшановували Годованця, цього разу відзначали й пацієнти соціального центру «Довголіття». Вони запевняють, що гостре слово Микити Павловича, якого багато хто з них знав особисто, допомагає долати різні хвороби: й суспільні, й навіть фізичні.

Змовились перед тендером

Хмельницьке обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України викрило змову під час тендера дочірнього підприємства «Хмельницький облавтодор» ВАТ «Державна акціонерна компанія «Автомобільні дороги України». Відділення оштрафувало двох учасників торгів — ТОВ «Промислово-комерційна компанія «Будшляхмаш» (м. Київ) та ВАТ «Спецбудмонтаж-503» (м. Бровари Київської обл.) на 16 тисяч гривень за антиконкурентні узгоджені дії, що призвели до спотворення результатів тендера, проведеного в 2008 році.

Товариства узгодили тендерні пропозиції на закупівлю дорожньої машини МДКЗ-6/4. Завдяки цьому перемогу отримало ТОВ «Промислово-комерційна компанія «Будшляхмаш». Ціна тендерної пропозиції ВАТ «Спецбудмонтаж-503» перевищила цінову пропозицію переможця торгів лише на 1,7 відсотка. Інші умови тендерних пропозицій учасників — строк поставки, умови розрахунків — були ідентичними.

«Ми встановили, що ВАТ «Спецбудмонтаж-503» видало свідоцтво дилера, чим надало ТОВ «Будшляхмаш» ексклюзивне право на ведення переговорів, укладання договорів, здійснення поставок продукції, яка виробляється ВАТ «Спецбудмонтаж-503», на території України та країн СНД.

— Цей документ засвідчує спільність інтересів ТОВ «Будшляхмаш» та ВАТ «Спецбудмонтаж-503» у продажу продукції, яка виробляється ВАТ «Спецбудмонтаж-503», тобто такі суб'єкти господарювання не забезпечують змагальність між собою, — повідомив виконувач обов'язків голови відділення Анатолій Кармаліта. — У результаті проведення тендера ціна переможця ТОВ «Будшляхмаш» перевищила очікувану ціну закупівлі на 44 000 гривень, або майже на 10 відсотків.

Віра ШПИЛЬОВА.

Життя і смерть Олександри Самусенко

ЖУРНАЛІСТСЬКИЙ ПОШУК

«...4 березня я наказав 20–й механізованій бригаді блокувати місто Керлін (Карліно), іншим двом бригадам атакувати Бельгард (Бялогард). У нічному бою опір німців було зломлено. Гітлерівці тікали, покинувши велику кількість військової техніки й складів. У боях за Бельгард загинула смілива українська дівчина О. Г. Самусенко — заступник командира 1–го танкового батальйону 1–ї гвардійської танкової бригади. Вона була учасницею боїв у Фінляндії, пройшла славний бойовий шлях у Великій Вітчизняній війні й загинула смертю хоробрих на підступах до Балтійського моря».

(Із книги гвардії генерал-майора, командира 8-го гвардійського механізованого Прикарпатського Червонопрапорного корпусу Івана Федоровича Дрьомова «Наступала грізна броня»).

Заповіт ветерана

Про Олександру Самусенко я вперше почув від земляка, героя-танкіста Олександра Петровича Писаренка, про якого писав у «Голосі України». Якось розговорилися ми про жінок на війні, адже були вони не тільки медсестрами, а й снайперами, льотчицями, зенітницями. «А танкістами були?» — запитав я. «Звичайно! — відповів Олександр Петрович. — Хоч і одиниці, та й знають про них теж небагато і не всі. От хоча б і Шура Самусенко...» І колишній комбат дістав пожовтілу вирізку із фронтової газети, де на тлі танка стояла усміхнена жінка у військовій формі із шоломофоном у руці: «Оце і є Шура. Єдина на фронті жінка, що командувала танковим батальйоном. Обов'язково напиши про це, адже вона наша, українка...».

Я обіцяв. Але занадто мало було відомо про Олександру. Думалося, що напередодні Дня танкіста знову побачу Олександра Петровича і ще запитаю про Самусенко. Але до цього дня колишній комбат не дожив. Пішов з життя на 92-му році...

Та дану йому обіцянку я виконав...

...Іноді саме смерть дарує людині безсмертя. Про смерть Олександри Самусенко відомо більше, ніж про її життя.

От ще одна книжка. Радянський журналіст Юрій Жуков у «Записках військового кореспондента», виданих уже після книги Дрьомова, описуючи дії його корпусу, наче цитує генерала, з тією різницею, що «смілива українська дівчина» тут замінена на «славетна танкістка»: «...корпус Дрьомова вів запеклі бої проти гітлерівців, які почали спробу пробитися на захід. ...у Бельгарді, який 1-ша гвардійська танкова бригада атакувала в другій половині дня 4 березня... геройчно загинула славна танкістка капітан О. Г. Самусенко, заступник командира 1-го танкового батальйону бригади, ветеран боїв в Іспанії і Фінляндії».

Утім, вона не загубилася в історії війни. Згадок і навіть легенд про неї — багато, але пов'язані вони лише з конкретними фронтовими епізодами.

Одне таке повідомлення опубліковане у фронтовій газеті 1-ї гвардійської танкової бригади (згодом 1-ї гвардійської Чортківської танкової бригади): «Геройчно боролася на Курській дузі танкістка, командир Т-34 лейтенант Олександра Самусенко. Якось підрозділ, де служила Самусенко, одержав завдання контратакувати колону танків ворога. Механік-водій Т-34, командиром якого була Самусенко, зустрівши на своєму шляху три «тигри», розгубився. Лейтенант Самусенко спокійно, але рішуче сказала: «Назад нам дороги немає!». І водій танка опанував себе. Першим пострілом ворожий танк був підбитий. Інші продовжували йти на зближення. Запеклий бій тривав кілька годин, але перемогу одержав екіпаж танка Олександри Самусенко. За відвагу, виявлену в цьому бою, вона була нагороджена орденом Червоної Зірки».

Квіти на броні

Найбільше про Олександру Самусенко ми довідаємося із книги Фабіана Гаріна «Квіти на танках» (1973). Фабіан Гарін — відомий військовий журналіст і письменник (до речі, уродженець Києва), фронтовик і двічі орденоносець — був особисто знайомий з багатьма учасниками тих подій. У книзі, крім Самусенко, згадуються й інші люди. Наприклад, два Герої Радянського Союзу — комбат Володимир Жуков і комбриг Абрам Темник, комбриг Веніамін Міндлін (всі троє відзначилися під час штурму Берліна, а Темник там і загинув — за три дні до перемоги).

«Старшого лейтенанта Шуру Самусенко, яка прибула у бригаду, направили до Жукова.

— Придивися до неї, — наказав Темник, — якщо ділова й хлопці через неї не пересваряться, залишиться твоїм замом.

Заперечити Жуков не міг, адже в Самусенко — три бойові ордени!

— А я бабі підкорятися не буду, — попередив комроти Розенберг.

Шура була вишукана, з тонкою талією, коси, викладені на потилиці, надавали їй жіночності, але війна наклала на неї відбиток: то лайка зірветься з язика, та й курила дуже багато. Хлопцям вона сподобалася, але підкорятися їй вважали за образу.

Ми не знали, як вона опинилася на фронті, за які подвиги нагороджена орденами. Коли її запитали, за що одержала першу «зірочку», Шура лаконічно відповіла:

— За виконання державного завдання.

А потім Баландін запевняв Жукова, що Шура воювала в Іспанії...

...В. Міндліна було направлено у полк важких танків, але серце своє він залишив у бригаді. Ніде правди діти, йому дуже подобалася Шура Самусенко, але щось стримувало його, не дозволяло зізнатися їй. Тільки одного разу, залишившись із Шурою наодинці, він, забувши про начальницький тон, сказав їй:

— Я дуже прошу тебе не курити й не пити.

— Чого це вас хвилює?

Міндлін опустив голову.

— Може, закохалися? — задерикувато запитала вона.

Але з того дня ніхто не бачив у руках Шури цигарку, а від фляги відвертала ніс, наче їй пропонували касторку. Зустрічаючись із Міндліним, вона червоніла.

Залишаючи бригаду, той викликав до себе Самусенко.

— Мене переводять у гвардійський полк важких танків, — сказав він.

— Знаю, — відповіла Шура.

— То знай, що я кохаю... — й не доказав.

— Я теж.

Він обійняв її. Вони розлучилися, але вірили, що незабаром зустрінуться...»

Як загинула танкістка

Зустрітися їм більше не довелося. Кажуть, єдине, що він зміг зробити для Саші, — «посприяти» її переведенню в штаб 1-ї гвардійської — офіцером зв'язку. Усі розуміли: війна от-от закінчиться, але в ці останні дні втрати танкістів були великі: бої дедалі частіше точилися на міських вулицях — найвразливішому для танків місці. Навіщо ризикувати дівчині? Саші не хотілося розлучатися з бойовими товаришами, але довелося підкоритися наказу.

...Щодня в розвідку йшли автоматники. Підполковник Міндлін просив: якщо зустрінуться танкісти з 1-ї гвардійської, то повідомити їм його координати. Але якось йому доповіли: на околиці села Цюльцефірц виявлена під деревом свіжа могила. І — зроблений нашвидкуруч хрест із прикріпленим до нього фото дівчини в шоломофоні.

За годину танкова рота вибила фашистів із села. Розвідники підвели підполковника до могили, він прочитав написані чорнильним олівцем слова: «Тут похована Олександра Самусенко. Поховала Агнеса Бауман».

За десять хвилин привели жінку років тридцяти п'яти.

— Ви — Агнеса Бауман? — запитав підполковник.

— Так! — відповіла вона. — Я все життя прожила в Україні, чоловік мій — українець, загинув на фронті, а мене фашисти насильно евакуювали, як німкеню, коли відступали. Доля закинула мене й моїх дітей у це село.

— Коли вона загинула? Ви щось знаєте?

— Три дні тому в село в'їхав броньовик. Хто там сидів — я не знаю. Німці вже пішли, залишився один танк, може, він був несправний, — теж не знаю. Але тільки з танка вистрілили, броньовик зайнявся. Я побачила, як вискочив хлопець, кинув у вогонь свою планшетку і схопив пістолет... І одразу впав! Коли танк поїхав, я підійшла до хлопця й побачила, що це — дівчина. У гімнастерці я знайшла фотографію й прочитала на звороті її ім'я та прізвище... Могила неглибока, моїм дітям важко було рити землю.

...Тіло Самусенко відвезли в Лабес і поховали в братській могилі на центральній площі біля пам'ятника Вільгельмові I...

З багатьма невідомими

Так, про смерть гвардії капітана Олександри Самусенко відомо більше, ніж про життя. Навіть про місце народження дані дуже суперечливі. Всі її називали "українською дівчиною", а в «паперах» фігурують і Україна, і Білорусія, і навіть Чита. Батько Олександри нібито там служив, а мати приїхала до нього вже після народження дочки. Але звідки? У "відомостях непоправних втрат" написана й московська адреса матері (Євдокії Іванівни Дерев'янко): «Москва, Велика Ординка, 51, кв. 10». Але якому періоду життя Олександри це відповідає, сказати важко. Можливо, це була й не мати, а, скажімо, сестра матері чи батька, що вдочерила Олександру?

Про батька жодних даних немає, хоча в неї, швидше за все, було його прізвище. Можливо, він теж був танкістом (і Олександра обрала такий шлях, як він), можливо, загинув або репресований. Але відомо: у 1934-му сталося щось трагічне, саме цього року 12-літня Олександра стала «сином полку» (точніше, дочкою). Є версія, що в цьому полку міг служити або навіть командувати ним її батько. Може, на той час вона могла бути круглою сиротою. Отже, дочка полку... Незнання цього факту бентежило багатьох при знайомстві з її короткою біографією, де вказувалося, що в РСЧА вона з 1934 року. Тобто, до 18 років вона вже відслужила шість! Але так і було...

А от ще факт, що справді викликає сумнів. Якщо генерал Дрьомов пише, що «вона була учасницею боїв у Фінляндії», то письменник Жуков називає її ще й «ветераном боїв в Іспанії». Виходить, що «ветерані боїв в Іспанії» до закінчення тієї війни мало бути не більше 17 років! Утім, стільки їй було й на початок фінської кампанії, в якій вона теж навряд чи брала участь, адже посилати туди жінок-піхотинців потреби не було (а саме рядовою піхотного полку зустріла Олександра й Велику Вітчизняну). А Фінляндію легко пояснити, якщо уявити, що Олександра була не «простим піхотинцем», а, приміром, снайпером...

Одне відомо: потрапила вона на фронт, закінчивши танкове училище. Була командиром танка, командиром взводу, заступником командира батальйону. Комбатом не стала, але, можливо, тимчасово виконувала обов'язки, що й дало змогу військовим журналістам «записати» її як «єдину серед танкістів жінку-комбата». Втім, і заступником командира танкового батальйону вона була єдина!

...От поки що й усе, що відомо про сміливу українську дівчину Олександру Самусенко, яка стала легендою ще за життя й загинула далеко від рідної землі... Можливо, ця публікація допоможе знайти рідних Шури, відновити її біографію, увічнити пам'ять героїні. Сподіваємося...

Віталій СКОБЕЛЬСЬКИЙ.

На знімку: Олександра Самусенко.

Фото фронтового кореспондента Анатолія МОРОЗОВА.

Вона була єдиною серед танкістів жінкою-комбатом

Блаженні ці діти. І ті, хто поруч з ними

Дати шанс на повноцінне життя молодому інваліду вдається небагатьом

ІНШІ

«Чому це сталося саме зі мною?!» У перші ж дні від народження незвичного малюка відповідь на це запитання в гарячці намагаються знайти тисячі батьків. Хтось починає перебирати свої гріхи. Хтось шукає корені в давніх родових прокляттях. Хтось покірно сприймає все як Божу кару. І в кожного підсвідомо жевріє надія: все минеться, це якась прикра помилка лікарів, і дитину обов'язково вдасться вилікувати. Хочеться просто прокинутися від жахливого сну.

Але нічого не допомагає. Часто батьки, які не зрікаються такої дитини, втрачають усе: роботу і кар'єру, близьких та друзів. Зрештою, вони гублять і себе в цьому житті. І лише одиницям вдається знайти сили просто жити, знаючи, що весь час доведеться йти цим хресним шляхом.

Дівчинка, яка робить інших сильнішими

— Саме так було і зі мною, — починає розмову Антоніна Корчинська. — Відмінниця у школі, краща студентка, щаслива молода дружина — життя було таке радісне. У відділі, куди мене направили на роботу, нас було шестеро молодих спеціалістів, і ми всі майже одночасно чекали народження первістків — тільки й розмов про це, стільки планів, стільки надій.

Згодом кожна мама намагалася з гордістю продемонструвати свою крихітку та її перші життєві успіхи: кроки, слова. Тільки маленька Оля була не схожа на всіх. І треба було бачити, як сильний, здоровий і розумний дорослий світ глухим муром став проти маленької беззахисної дівчинки, котра ніяк не могла збагнути його.

У садочку вже через кілька днів відвідувань мамі категорично заявили: «Заберіть вашу дитину і ніколи більше сюди не приводьте». Найближчі люди, чоловік і родина, поставили вимогу: «Або ми, або вона. Її місце не в родині, а в притулку для інвалідів».

При Олиних діагнозах про школу, навіть спеціалізовану, і мріяти не доводилося. Яке там! Серед білого дня навіть на вулицю важко було вийти з дитиною — дорослі перешіптувалися і відверто розглядали дівчинку, знайомі навпаки вдавали, що не помічають. А діти насміхалися, перекривляли і не пропускали нагоди, щоб якомога болючіше штурхнути. Тож навіть гуляти зі своєю донечкою Тоня намагалася, коли стемніє.

Але що чужі, коли й вона сама просто не знала, як жити з такою дитиною. Світ Олі замикався в її голові, до всього додавалися ще й проблеми аутизму, коли дівчинка вперто відгороджувалась від усього стороннього і жила тільки за тими правилами, які встановила для себе сама. Не дивно, що одного дня для мами настав момент, коли вона просто не витримала і, прислухавшись до настійних порад, таки поїхала подивитися, як живуть такі діти у спеціалізованих закладах.

— Якщо у вас слабке серце, краще туди не їздити, — радить Антоніна Павлівна. — Звичайно, сьогодні і там картина дещо інша. Принаймні зовнішній вигляд таких притулків змінився. Але те, що я побачила тоді, в часи перебудови, коли всі сиділи на голодному бюджетному пайку, годі й згадувати. Хлопчики та дівчатка були поголені налисо, одягнені в якусь жахливу однакову форму, уражені інфекційними шкірними хворобами... На це неможливо було дивитись. Напевно, тоді я і зробила свій остаточний вибір — залишилась без чоловіка, родини, друзів, без роботи, будь-яких доходів і наймешної надії на нормальне життя. Зате зі своєю Олечкою. Та тільки тепер, через багато років, я починаю розуміти, що саме вона дала мені багато інших шансів у житті. Вона зробила мене сильною і незламною, і я навіть не уявляю, що може мене налякати. Вона безпомилково розкрила всі душевні якості тих, хто був біля мене поруч, чітко поділивши, де друг, а де ворог. Завдяки Олі я змогла зрозуміти, який це справді щедрий дар і безмежне щастя мати здорову дитину, коли все-таки зважилась народити ще й сина. Зрештою, саме вона допомогла мені знайти своє місце в житті.

І тепер цей шанс мама і донька намагаються дати ще й десяткам інших людей, що опинилися у схожій ситуації.

Спочатку була школа

Про все, що довелося пережити (а це справді жахливі моменти!), Антоніна Павлівна розповідає щиро і відверто. І вже це — велика перемога. Бо добре знає, що переважна більшість родин, де є дитина із розумовими відхиленнями, іншими серйозними вадами, просто замикається в собі, а батьки разом із дітьми стають бранцями своїх помешкань. Що й казати, наше суспільство ще далеке від того, щоб не тільки зрозуміти і виявити милосердя до таких інвалідів, а хоча б дозволити їм просто існувати поруч.

«Це правда, що наші діти можуть бути і некерованими, і агресивними, але ще частіше — вони беззахисні перед навколишнім світом, котрий виявляє до них ще більшу агресію, жорстокість і нерозуміння», — розповідають у центрі реабілітації молодих інвалідів з розумовою відсталістю. Тому не дивно, що життєві шляхи обмежуються для багатьох або вимушеним домашнім ув'язненням, або довічним притулком в будинках для інвалідів.

Одного дня Антоніна Корчинська разом із кількома батьками-відчайдухами вирішили розірвати це трагічне коло. Спочатку вони об'єдналися у громадську організацію, де можна було хоча б відверто, не соромлячись одне одного, розповісти про свою біду і бути впевненим, що тебе обов'язково зрозуміють. І тільки виговорившись після багаторічного страдницького мовчання, вони зрозуміли що можуть зробити більше. Невеличка купка ентузіастів взялася за організацію школи для своїх дітей. Вони знали, що дати їм освіту не зможуть. У цій школі діти повинні навчитись просто жити — їсти, одягатися, спілкуватися з ровесниками...

Після неймовірних зусиль десять років тому така школа була не просто організована, облаштована, а й поставлена на бюджетне фінансування. І це стало першим прикладом для всієї країни.

— Але поки ми прийшли до цього, поки тривав весь організаційний процес, із жахом зрозуміли, що діти вже виросли зі шкільного віку, — продовжує Антоніна Павлівна.

— Комусь залишався рік-другий, комусь трохи більше до повноліття. А що далі? Знову домашня тюрма?

Вічно малі

Теоретично можна зрозуміти, що затримка в розумовому розвитку змушує зупинятися цих людей на рівні малих дітей. Та сприймати ці реалії не тільки стороннім, а й рідним непросто. Однією з перших у реабілітаційному центрі мене зустріла усміхнена доросла дівчина з іграшковим собакою в руках. Це — Таня. Її найбільша мрія — мати свою дитину, і вона тривалий час носила на руках, не випускаючи ні на хвилину, ляльку. Реальний світ для неї зупинився на дитячій грі у доньки-матері. Скільки могли про це розповідати її батьки стороннім, які відверто насміхалися над уже дорослою людиною? Мати спересердя наказала викинути ляльку, а Таня швидко замінила її на собаку, котрого тепер заколисує, ніжно обіймає і сповиває.

Це жорстока правда: якщо до хворої дитини в суспільства ще виникає жалість і співчуття, то, чим дорослішою вона стає, тим слабші ці почуття. Свого часу церква повірила в те, що їм відкриті таємниці, які невідомі здоровим і сильним розумом, і занесла їх до рангу блаженних. Але, забувши про віру, суспільство на тривалий час відкинуло в забуття і тих, кого вона шанувала. Тепер ми знову намагаємось повернутися до духовних витоків віри, але пустити у своє серце цих вічних дітей вдається далеко не кожному.

В Антоніни Корчинської не було іншого виходу, як іти до кінця — вона взялась за створення центру, де змогли б жити нормальним життям молоді інваліди з інтелектуальною недостатністю. Для початку Хмельницький фонд соціального захисту та реабілітації інвалідів з дитинства мав один капітал — хворих дітей. До цього додався досвід створення «Школи життя». Потім, завдяки титанічним старанням, — допомога Фонду соціальних інвестицій, котрий виділив під проект понад сімсот тисяч гривень. Затим своє плече підставила ще й міська влада, котра не пошкодувала півмільйона. А ще — майже зруйноване приміщення колишнього дитячого садка, балансова вартість якого була практично нульова.

Те, що було, і те, що стало, неважко порівняти. Антоніна Павлівна разом із першими працівниками центру розгрібали завали бруду та уламків. Тепер заходиш у двір та приміщення просто ідеального порядку та затишку. Тут немає розкоші, тут є те, чого його вихованці ніколи не змогли б отримати вдома, — заняття з викладачами, розваги у невеликих ігрових кімнатах, а головне — спілкування. Закриті для всього світу, вони відкриваються одне для одного. Вони тут рівні серед рівних. Вони випускають на волю свої серця і почуття, знаходячи друзів і навіть закохуючись. Це місце не випадково назвали «Родинним затишком».

Благі діла — під невсипущим оком

Центр, а разом із ним і вихованці, котрих ще вчора родини ховали від усього світу, тепер викликають інтерес у багатьох. Те, що за досвідом сюди їдуть із багатьох українських міст, вже не дивина. Але важко перерахувати всі закордонні делегації, котрі також зацікавились унікальним досвідом. Гості із Польщі, Індії, Білорусі, Німеччини, Росії, Туреччини, Ізраїлю, Швеції побували тут. Світ не просто зацікавився, а захопився «Родинним затишком». Та поборотим «домашній» бюрократизм і скупість виявилось непросто.

Оскільки центр мав статус реабілітаційного, то тривалий час до нього висували претензії: «А де ж ваші реабілітовані? Чому із жодного не знято інвалідність, не змінено діагноз? Немає? Тоді й бюджетні гроші ви неправильно використовуєте». Контролери начебто все розуміли, але посилалися на закони, котрі висувають саме такі норми. Почувши це, не можеш не запитати: «То в кого не вистачає тверезого глузду?».

Кому і як пояснювати, що центр не додав здоров'я своїм підопічним. Він дав їм інше — можливість жити в суспільстві. Нехай доволі камерному, але сповненому реальних почуттів, переживань і спілкування.

— А ми вже працюємо над іншими проектами, — ділиться планами Антоніна Павлівна. — Хочемо доповнити свій заклад ще й центром постійного перебування. Уявіть, коли така молода людина раптом опиняється без батьків чи опіки. Куди їй іти? Тут її дім.

На мансарді вже навіть сплановано невеличкі кімнатки для майбутніх мешканців. Але ніяких фінансових сил уже не вистачило, щоб завершити їх ремонт. Тому Антоніна Павлівна пише проекти, стукає у всі доброчинні двері, щоб довести задумане до кінця.

А ще ж потрібна своя майстерня. Вона вже стоїть у дворі, а благодійники з Німеччини подарували свічковиливну машину та невелику гончарну піч. Це ж і заняття, і навіть, можливо, перші в житті зароблені підопічними центру гроші. Єдина проблема — відшукати хоча б п'ятдесят тисяч гривень на закінчення ремонту так і не вдається.

І ще б басейн зробити. Ці молоді люди не те що моря, дуже часто навіть річки не бачили. А так стояв би у дворі — купайся, насолоджуйся...

Гарні плани. Не біда, що ці діти не вміють мріяти. Поруч є ті, хто просто дарує їм усе, що вони тепер мають. У християнській моралі завжди вважалося благодаттю допомоги тим, чий розум живе зовсім в інших вимірах. Цей шанс і тепер вони дають кожному з нас.

Центр денної зайнятості та тимчасового догляду для молодих інвалідів з інтелектуальною недостатністю «Родинний затишок» має такі реквізити:
Р/р 35426004003222
МФО 815013
ЗКПО 34088774
В ГУДКУ у Хмельницькій області.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

На знімках: Антоніна та Оля Корчинські завжди готові надати родинний затишок усім, хто його потребує; і навіть цей маленький світ може бути щасливим.

Фото автора.

ДОСВІД

Відносини між водоканалами і споживачами мають бути такими прозорими, як вода

На цьому наголошували під час міжнародного семінару в Тернополі представники водопровідно-каналізаційного господарства Німеччини. Вони вважають, що відкрита прозора політика формування тарифів, спілкування з громадськістю тільки на користь комунальним службам і споживачам.

Для них цей етап, як і боротьба з боржниками, вже позаду, тому досвід ФРН особливо актуальний для нас. Німці вже пішли далі: вони здійснюють освітні проекти у школах, дитсадках, щоб діти вже змалку знали, звідки береться вода, вчилися її берегти. В Німеччині немає єдиної ціни на воду: в кожному регіоні — свої затрати на її очищення і подачу. Якщо у Мюнхені вона спадає з гір кришталево чистою, то у промисловому Рурському регіоні, перш ніж потрапити до споживачів, проходить кілька етапів очищення. За кубометр питної води дрезденці платять 4—4,2 євро, в їхніх річних видатках оплата за воду становить менше відсотка. Практично немає там і проблеми боржників: законодавчі стандарти вибудувано так, що накопичувати борги — собі дорожче. Кредити на оновлення господарства, впровадження нових розробок можна отримати без перешкод. Розуміючи, що нині немає кордонів в екології, що басейни річок часто спільні для багатьох країн, Німеччина готова сприяти в отриманні коштів від європейських інституцій для модернізації українського водопровідно-каналізаційного господарства. Скажімо, в очищенні стоків ми застряли на рівні 60—70-х років. За прогнозами їхніх фахівців, методи очищення стічних вод, які вони використовують сьогодні, стануть доступними нам років за десять. Там уже думають, як відходи життєдіяльності людини перетворити на альтернативне джерело енергії.

Загалом німецьке водогосподарство на світовому тлі належить до провідних. Щоб поділитися досвідом, німецькі комунальники обрали для співпраці п'ять країн, одна з них — Україна. Проект «Німецько-українське партнерство у сфері водного господарства — завдання для науки і практики» триває вже два роки. У його рамках у Тернополі днями відбувся міжнародний семінар за участю керівників майже двадцяти водоканалів України, їхніх німецьких колег, науковців, представників екологічних служб. Окрім поліпшення відносин з абонентами, обговорювали проблеми енергетичного менеджменту в галузі водопостачання та водовідведення, переробки осаду стічних вод та інші. Йшлося про підготовку до I Всеукраїнського з'їзду працівників водопровідно-каналізаційного господарства України, участь у виставці «Аква Україна-2010». У Полтаві 9 листопада передбачається підписати меморандум між асоціаціями підприємств водопровідно-каналізаційного господарства України та Німеччини. Його основні аспекти: стандартизація робіт, підвищення кваліфікації інженерно-технічних та робітничих кадрів, впровадження наукових розробок, проведення спільних семінарів, конференцій.

Працюючи на перспективу, українські водоканали переймаються тим, як вижити нині. За словами директора «Тернопільводоканалу» Володимира Кузьми, вкрай актуальним є питання рентабельності роботи водоканалів. Питання економічного обґрунтування тарифів блокувалося попереднім урядом. І нині більшість водоканалів не мають змоги привести тарифи у відповідність з реальними видатками. Людей змушені скорочувати, відправляти в неоплачувані відпустки. «Ми стали заручниками політики, — резюмував Володимир Кузьма, — а це може призвести до техногенної катастрофи».

Любов ЛЕВИЦЬКА.
Тернопільська область.

Лікують... пірамідою

Вінницький госпіталь для інвалідів війни став першим лікарняним закладом, де пацієнтам призначають лікування... пірамідою

— Один із наших пацієнтів з аритмією серця вже після перших п'яти хвилин перебування в піраміді відчув полегшення, — каже лікар обласного госпіталю для інвалідів війни Олена Олексій, котра дає хворим направлення на оздоровлення з допомогою енергії космосу. — Про це чоловік сам розповідав після сеансу, казав, узагалі не хотів виходити з піраміди. Жоден із пацієнтів не скаржився, що почувався зле після сеансу в будівлі піраміди. Бажаючих відчути на собі вплив космосу стає дедалі більше. До піраміди Бабійчука (таке прізвище ініціатора її створення, начальника закладу) приходять навіть ті, хто не є пацієнтом госпіталю. Приїжджають хворі з інших медичних закладів. Дехто, щоправда, зізнається, що приходить задовольнити звичайну людську цікавість...

На знімку: лікар Вінницького обласного госпіталю для інвалідів війни Олена Олексій дає поради, як краще скористатися енергією піраміди, пацієнту Миколі Коцюрубі.

Фото автора.

250 тонн чистого граніту

Саме стільки каменю використано для будівництва цього дещо незвичного об'єкта. Розміщено його поруч з відділенням нетрадиційної медицини госпіталю для інвалідів війни. Лікування з допомогою енергії космосу є одним з таких методів. Споруджували піраміду власними силами. До розробки проекту залучили відомого в області лікаря Олексія Галагана. Він давно використовує у своїй практиці лікування космічною енергією. Її акумулюють у собі піраміди. Мрію пана Галагана спорудити такий об'єкт у Вінниці втілив головний лікар госпіталю для інвалідів заслужений лікар України Валерій Бабійчук. Камінь заготовляли в кар'єрах Літинського і Тиврівського районів. Перед тим ретельно перевірили радіоактивний фон. Як стверджують у госпіталі, він не перевищував показників природного.

Дуже уважно вибирали місце для піраміди. З допомогою приладів визначили точку з найвищою концентрацією енергії. Колектив лікарняного закладу не тільки з інтересом спостерігав за «дивом» Бабійчука. «Допомагали і в будівництві, і в облаштуванні, — продовжує лікар Олена Олексій. — Найскрупульознішою справою було визначення так званих меридіанів навколо піраміди...»

Вирівнює енергетичні потоки

— Я вже казала, що призначаємо піраміду як лікувальну процедуру, — наголошує Олена Олексій. — Але є два види процедур. Одна — всередині піраміди, інша — довкола неї.

За словами лікаря, всередині піраміди енергетика працює однаково для всіх і спрямована здебільшого для вирівнювання енергетичних потоків. Нівелює збуджений стан, коли в людини є надлишок непотрібної енергії. І навпаки — дає її притік у тому разі, коли енергетичне поле ослаблене. Зовні піраміда обрамлена так званими меридіанами. Щоб їх краще розпізнати, встановили лавочки, які пофарбували в різні кольори.

— Кожен з органів людини має свій визначений час для найбільшої активності, — продовжує лікар. — Це відомо з офіційної медицини. Наприклад, кишківник найбільш активний уранці. Так само мають свій час інші органи людського організму. Відповідно до цього розписано згадані меридіани, тобто найефективніший час впливу космічної енергії.

На певних відрізках лавочки значаться написи з назвами органів людини. Наприклад, меридіан №10 — це нирки. Тут-таки вказано години — 17.00—19.00. Це означає, що саме в такий час хворому найкраще лікувати нирки. Меридіан №7 має назву «серце». На цьому місці найбільший лікувальний ефект матиме вплив космічної енергії з 11-ї до 13-ї години. Так само вказано години лікувальних сеансів для інших органів людини.

> Використовувати космічну енергію так само важливо, як дихати киснем.

Кріп виріс до двох метрів

В офіційній медицині нічого не сказано про вплив на здоров'я людини енергії, яку акумулюють піраміди. Незважаючи на це, піраміди споруджували у світі споконвіку. І нині вони надзвичайно поширені. Лікар Олена Олексій збирає всі новинки, що стосуються пірамідок. Найчастіше обмінюється думками із згаданим лікарем Олексієм Галаганом. Нещодавно він розповів про те, який у нього виріс кріп. «Не повірите — до двох метрів висотою, — каже Олексій Галаган. — Перед тим, як покласти насіння у ґрунт, я тримав його в піраміді». У цього лікаря вдома є власна піраміда. Виготовив її з дерева. Експерименти за допомогою пірамід лікар проводить давно. На основі їх результатів видав книжку під назвою «Через трави з піраміди — до здоров'я» («Дива не суперечать піраміді, дива суперечать нашим знанням про піраміди».)

— Нещодавно я бачила телепередачу, де наводили дуже цікаві факти, — продовжує Олена Олексій. — Російські космонавти розповідали, що брали з собою на борт корабля камінці, які перед тим перебували поряд із пірамідою. Ними вони «чистили» озонову сферу нашої планети. Згадувалося в передачі про те, що піраміди не тільки лікують, а й очищають думки людей. У тій місцевості, де вони розміщені, люди стали добріші, менше злочинності, хамства. Там я почула про тест з продуктами харчування. Частину з них перед банкетом поклали в піраміду. З'ясувалося, що саме ті продукти гості їли найбільш охоче.

> Піраміда навіть очищає думки людини.

— Людина може навіть не усвідомлювати того, що енергія піраміди має на неї вплив, — уточнює лікарка. — Достатньо тільки бути поруч з пірамідою. Що вища піраміда, то більший радіус її впливу. Наша піраміда, наприклад, має вплив у радіусі приблизно кілометр.

Сидимо тихо, щоб почути космос

Військовий пенсіонер з райцентру Крижопіль Олег Шуляк лікується в неврологічному відділенні. «Я розпитав свого лікаря, що це за піраміда, — каже пан Олег. — Вона мене направила до Олени Олексій. Та призначила сеанси. Тепер я постійно приходжу сюди. Беру з собою Біблію. Читаю. Відчуваю душевний спокій...

Микола Коцюруба переніс хірургічну операцію. Сів на лавочку з написом того органу, який йому лікують. 70-річна пані Руслана Власик до піраміди прийшла із внучкою Юлею, студенткою Тернопільського економічного університету. Всередині піраміди люди сидять тихо, ніби до чогось дослухаються. «Може, почуємо, що там у космосі», — усміхається один із пацієнтів.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

КОМЕНТАР

Валерій БАБІЙЧУК, головний лікар госпіталю для інвалідів, заслужений лікар України:

— Ми вже п'ятнадцять років поєднуємо класичну медицину з нетрадиційними методами лікування. Відтоді, як створили відділення нетрадиційної медицини. У ньому використовуємо більше сорока методик нетрадиційної медицини. Перевагу віддаємо кримсько-російській школі. Маємо власну соляну шахту. Бальнеологічному комплексу можуть позаздрити деякі курорти. Сеанси в піраміді є доповненням до основних методик лікування наших пацієнтів. Про ефективність впливу на здоров'я людини такого об'єкта поки що говорити передчасно. Але використовувати космічну енергію так само важливо, як дихати киснем. Відчутну роль під час лікування відіграє віра хворого в одужання. Як потопаючий чіпляється за соломинку, так пацієнт має спробувати кожен із методів, який йому пропонує як класична, так і нетрадиційна медицина. Я особисто вірю в силу нашої піраміди. Знаєте чому? Ми дуже вдало спрямували її на зірки. Десятки разів переміряли відповідність пропорцій. Це найважливіше в такому об'єкті. Тому в позитивному впливі на хворих нітрохи не сумніваюся.

Безхатченкам затвердили кодекс поведінки

Кіровоградська спеціалізована інспекція за ініціативи свого керівника Віктора Іванова затвердила кодекс поведінки безпритульних в обласному центрі. Згідно з документом, таким особам забороняється нецензурно лаятися, палити в громадських місцях, ночувати на сходових клітинах під'їздів, дахах будинків та у підвальних приміщеннях, спалювати сміття, кидати недопалки, ганчір'я та інший непотріб на вулицях, площах, у парках, захаращувати територію.

Окрім того, кіровоградським безхатченкам не дозволяється засмічувати та засипати водоймища і джерела, влаштовувати на них загати, рвати квіти, ламати дерева, руйнувати мурашники, виловлювати та знищувати птахів і тварин, добувати з міських дерев сік та смолу.

Безпритульні особи не мають також права гучно співати та кричати у нічний час (з 22-ї години до восьмої ранку), лузати насіння на вулицях, у парках, скверах та відправляти природні потреби в неустановлених для цього місцях.

Є в міських безхатченків і обов'язки. Вони мусять періодично проходити медичний огляд.

Для того, щоб виконати хоча б частину того, що вимагає вищезазначений кодекс, особам, які з різних причин не мають житла, треба все-таки десь жити. Тому близько тридцяти кіровоградських безпритульних на своїх зборах під керівництвом невгамовного начальника міської спецінспекції (Віктор Іванов для наведення санітарного порядку в місті постійно ініціює різноманітні, в тому числі не зовсім традиційні, заходи) звернулися з відкритим листом до голови облдержадміністрації Сергія Ларіна, начальника УМВС в області Віктора Пащенка та Кіровоградського міського голови Володимира Пузакова. Вони просять обласних та міського посадовців створити в Кіровограді нічний притулок, де кожен безпритульний «мав би змогу сховатися від несприятливих погодних умов, отримати порцію їжі, прийняти душ та відпочити у нічний час, а за потреби обстежитися та отримати медичну допомогу».

Ольга ПИЛИПЕНКО.
Кіровоградська область.

Бажаючих відчути на собі вплив космосу стає дедалі більше

Шукайте свідків

Я народився у січні 1930 року. Під час Великої Вітчизняної — підлітком — працював нарівні з дорослими. Спочатку на птахофермі на Уралі, куди батька–залізничника направили будувати залізницю, а після визволення Донбасу — разом з батьком на 8 дистанції Красноармійська... Але досі ніяк не можу отримати статус учасника війни. Від мене вимагають документи. А свідків майже не лишилося. Як довести, що я — учасник війни?

Іван ПЕРШИН.

Красноармійськ Донецької області.

З Департаменту у справах людей похилого віку та соціальних послуг Міністерства праці та соціальної політики нам відповіли:

— Відповідно до пункту 2 статті 9 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» учасниками війни визнаються особи, які в період Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років та війни 1945 року з імперіалістичною Японією працювали в тилу: на підприємствах, в установах, організаціях, колгоспах, радгоспах, індивідуальних сільських господарствах, на спорудженні оборонних рубежів, заготівлі палива, продуктів, переганяли худобу, навчались у цей період у ремісничих, залізничних училищах, школах і училищах фабрично-заводського навчання та інших закладах професійно-технічної освіти, на курсах професійної підготовки або під час навчання в школах, вищих і середніх спеціальних навчальних закладах працювали в народному господарстві та на відбудові об'єктів господарського і культурного призначення.

Особам, які народилися до 31 грудня 1932 року включно і з поважних причин не мають можливості подати документи, що підтверджують факт роботи в період війни, статус учасника війни може бути встановлено за поданням відповідних комісій у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Комісії для розгляду питань, пов'язаних із встановленням статусу учасника війни (відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»), створюються згідно з вимогами постанови Кабміну від 24.04.1996 року № 458, діють при органах праці та соціального захисту населення. Діяльність комісій регламентує Типове положення про комісії для розгляду питань, пов'язаних із встановленням статусу учасника війни.

Пунктом 15 цього положення визначено, що статус учасника війни особам, які навчались в період війни у вищих, середніх спеціальних та загальноосвітніх навчальних закладах, установлюється у разі наявності архівних документів про залучення під час навчання до роботи в народному господарстві, направлення на практичні роботи.

Підставою для встановлення статусу учасника війни в цьому разі може бути наказ (інший документ) по навчальному закладу про залучення до роботи, а також документ, що підтверджує факт навчання студента або учня у цьому навчальному закладі, або показання свідків.

Свідчити можуть:

- особи, які знають заявника за спільною з ним роботою на одному підприємстві, в установі, організації (у тому числі колгоспі) або в одному населеному пункті і мають документи про свою роботу за час, стосовно якого вони підтверджують факт роботи заявника.
- особи, що підтверджують факт роботи заявника і мають документи (підтвердження) про факт свого перебування на підприємстві, в установі, організації, де працював той, про кого вони свідчать.
- а також особи, що є ветеранами війни, статус учасника війни яким (про факт їх роботи за час, про який вони свідчать,) встановлено показаннями свідків.

Показання свідків, що проживають на території інших держав колишнього СРСР, оформлюються у довільній формі із засвідченням їх підпису в установленому законом порядку. Підтвердження факту роботи цих свідків є обов'язковим.

Свідками можуть бути особи, які на час підтвердження факту роботи заявника досягли 14-річного віку.

Також повідомляємо, що загальним принципом надання статусу учасника війни відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» є безпосередня робота особи в тилу в період війни.

Відповідно до пункту 7 Положення про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни (затверджене постановою Кабміну від 12.05.1994 р. № 302), посвідчення учасника війни видаються органами праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації громадянина.

Враховуючи зазначене, Мінпраці доручило Головному управлінню праці та соціального захисту населення Донецької облдержадміністрації розглянути питання встановлення вам статусу учасника війни на комісії для розгляду питань, пов'язаних із встановленням статусу учасника війни. А у разі потреби — надати допомогу у розшуку документів або свідків, які б підтверджували факт роботи у тилу в період Великої Вітчизняної війни.

Додаткова відпустка тільки до повноліття дитини

Мій син — інвалід з дитинства — навчається на першому курсі університету. Скоро йому виповниться 19 років. Чи маю я право на податкову пільгу на сина–інваліда та на додаткову соціальну відпустку — 10 календарних днів, поки він навчається у вузі? До його 18–річчя ця пільга та відпустка у мене були...

Г. ДАНЧУК.

Івано–Франківськ.

Відповідає директор Департаменту з питань державного регулювання заробітної плати та умов праці Міністерства праці та соціальної політики Олександр ТОВСТЕНКО:

— Відповідно до статті 19 Закону України «Про відпустки», додаткова оплачувана відпустка тривалістю 10 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів (стаття 73 Кодексу законів про працю України) щорічно надається жінці, яка працює і має двох або більше дітей віком до 15 років, або дитину-інваліда, або яка всиновила дитину; одинокій матері; батьку, що виховує дитину без матері (у тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі); а також особі, яка взяла дитину під опіку, чи одному із прийомних батьків.

За наявності декількох підстав для надання цієї відпустки загальна тривалість не може перевищувати 17 календарних днів.

Слід зазначити, що право на додаткову соціальну відпустку залежить і від підстав, і від віку дитини. Вікове обмеження зазначено тільки для такої категорії, як «жінка, яка працює і має двох або більше дітей віком до 15 років». Вік дитини-інваліда, всиновленої дитини, дитини під опікою, дитини одинокої матері (батька) цим законом не встановлено, тому слід керуватися загальними нормами законодавства.

Зокрема, згідно із статтею 1 Закону України «Про охорону дитинства» та статтею 2 Закону «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» дитина — це особа віком до 18 років (повноліття). Тому жінка, яка працює і має дитину-інваліда; усиновлену дитину; одинока мати, що виховує дитину без батька; батько, який виховує дитину без матері, мають право на цю відпустку до досягнення дитиною повноліття.

Пенсії: як нараховують і скільки доплачують

Просимо дати роз'яснення щодо нарахування пенсій. Яка нині мінімальна пенсія? Скільки мають доплачувати за рік перевищеного стажу? Яка доплата учасникам і дітям війни?

П. ПАСІЧНІЧЕНКО
(за дорученням групи пенсіонерів).

Новаки
Лубенського району
Полтавської області.

Відповідають фахівці Пенсійного фонду України:

— На сьогодні, в умовах дії солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, розмір пенсії кожного пенсіонера визначається індивідуально залежно від набутого ним страхового стажу та отримуваного заробітку, з якого сплачувались страхові внески до Пенсійного фонду України.

Для обчислення пенсії для кожного визначається індивідуальний коефіцієнт страхового стажу (залежно від кількості відпрацьованих місяців) та коефіцієнт заробітної плати, який визначається шляхом ділення фактичної заробітної плати застрахованої особи на величину середньої заробітної плати в Україні за відповідний період у розрізі кожного місяця. При цьому при визначенні коефіцієнта страхового стажу вартість одного року страхового стажу становить 1,35%.

Згідно зі статтею 28 Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» мінімальна пенсія за віком за наявності у чоловіків 25, а у жінок 20 років страхового стажу встановлюється у розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. При цьому за кожний повний рік страхового стажу понад пенсія за віком збільшується на 1% розміру пенсії, обчисленої відповідно до статті 27 цього закону (але не більше, ніж на 1% мінімального розміру пенсії за віком).

Фотоетюд Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів від 05.05.2010 р. № 331 «Деякі питання реалізації Закону України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» починаючи з 1 січня 2010 р. проведено перерахунок пенсій виходячи з розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, встановленого Законом України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» (з 1 січня — 695 гривень, з 1 квітня — 706 гривень, з 1 липня — 709 гривень, з 1 жовтня — 723 гривні, з 1 грудня — 734 гривні). Відповідний перерахунок було проведено в тих випадках, коли основний розмір пенсій за віком не дотягував до встановленого розміру прожиткового мінімуму для осіб, що втратили працездатність.

Водночас здійснено перерахунки надбавок та підвищень до пенсій, в основу яких покладено прожитковий мінімум. Це пенсії за особливі заслуги, підвищення особам, що мають статус ветеранів війни, донорам, реабілітованим, доплати за понаднормовий стаж тощо. Так, до пенсій, зокрема, учасників війни встановлено підвищення у розмірі 10% прожиткового мінімуму, визначеного для осіб, що втратили працездатність (з 1 липня 2010 р.— 70,90 гривні).

Також зазначеною постановою передбачено, що у разі, коли розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших виплат до пенсії, встановлених законодавством) після перерахунку зменшується, виплата пенсії здійснюється у раніше встановлених розмірах.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів від 28.05.2008 р. № 530 дітям війни (крім тих, на яких поширюється дія законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та «Про жертви нацистських переслідувань») до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, з 01.10.2008 р. підвищення проводиться у розмірі 49,80 гривні.

Піклуватися чи опікати: різниця є

Моїй матері 82 роки. Вона вже має погану пам'ять, не впізнає близьких та іноді поводиться неадекватно. Для того щоб уникнути неприємностей, які вона може спричинити собі та оточуючим, хочу встановити над нею опіку. Що для цього потрібно?

Ольга ВОЛИНЕЦЬ.

Черкаси.

Якщо особа страждає від психічних розладів, вона може бути визнана обмежено дієздатною або недієздатною. Обмеження дієздатності застосовується до осіб, психічний розлад яких істотно впливає на здатність усвідомлювати значення своїх дій та керувати ними. Недієздатною може бути визнана особа, у якої більш серйозні проблеми — внаслідок хронічного, стійкого психічного розладу вона взагалі не в змозі усвідомлювати значення своїх дій, керувати ними.

Над обмежено дієздатними особами встановлюється піклування, над недієздатними — опіка. Основна відмінність між цими категоріями полягає в тому, що обмежено дієздатні продовжують функціонувати самостійно, вчиняють дрібні побутові дії, однак не можуть розпоряджатися майном, укладати значимі договори. Для того щоб, скажімо, продати квартиру або придбати автомобіль, обмежено дієздатна особа повинна попередньо отримати дозвіл піклувальника. Що ж стосується недієздатних, то вони взагалі не мають права вчиняти жодного правочину. Отримання пенсії чи інших платежів, всі без виключення покупки здійснюються опікуном на користь недієздатного. Опікун також несе відповідальність за шкоду, що завдав недієздатний іншим особам. Піклувальник такої відповідальності не несе.

Рішення про визнання особи недієздатною або обмежено дієздатною та встановлення над нею опіки чи піклування приймає суд загальної юрисдикції. Тож, перш за все вам потрібно визначитися, що більше відповідає психічному стану вашої матері — встановлення недієздатності чи обмеження дієздатності. А вже виходячи із цього, звертатися до районного суду (за місцем реєстрації матері) із заявою про визнання фізичної особи недієздатною або заявою про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи.

У заяві про визнання особи недієздатною повинні бути зазначені докази стійкого, хронічного психічного розладу особи. В заяві про обмеження дієздатності повинні міститися посилання на обставини, що істотно впливають на здатність особи адекватно усвідомлювати значення своїх дій, керувати ними. При подачі заяви судовий збір не сплачується.

Суд, за наявності достатніх підстав, призначає судово-психіатричну експертизу та на підставі її висновку приймає рішення щодо визнання особи недієздатною або обмежено дієздатною. До розгляду справи суд залучає в обов'язковому порядку представника органу опіки і піклування та на підставі його рекомендацій призначає опікуна або піклувальника.

Ярослав ГРУЩИНСЬКИЙ,
юрист.

Золото «Вервольфу» у Лев'ятині?

ТАЄМНИЦІ ІСТОРІЇ

У селі Лев'ятин Радивилівського району люди переповідають одне одному історію про німецькі танк і танкетку, що потонули у тутешній водяній безодні під час війни. А також про те, що вони нібито перевозили награбовані фашистами скарби із відомого бункера Гітлера на Вінниччині.

Знайшлися і шукачі скарбів, які через 66 років після війни організували пошук німецької техніки. Для цього до Лев'ятина з Києва пригнали екскаватори, крани, трактори, вантажівки. Пошукові бригади працювали вдень і вночі **(на знімку)**. Вичерпали із водойми сотні тонн мулу, але танка й танкетки так і не дістали.

— Проблем додавало те, що береги водойми — з крейдою, — розповідає житель Лев'ятина Олег Ковальчук **(на знімку)**. — Щойно екскаватор зачерпне грунт, як він обвалюється і невідомо куди зникає, ніби йде під землю.

— А по-іншому й бути не може, — кажуть старожили. — Бо тут здавна містичне провалля — із сильними джерелами і підземною річкою. Сюди колись упала корова, то вона випливла аж за кілька кілометрів.

Реалістичніше пояснює ситуацію директор фірми «Експрес-2000» Олександр Лазарев, якій і належить пригнана зі столиці техніка. Він вважає, що танк із танкеткою тут неодмінно мають бути: про це стверджували очевидці. Однак пласт крейди за роки нашарувався на потонулі об'єкти, тому, хоч і за допомогою потужної техніки, поки що не вдалося втілити задум. Потрібні зовсім інші, спеціальні машини. А найперше — апаратура, яка з точністю до 95 відсотків може вказати, що, і де перебуває під землею. Така апаратура у світі є. Її виробник — Німеччина. Отож, коли вдасться отримати цей апарат, тоді й продовжаться роботи. А поки що пошук припиняється.

Утім, конкретно на чому базується таємниця, Олександр Миколайович не сказав. Натомість з інших джерел удалося дещо дізнатися. Зокрема, те, що під час війни гітлерівці скрупульозно вели облік своєї техніки — навіть у найважчі часи, коли відступали чи зазнавали поразок. Отож у фронтових записах, вочевидь, залишилися дані про танк і танкетку, які «пропали безвісти» саме в Лев'ятині. У бойових діях вони на той час (початок 1944 року) участі не брали, а виконували спецзавдання, про яке, звісно, мало хто знав. За одним із припущень, доставляли до рейху золото із гітлерівської ставки «Вервольф», що базувалася на Вінниччині.

— І я стверджую, що історія про танк і танкетку — не вигадка, — каже житель міста Радивилова Іван Молінський, — про неї мені розповідав мій сусід дід Володька. Йому на той воєнний час було десь років чотирнадцять-п'ятнадцять, і він на власні очі бачив, як через Лев'ятин їхала танкетка, а за нею — танк. Пробиралися вони в напрямку Бродів. Танкетка несподівано вскочила в болото і її почало затягувати... Екіпаж так і не встиг врятуватися. А далі спробували танком витягти танкетку. Теж марно. Більше того, і танк потягнуло на глибину. Щоправда, екіпаж врятувався. Через кілька днів сюди прибула якась додаткова техніка. Метушні було багато, а результату — нуль... Далі, як відомо, заварився відомий «Бродівський котел», німців погнали за межі СРСР... А при Союзі, кажуть люди, жодних спроб підняти затонулу техніку не було. Одне слово, все перетворилося на байку, яка тим паче не забулася...

Загалом у Лев'ятині по-різному поставилися до пошукових робіт, від яких поки що одна користь — захаращену і замулену водойму так почистили, що вода тут чиста-чистісінька...

Євген ЦИМБАЛЮК,
Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.
Фото Євгена ЦИМБАЛЮКА.

Кримськотатарський театр: через терни до успіхів

2010 рік для Кримськотатарського академічного музично-драматичного театру — ювілейний. 110-річниця від дня його створення й 20-річчя від дня відродження.
Протягом усієї історії його переслідували утиски царського самодержавства, репресії більшовиків і німецько-фашистських окупантів, депортація 1944 року й радянський геноцид. Кращі артисти були заарештовані НКВД і відправлені в заслання, деякі розстріляні.

Художній керівник, директор кримськотатарського академічного театру.

До джерел

110 років тому на півострові почав зароджуватися професійний театр, хоча його коріння значно глибші. Традиції театралізованих вистав кримських татар беруть свій початок у 14 —15 століттях. Ще тоді у палацах тамтешніх правителів у тодішній столиці кримського ханства — Солдаті — улюбленою розвагою знаті були театральні інсценівки. Відомий середньовічний мандрівник і енциклопедист Евлія Челебі, спостереження якого відносять до першої половини 17-го століття, докладно описав такі вистави при палаці кримських ханів Мухаммед Гірая й Іслам Гірая.

У 18 столітті п'єси Мольєра ставилися на сцені самодіяльного театру в оригіналі, а хан Гірай модні тоді драматургічні твори переклав на кримськотатарську мову. Про це свідчать мемуари барона де Тота «Історії кримського ханства». Газета «Терджиман» в 1864 році публікує матеріали, що свідчать про значну роль у духовному житті тутешніх жителів театральних постановок.

Фойє театру.

В 1900 році в Бахчисараї кримськотатарською мовою було поставлено «Скупий лицар» Пушкіна. В 1901 році стараннями просвітителя Ісмаїла Гаспринського й міського голови Мустафи Давидовича у Бахчисараї відкрито будинок театру. Поряд із класикою тут ставилися й твори кримськотатарських авторів. Цікаво, що жіночі ролі виконували чоловіки. Першою кримськотатарською дівчиною, яка вийшла на сцену, була Мерзіє Солпудай.

На 20—30 роки минулого сторіччя припав творчий підйом театру. Очолював його в той час Джелял Меінов. З'явився також і талановитий драматург Умер Іпчі, завдяки якому були зіграні п'єси «Файше», «Алім», «Неікеджан Ханум», «Шахін Герай» тощо. Всього до свого арешту в 1937 році він встиг написати більш як 20 п'єс і перевести 30 драматичних творів.

Будні та свята

Майже піввіку не було у кримських татар свого театру. Лише 1957 року був заснований ансамбль «Хайтарма», що став їхнім єдиним вогнищем культури — аж до повернення на батьківщину. У різні роки в ансамблі працювали талановиті артисти Сабріє Ереджепова, Усеїн Бакал, Едіє Топчі, Едем Налбанданов, Акім Джемілєв, Абляміт Умеров, Февзі Білялов, Осман Асанов. В 1989 році з ініціативи Ільяса Бахшіша, Айше Діттанової, Мерьєм Ібраїмової, Акіма Джемілєва, Сейтхаліла Османова, Сулеймана Умерова у Криму був відроджений кримськотатарський театр. Його художнім керівником став Ільяс Бахшіш, а директором — Ділявер Бекіров. «Арзи къиз» (із кримськотатарського — «Дівчина мрія») став першим спектаклем, поставленим на відродженій сцені.

Боротьба за глядача — це вже історія, що перейшла у звичайні творчі будні. Щоправда, важко назвати буденним життя, яким живе колектив. Він більше 40 разів виїжджав на різні міжнародні фестивалі, його спектаклі дивилися жителі України, Великобританії, Туреччини, Татарстану, Башкиростану, Румунії, Єгипту, Москви. Трупа тільки цього року підготувала чотири прем'єри. Серед них — балетна сюїта «Арзи къиз эфсанеси» (із кримськотатарського — «Легенда про дівчину Арзи»), комедія «Айнеджилер» (переклад із кримськотатарської «Хитруни»), готується спектакль «Самотня зірка», казка для дітей «Принцеса не на горошині». Новий етап у житті театру почався із приходом директора Біляла Білялова.

Мовою мистецтва

У вересні, всьоме на сцені театру пройшов театральний фестиваль «Кримський ковчег», в якому брали участь мексиканський балет, хореографічна майстерня Глорії Контрерас, Полтавський український музично-драматичний театр ім. М. Гоголя, Закарпатський обласний російський драматичний театр із Мукачевого, Кишинівський молодіжний драматичний театр «З вулиці Троянд», два московські і один омський театри. Завершила фестиваль вистава Кримськотатарського академічного музично-драматичного театру «Айнеджилер» Решата Гюнтекіна. У перекладі назва вистави звучить як «Хитруни». «Справді, — каже художній керівник театру Білял Білялов, — герої п'єси із властивою їм східною хитрістю обманюють одне одного. На сцені діють гравці вищого класу, які бажають одержати хто гроші, хто владу, а хтось — любов і повагу...». Втім, мова мистецтва зрозуміла всім.

Обличчя театру визначають такі яскраві та талановиті артисти, як Ділявер Сеттаров, Фатма Асанова, Надjiе Якубова, Сеїтабла Меметов та інші. Успіхи народжуються й завдяки оркестру музикантів, роботу якого очолює Юнус Еннанов, балетмейстеру, заслуженому артисту України Муніру Аблаєву. Режисерам — Рінату Бекташеву, Білялу Білялову. За словами директора, існує й чимало проблем. Одна із найгостріших — відсутність сучасної національної драматургії, економічні труднощі. Будинок театру не пристосований для роботи, повністю відсутня матеріально-технічна база. Багато разів це питання ставилося перед керівництвом країни й Криму. Але, на жаль...

Однак, незважаючи на труднощі, театр працює. Що радує й вселяє надії на його нові успіхи й у театральному сезоні, що відкрився, і в наступних.

Георгій ВЕРВЕС.

ОГОЛОШЕННЯ

В ДЕРЖАВНІЙ ГЕОЛОГІЧНІЙ СЛУЖБІ
Міністерства охорони навколишнього природного середовища України

ОГОЛОШУЄТЬСЯ КОНКУРС
на заміщення вакантної посади державного службовця

в Управлінні державного геологічного контролю за веденням робіт з геологічного вивчення та використання надр

у відділі контролю за геологічним вивченням надр

Головний спеціаліст — 1

Професійні та кваліфікаційні вимоги до кандидатів: вища освіта та досвід роботи з питань, що входять до функцій підрозділів Державної геологічної служби.
Довідки за телефоном: 456-71-38
Адреса: м. Київ-680, вул. Ежена Потьє, 16, кімната 211

Постановою Господарського суду Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-А) від 23.09.10 р. по справі № Б38/203-10 визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру щодо ФО СПД Максимової Світлани Анатоліївни, (інн. 2541811149, 49000, м. Підгородне, вул. Яблунева, буд. 8. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Колошина Вадима Петровича (ліцензія АВ № 347266 від 25.10.07 р. м. Дніпропетровськ, вул. Робоча, 152/47). Вимоги кредиторів приймаються протягом двох місяців від дня опублікування оголошення.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Вища кваліфікаційна комісія суддів України, відповідно до підпункту 2 пункту 3 статті 74, пункту 1 статті 76 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», повідомляє про підготовку матеріалів щодо обрання кандидатів **Демянчука Юрія Григоровича, Тимошенка Олега Михайловича, Савченка Григорія Івановича** на посаду судді Рівненського апеляційного господарського суду безстроково, **Ганечко Олени Миколаївни** на посаду судді Шевченківського районного суду міста Києва безстроково.

Господарський суд Черкаської області 23.09.2010 року по справі № 18/1745 визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру щодо товариства з обмеженою відповідальністю «Спецтрансбуд — Черкаси» (18000, м. Черкаси, вул. Чигиринська, 609, ідентифікаційний код 32881504).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючою Голінного Андрія Михайловича, ліцензія АВ № 456347 від 05.02.2009 року (18035, м. Черкаси, вул. Канівська, 7, кв. 66).

Ухвалою господарського суду Донецької області від 28.09.2010 р. порушено справу № 27/101 Б про банкрутство ТОВ «НК-Артеміда» ЗКПО 32315487, р/р 26005012687200 в АКІБ «Укрсіббанк» (адреса: м. Макіївка, вул. Антропова, 15а), розпорядник майна по справі - Степанов Олексій Юрійович, адреса: м. Донецьк, пр-т Ілліча, 83а, кв. 11 (ліцензія АВ № 456439).

Кредитори, які мають підтверджуючі документи, грошові вимоги до ТОВ «НК-Артеміда» ЗКПО 32315487, в місячний термін зобов'язані звернутися в господарський суд Донецької області з заявою про визнання кредитором.

Постановою господарського суду Рівненської області (33001, м. Рівне, вул. Яворницького, 59) від 20.09.2010 року по справі № 4/59 визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру Рокитнівський хлібзавод (ЄДРПОУ 00379382, вул. І. Франка, 1, смт. Рокитне, Рівненської обл., 34200). Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Сокотуна В. А. (вул. Макарова, 56/41, м. Рівне, 33024), ліцензія серії АВ № 307444.

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) постановою від 23.09.2010 р. по справі № 26/240/10 визнав банкрутом приватне підприємство «Азов-Лайф» (72500, Запорізька область, Якимівський район, смт. Якимівка, вул. Молодих Патріотів, 7, код ЄДРПОУ 24515281, р/р 26005006308001 в ВФДД АТ «Індексбанк» м. Дніпропетровськ, МФО 307015) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Швеця Дмитра Івановича (ліцензія на право здійснення діяльності арбітражного керуючого серія АВ № 081115 від 12.07.2006 р.), 69124, м. Запоріжжя, вул. Калнишевського, 10/44, тел. (067) 611-06-20).

Постановою Господарського суду Донецької області від 08.09.2010 р. по справі № 45/172 Б Фізична особа - підприємець Дрозд Юлія Миколаївна (код 2694900243), яка зареєстрована за адресою: 83080, м. Донецьк, Ленінський район, вул. Одеська, буд. 169, визнано банкрутом і відкрита ліквідаційна процедура.

Вимоги кредиторів направляти за адресою: 86008, м. Ясинувата, м-н Зорька, б. 9, кв. 70. Ліквідатор Китаєва С. А.

Вищим органом управління прийнято рішення про припинення Товариства з обмеженою відповідальністю "УРС", код ЄДРПОУ - 20809471, юридична адреса - 79018, м. Львів, вул. Куліша, 6Б/18 (р/р № 26003000763001 в ВАТ КБ "Надра", МФО 325978) шляхом ліквідації.

Ліквідатором призначено Вірта Назара Івановича, що проживає - м. Львів, вул. Сяйво, 21, кв. 65, код ДРФО - 3244303675, тел.0322418926.

Претензії кредиторів приймаються на протязі двох місяців з дня публікації оголошення.

Вищим органом управління прийнято рішення про припинення Товариства з обмеженою відповідальністю "УРЗ", код ЄДРПОУ - 32893766, юридична адреса - 79018, м. Львів, вул. Куліша, 6Б/18, (р/р № 260033012430 в ВАТ "Ощадбанк" ФЛМВ м. Львів , МФО 385048) шляхом ліквідації. Головою ліквідаційної комісії призначено Мартиневича Юрія Олександровича, що проживає - м. Львів, вул. братів Тимошенків, 2А, кв. 7, код ДРФО - 3232823179, тел.0322418926.

Претензії кредиторів приймаються на протязі двох місяців з дня публікації оголошення.

Господарський суд Дніпропетровської області (49000, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-А) ухвалою від 30.08.2010 р. порушив провадження у справі № Б29/187-10) про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Аскон Україна» (адреса: 49000, м. Дніпропетровськ, бульвар Слави, 14/88, ідентифікаційний код 34775899). Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області від 15.09.2010 р. по справі № Б29/187-10 розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Чопенко Дениса Вікторовича (ліцензія АВ № 397157), ідентифікаційний номер 3102801094, поштова адреса; 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Ливарна. буд. 13; тел. (0562) 32-00-32. Заяви кредиторів з вимогами до боржника приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування цього оголошення.

Вищим органом управління прийнято рішення про припинення Товариства з обмеженою відповідальністю "Торговий дім "Макфа-Л", код ЄДРПОУ - 32969583, юридична адреса - 79022, м. Львів, вул. Городоцька, 170 (р/р № 2600800002131 в ВАТ "Держ. Екс.-імп. Банк України" , МФО 325718) шляхом ліквідації.

Ліквідатором призначено Кушнерика Романа Мар'яновича, що проживає - м. Львів, вул. Лемика, 30В, код ДРФО - 3221004934, тел.0322418926.

Претензії кредиторів приймаються на протязі двох місяців з дня публікації оголошення.

---

1. Замовник торгів ТОВ "Сервіс-Інвест" код ЄДРПОУ 31018149;
1.1. Поштова адреса: 83001, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 151;
1.2.Контактний телефон (062) 303-13-64, факс: (062) 303-12-98 e-mail: kucher@servisinvest.donetsk.ua.
2. Інформація про предмет закупівлі: Автомобіль спеціальний та спеціалізований 34.10.5 (автогідропідіймач АП-18 на базі автомобіля).
3. Місце та спосіб отримання тендерної документації: 83001, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 151, кімната 518, особисто або електронною поштою; 3.1. Місце та кінцевий строк подання тендерних пропозицій: 83001, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 151, кімната 518 до 12.00 26.10.2010 р.; 3.2. Місце та дата розкриття тендерних пропозицій: 83001, м. Донецьк, вул.. Челюскінців, 151, кімната 511 о 16 00 26.10.2010 р.
4. Тендерне забезпечення: застава грошових коштів, або банківська гарантія, в розмірі що зазначений в тендерній документації.
5. Додаткова інформація:
5.1. Процедура здійснення закупівлі: відкриті торги;
5.2. Відповідальний за проведення торгів: Кучер Дмитро Анатолійович.

---

1. Замовник торгів ТОВ "Сервіс-Інвест" код ЄДРПОУ 31018149;
1.1. Поштова адреса: 83001, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 151;
1.2.Контактний телефон (062) 303-13-64, факс: (062) 303-12-98 e-mail: kucher@servisinvest.donetsk.ua.
2. Інформація про предмет закупівлі: Апаратура електрична височовольтна 31.20.1 (Вимикачі бакові елегазові 110 кВ).
3. Місце та спосіб отримання тендерної документації: 83001, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 151, кімната 518, особисто або електронною поштою;
3.1. Місце та кінцевий строк подання тендерних пропозицій: 83001, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 151, кімната 518 до 12.00 26.10.2010 р.;
3.2. Місце та дата розкриття тендерних пропозицій: 83001, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 151, кімната 511 о 15.00 26.10.2010 р.
4. Тендерне забезпечення: застава грошових коштів, або банківська гарантія, в розмірі що зазначений в тендерній документації.
5. Додаткова інформація:
5.1. Процедура здійснення закупівлі: відкриті торги;
5.2. Відповідальний за проведення торгів: Кучер Дмитро Анатолійович.

---

1. Замовник торгів ТОВ "Сервіс-Інвест" код ЄДРПОУ 31018149
1.1. Поштова адреса: 83001, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 151
1.2.Контактний телефон (062) 303-13-64, факс: (062) 303-12-98 e-mail: kucher@servisinvest.donetsk.ua
2.Інформація про предмет закупівлі: Трансформатори 31.10.4 (Силові трансформатори ТДТН 10 000/110-У1)
3. Місце та спосіб отримання тендерної документації: 83001, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 151, кімната 518, особисто або електронною поштою 3.1. Місце та кінцевий строк подання тендерних пропозицій: 83001, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 151, кімната 518 до 12.00 26.10.2010 р. 3.2. Місце та дата розкриття тендерних пропозицій: 83001, м. Донецьк, вул.. Челюскінців, 151, кімната 511 о 14.00 26.10.2010 р.
4. Тендерне забезпечення: застава грошових коштів, або банківська гарантія, в розмірі що зазначений в тендерній документації
5. Додаткова інформація:
5.1. Процедура здійснення закупівлі: відкриті торги;
5.2. Відповідальний за проведення торгів: Кучер Дмитро Анатолійович.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Квартал-Холдинг» ідентифікаційний код 35306111, повідомляє що 10 вересня 2010 року загальними зборами учасників прийнято рішення про припинення Товариства шляхом ліквідації.

Вимоги кредиторів до Товариства просимо направляти за місцем знаходження ліквідаційної комісії товариства: Україна, 14005, м. Чернігів, вул. Боженка, 100, в строк передбачений законодавством.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-А) ухвалою від 02.09.2010 р. порушив провадження у справі № Б 29/197-10 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Дніпропетровський електромеханічний завод», 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Автопаркова, 1, код ЄДРПОУ 00213187, р/р 26007060004978 в ПАТ «Приватбанк», м. Дніпропетровськ, МФО 305299.

Розпорядником майна призначено Чикильдіну Світлану Анатоліївну, ліцензія АВ № 307425 (49008, м. Дніпропетровськ, пров. Токарний, 55, тел. (056 787-60-91).

Претензії і вимоги кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Донецької області від 16.09.2010 р. по справі 45/84 Б ТОВ «Ліга Ресурс» (ЗКПО 35456831 (адреса: м. Донецьк, вул. Челюскінців, 275) визнано банкрутом, відкрита ліквідаційна процедура, ліквідатором призначений Степанов Олексій Юрійович, адреса: м. Донецьк, пр-т Ілліча, 83а, кв. 11 (ліцензія АВ № 456439).

Кредитори, які мають підтверджуючі документи, грошові вимоги до ТОВ «Ліга Ресурс» ЗКПО 35456831, в місячний термін зобов'язані звернутися в господарський суд Донецької області із заявою про визнання кредитором.

Постановою господарського суду Луганської області від 27.09.2010 року по справі № 20/24 б, Комунальне підприємство «Алчевський завод будівельних матеріалів» м. Алчевськ, Луганської області, юридична адреса: вул. Індустріальна, 27, м. Алчевськ, Луганська область, код ЄДРПОУ 01235716, р/р — 26000303182698 відкритий у Філії «Відділення ПАТ Промінвестбанк у м. Алчевськ», МФО 304342 визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура, ліквідатором призначено арбітражного керуючого Бойко Тетяну Олександрівну, ліцензія АБ № 271675 від 31.01.2006 року, яка мешкає за адресою: вул. Серова, 134, м. Стаханов, Луганської області, поштовий індекс 94000.

СПОРТ

№ 185 (4935) ВІВТОРОК, 5 ЖОВТНЯ 2010

Сьогодні в Україні мінлива хмарність, переважно без опадів, лише в Криму та Приазов'ї можливі короткочасні дощі. Вітер північно– та південно–східний, 5—10 м/с. Температура вночі 0—5 градусів тепла, приморозки на грунті й місцями в повітрі 0—5 морозу, на узбережжі морів 7–10 тепла. Вдень у більшості областей 9–13 тепла, на крайньому півдні й на Закарпатті до 14–16 градусів.

ЦЬОГО ДНЯ, 5 ЖОВТНЯ

1720. Указ Петра Першого, який забороняв друкарням у Києво-Печерській лаврі та Чернігові видавати книжки без попередньої цензури. **1793.** У революційній Франції запроваджено нове літочислення — республіканський календар. Діяв до 1806 р. (скасований Наполеоном). **1918.** У Радянській державі затверджено положення про організацію відділів карного розшуку. **1930.** В Узині (Київщина) народився Павло Попович, перший космонавт-українець. **1930.** У Москві вийшов перший номер англомовної газети для робітників за рубежем "Москоу ньюс". **1940.** Народився поет Володимир Забаштанський. **1941.** В окупованому Києві створено Українську національну раду на чолі з М. Величківським (згодом заборонену гітлерівцями).

Олімпійська вершина українців

Шахи. Ханти-Мансійськ (Росія). **Чоловіча збірна України виграла золоті медалі 39-ї Всесвітньої шахової Олімпіади!** Наша команда здобула 19 очок. За нею фінішували: Росія-1 — 18, Ізраїль — 17 (бронзові медалі за додатковими показниками), Угорщина — 17, Китай — 16.

Збірна України (капітан Володимир Тукмаков) виступала в такому складі: Василь Іванчук, Руслан Пономарьов, Павло Ельянов, Захар Єфименко, Олександр Моїсеєнко.

Президент залишився на троні

Під час Олімпіади в Ханти-Мансійську відбулися вибори президента ФІДЕ. Кірсан Ілюмжинов зберіг за собою цю посаду. Він на 40 голосів випередив свого конкурента Анатолія Карпова. Новий-старий президент планує запропонувати екс-чемпіонові світу роботу на керівній посаді у ФІДЕ.

Турнірна хроніка

Баскетбол. Чемпіонат країни. Суперліга. «Хімік» (Южний) — «Говерла» (Івано-Франківськ). 66:75 (15:17, 17:27, 11:13, 23:18). «Ферро-ЗНТУ» (Запоріжжя) — «Кривбасбаскет» (Кривий Ріг). 87:79 (24:20, 14:19, 22:22, 20:18). «Азовмаш» (Маріуполь) — «Миколаїв». 94:80 (25:25, 25:21, 24:14, 20:20).

«Говерла» — 3 перемоги, «Одеса», «Азовмаш», «Київ» — по 2, «Галичина», «Дніпро», «Ферро-ЗНТУ», «Будівельник», «Донецьк» — по 1, «Миколаїв», «Хімік», «Кривбасбаскет», «Дніпро-Азот» — 0.

Хокей. Відкритий чемпіонат Білорусі. Екстраліга. «Сокіл» (Київ) —«Вітебськ». 6:3 (1:1, 1:2, 4:0). «Хімік-СКА» (Новополоцьк) — «Сокіл». 1:2 Б (1:1, 0:0, 0:0, 0:1).

«Юність» (Мінськ) — 29 очок, «Металург» (Жлобин) — 26, «Німан» (Гродно) — 22, «Сокіл» — 21, «Шахтар» (Солігорськ) — 20, «Гомель» — 16, «Металургс» (Лієпая) — 14, «Брест» — 13, «Вітебськ» — 12, «Хімік-СКА» — 10, «Шинник» (Бобруйськ) — 9, «Хімволокно» — 6.

Футбол. Першість країни. Перша ліга. 13-й тур. «Закарпаття» (Ужгород) — «Геліос» (Харків). 4:2. «Львів» — «Динамо-2». 3:0. «Дністер» (Овідіополь) — «Енергетик» (Бурштин). 2:0. «Прикарпаття» (Івано-Франківськ) — «Кримтеплиця» (Молодіжне). 1:2. «Титан» (Армянськ) — «Буковина» (Чернівці). 1:0. «Зірка» (Кіровоград) — «Нива» (Вінниця). 2:1. «Арсенал» (Біла Церква) — «Олександрія». 1:1. «Сталь» (Алчевськ) — «Нафтовик» (Охтирка). 0:1. «Фенікс» (Калініне) — «Чорноморець» (Одеса). 1:3.

«Олександрія» — 28 очок, «Львів» — 27, «Сталь» — 26, «Буковина» — 25, «Нива» — 24, «Чорноморець», «Закарпаття» — по 23, «Кримтеплиця» — 22, «Титан» — 21, «Динамо-2» — 18, «Нафтовик» — 17, «Арсенал» — 16, «Дністер» — 15, «Геліос» — 14, «Енергетик» — 10, «Фенікс» — 8, «Зірка» — 7, «Прикарпаття» — 6.

* * *

X чемпіонат України з футболу серед вищих навчальних закладів. **Інформаційну підтримку змаганням надає «Голос України».**

Перший тур. **Конференція «Захід».** НУХТ (Київ) — «Юнга—Морська академія» (Одеса). 2:1. «Буревісник» (Кременець) — «Факел-ІФНТУНГ» (Івано-Франківськ). 2:1. «Буревісник» (Камянець-Подільський) — «Університет» (Чернівці). 1:1.

Сторінку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Відставки, призначення і битва титанів...

Футбол. Чемпіонат країни. Прем'єр-ліга. 12-й тур.

1 жовтня. «Металург» (Запоріжжя) — «Дніпро». 0:3. 3 200 глядачів. **Рефері** — Родіоненко (Луганськ). **Голи:** Манзюк, 38, Гоменюк, 84, Кравченко, 87.

2 жовтня. «Іллічівець» — «Оболонь». 1:0. 3 500 глядачів. **Рефері** — Абдула (Харків). **Гол:** Пуканич, 76.

«Зоря» — «Ворскла». 1:1. 5 000 глядачів. **Рефері** — Іщенко (Київ). **Голи:** Фомін, 90+3 — Безус, 71.

«Арсенал» — «Металург» (Донецьк). 3:1. 1 250 глядачів. **Рефері** — Покидько (Полтава). **Голи:** Старгородський, 18, Шацьких, 75, Миколюнас, 85 — Шина, 67.

«Волинь» — «Таврія». 2:2. 7 500 глядачів. **Рефері** — Арановський (Київ). **Голи:** Бутко, 32, Гошкодеря, 86 — Ідахор, 63, 64.

3 жовтня. «Севастополь» — «Кривбас». 2:2. 2 500 глядачів. **Рефері** — Можаровський (Львів). **Голи:** Левандовський, 18, Зборовський, 66 — Воронков, 3, 86.

«Карпати» — «Металіст». 0:1. 15 200 глядачів. **Рефері** — Сіренко (Сімферополь). **Гол:** Олійник, 73.

«Шахтар» — «Динамо». 2:0. Голи: Адріано, 64, Тейшейра, 90+2.

«Шахтар»: П'ятов, Срна, Кучер, Ракицький, Рац, Степаненко, Жадсон (Едуардо, 61), Мхітарян, Коста (Тейшейра, 45+2), Вілліан (Віценець, 90), Адріано. **Тренер** — Мірча Луческу.

«Динамо»: Бойко, Бетао, Михалик, Юссуф, ель Каддурі, Вукоєвич, Гусев (Мілевський, 58), Єременко, Ярмоленко (Гільєрме, 85), Шевченко, Зозуля. **В. о. тренера** — Олег Лужний.

Попереджено: Єременка, 26, Зозулю, 29, Срну, 56, Вукоєвича, 56, Шевченка, 60, Каддурі, 73, Ракицького, 78, Раца, 90+3. **Вилучено** ель Каддурі, 89 (друге попередження).

Рефері — Андрій Шандор (Львів).

Донецьк. «Донбас-Арена». 50 390 глядачів. 6 градусів.

	В	Н	П	М	О
1. «Шахтар»	**10**	**1**	**1**	**23—5**	**31**
2. «Динамо»	**8**	**2**	**2**	**19—12**	**26**
3. «Дніпро»	**7**	**2**	**3**	**20—7**	**23**
4. «Металіст»	7	1	4	19—11	22
5. «Карпати»	6	2	4	15—12	20
6. «Ворскла»	5	3	4	15—13	18
7. «Металург» Д	5	3	4	16—15	18
8. «Арсенал»	5	2	5	15—14	17
9. «Кривбас»	3	6	3	13—16	15
10. «Волинь»	4	3	5	9—13	15
11. «Таврія»	4	2	6	18—19	14
12. «Іллічівець»	3	4	5	17—21	13
13. «Зоря»	2	5	5	13—18	11
14. «Оболонь»	3	2	7	7—17	11
15. «Севастополь»	**2**	**4**	**6**	**8—19**	**10**
16. «Металург» Зп	**0**	**2**	**10**	**4—19**	**2**

Бомбардири: Ідахор («Таврія») — 8 м'ячів, Селезньов («Дніпро») — 7, Шевченко («Динамо»), Шацьких («Арсенал») — по 6.

Поки «Дніпро» здобував свою переконливу перемогу в Запоріжжі ще під орудою виконуючого обов'язки головного тренера Вадима Тищенка, офіційним його наставником став на чотири роки (такий термін контракту) відомий іспанський фахівець 56-річний Гуан де ла Крус Рамос Кано. У футбольному світі він більше відомий як Гуанде Рамос.

До речі, він у п'ятницю спостерігав за грою своєї нової команди з трибуни «Славутич-Арени». А наступного дня Рамоса представили гравцям. Хоча вони добре знали про нього. Що керована ним «Севілья» двічі вигравала Кубок УЄФА і раз Суперкубок.

Колись цей клуб вирвав перемогу в Донецьку на останніх секундах. Отож, як грати проти команди Луческу, знає не з розповідей. Працював з мадридським «Реалом» і «Барселоною», лондонським «Тоттенгемом». А от у московському ЦСКА в нього нічого путнього не вийшло.

— Безумовно, це новий досвід у моїй кар'єрі, — сказав іспанець. — Однак я завжди вважав, що мова футболу універсальна. У «Дніпрі» мені запропонували серйозні та дуже привабливі умови. Гадаю, в Україні розкрию свій потенціал.

У боротьбі за м'яч Роман Зозуля (ліворуч) **і Даріо Срна.**

Поразка київського «Динамо» в матчі Ліги Європи в Тирасполі від «Шерифа» мала лункі наслідки. Президент ФК «Динамо» Ігор Суркіс цього разу задовольнив прохання Валерія Газзаєва про відставку. Ситуація розпеклася до таких градусів, що цього разу Суркіс-молодший не вмовляв російського тренера залишитися. Хоча продовжує вірити в його здібності і можливості. Також динамівський президент заявив, що ім'я нового наставника може стати відомим вже нинішнього тижня.

Гуанде Рамос.

Нагадаємо, що під керівництвом Газзаєва «Динамо» здобуло лише один приз — Суперкубок України-2009. Запам'яталося його перебування в Києві ще й дзвінкою домашньою перемогою над «Шахтарем» (3:0) 21 листопада 2009 року. Оце і всі здобутки. Погодьтеся, негусто. Хоч обіцянок лунало достатньо. Навіть виграти Лігу чемпіонів.

Отже, на нинішнє побачення з «Шахтарем» динамівців до Донецька повіз Олег Лужний. І гра динамівців, котрі мали на два дні менше відпочинку, ніж опоненти, залишила в цілому досить пристойне враження. В першому таймі за гострої й непоступливої боротьби гості мали достатньо моментів забити. Пригадаймо хоча б епізод, коли головою зблизька бив Гусєв і не влучив.

То що ж сталося після перерви, завдяки чому господарям удалося забити? Боротьба тривала безкомпромісна. Але дитячої помилки в обороні припустився ель Каддурі. Й Адріано з його високим класом нічого не залишалося, як скористатися подарунком і вразити ціль. Вини в пропущеному м'ячі Бойка немає. Взагалі він провів поєдинок на належному рівні.

Другий гол у ворота «Динамо» донечками забили ефектно. Але кияни надто заходилися рятувати матч. І прогавили гострий випад чемпіонів. Одне слово, команди нині переживають різні моменти в своєму житті. «Шахтар» перебуває в добрій формі і нормальному моральному стані. «Динамо» опинилося з відомих причин у кризі. Але в Донецьку показало, що має достатньо пороху в порохівницях. Хоча не варто зволікати з призначенням тренера. І за його нормальної цілеспрямованої роботи з колективом можна надолужити згаяне. Врахуймо, що попереду в чемпіонаті ще цілих вісімнадцять турів...

Фото ФК «Дніпро» і ФК «Шахтар».

Бронзовий фініш

Фігурне катання. Словаччина. Українець Антон Ковалевський завоював бронзу на Меморіалі Ондрея Непели. На жаль, Ковалевський не втримався на першій сходинці, яку посідав після короткої програми. Він припустився помилок у довільній програмі, перенервувавши через проблеми з музикою. Турнір виграв японець Акіко Сасакі.

Теніс. Мексика. Збірна України посіла третє місце на Кубку Федерації серед юніорів. У матчі за третє місце українки обіграли збірну США з рахунком 2:0. Катерина Козлова (Україна)—Кайл Мак-Філліпс (США) — 6:3, 6:3. Еліна Світоліна (Україна)—Криста Хардебек (США) — 6:3, 0:6, 6:3. Чемпіонками стали росіянки, а друге місце посіла збірна Китаю.

Відкрили атлетичний манеж

На території Івано-Франківського коледжу фізичного виховання відкрито багатофункціональний атлетичний манеж. У ньому розміщено ігровий майданчик для занять волейболом, баскетболом, гандболом, футболом та настільним тенісом, сектор для метання ядра, яма для стрибків у довжину, тир і зал важкої атлетики. У манежі може поміститися 1200 глядачів. Під час відкриття заступник міністра України у справах сім'ї, молоді та спорту Сергій Глущенко зазначив, що цей об'єкт сприятиме залученню населення до рухливого способу життя, а також вищим досягненням у спорті.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківськ.

Редактор номера Валентина ПИСАНСЬКА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(Р) Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2010 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15

Зам. 18025

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

